

Innovationstilbud til virksomheder

- En guide for rådgivere

Programmer og puljer

International innovation

Rådgivning

RISIKOVILLIG KAPITAL

Uddannelse og kompetencer

Forskning

Innovationsnetværk

TEKNOLOGISK SERVICE

**Innovationstilbud til virksomheder
- en guide for rådgivere**

©Forsknings- og Innovationsstyrelsen

Udgivet af Rådet for Teknologi og Innovation

Forsknings- og Innovationsstyrelsen
Bredgade 40-42
1260 København K
Telefon: 3544 6200
Telefax: 3544 6201
fi@fi.dk
www.fi.dk

Redaktion:
Thomas Alslev Christensen, kontorchef
Morten Solgaard Thomsen, specialkonsulent
Jesper Rasch, fuldmægtig

Publikationen udleveres gratis så længe lager haves ved henvendelse til:
Schultz Distribution
Herstedvang 4
2620 Albertslund
Telefon: 4363 2300
Telefax: 4363 1969
schultz@schultz.dk
www.schultz.dk

Publikationen kan også downloades fra:
Forsknings- og Innovationsstyrelsens hjemmeside:
www.fi.dk
ISBN (online): 978-87-923-7232-1

Tryk: Grefta Tryk A/S
Oplag: 2500
ISBN (trykt): 978-87-923-7231-4

Innovationstilbud til virksomheder

- En guide for rådgivere

Indhold

Forord	5
Indledning	6
Hvilke former for offentlige innovationstilbud findes der?	6
Hvad kan guiden bruges til?	6
Hvordan er guiden opbygget?	7
Hvilke puljer er medtaget i håndbogen – og hvilke er ikke?	7
1. Hvilke innovationspuljer findes der for virksomheder og hvilket fokus har de	8
Puljer med nationalt fokus	8
Puljer med internationalt fokus	9
Puljer med regionalt fokus	10
2. Hvilke innovationsaktiviteter støtter de forskellige puljer	11
3. Hvem kan søge de forskellige puljer	14
Puljer med nationalt fokus	15
Puljer med internationalt fokus	16
Puljer med regionalt fokus	17
4. Hvilke finansieringsmuligheder er der i puljerne	18
5. Hvor kan man få mere at vide om de forskellige puljer	21
6. Hvor kan virksomheder få adgang til teknologisk service	22
7. Hvor kan virksomheder få adgang til innovationsnetværk	23
8. Hvor kan virksomheder få adgang til forskning	25
9. Hvor kan virksomheder få adgang til uddannelse og kompetencer?	26
10. Hvor kan virksomheder få rådgivning	27
11. Hvor kan virksomheder og iværksættere få adgang til risikovillig kapital og faciliteter	28
12. Hvor kan virksomheder få rådgivning om internationale innovationsmuligheder	29
Bilag. Uddybende beskrivelser af de forskellige innovationspuljer mv.	30

Forord

Denne guide giver en oversigt over de tilbud og puljer, som staten og regionerne stiller til rådighed for virksomheder, som ønsker at styrke deres innovation.

Guiden henvender sig først og fremmest til de rådgivere, videninstitutioner og organisationer, der har en tæt kontaktflade til virksomhederne, herunder erhvervsorganisationer, regionale væksthuse, erhvervsfremmeaktører, Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter og andre videninstitutioner.

Men også virksomheder, der er interesseret i at vide mere om de offentlige tilbud, kan med fordel bruge guiden til at finde information om de tilbud, som måtte være relevante i forhold til virksomhedens behov.

Endvidere kan forskere på universiteter og andre forskningsinstitutioner også have gavn af håndbogen, da mange af de beskrevne puljer også henvender sig til forsknings- og videninstitutioner.

Håndbogen giver en oversigt over de innovationspuljer, der udbydes i 2008 og 2009, og er dermed et første skridt på vej mod at skabe et samlet overblik over de offentlige tilbud på innovationsområdet.

Næste skridt bliver at lancere en webbaseret løsning, der kan fungere som én indgang for virksomheder til relevant information om de offentlige innovationstilbud, og hvor oplysninger om de forskellige puljer løbende opdateres. Det forventes, at første version af en webbaseret løsning kan lanceres i løbet af 2009.

Håndbogen er udarbejdet af en tværgående arbejdsgruppe bestående af en række ministerier og erhvervsorganisationer. Arbejdsgruppen er nedsat af Rådet for Teknologi og Innovation under Videnskabsministeriet med det formål at skabe et bedre overblik for virksomheder over de samlede offentlige innovationstilbud.

Følgende ministerier har deltaget i arbejdsgruppen: Fødevarerministeriet, Klima- og Energiministeriet, Miljøministeriet, Udenrigsministeriet, Videnskabsministeriet (formand) samt Økonomi- og Erhvervsministeriet. Endvidere har følgende organisationer deltaget i arbejdsgruppen: DI, Dansk Erhverv, Håndværksrådet, Finansrådet, Landbrugsrådet, Dansk Erhvervsforskningsakademi, ATV, DJØF og Danske Regioner.

Indledning

Virksomhedernes evne til løbende at udvikle, producere og markedsføre nye produkter og ydelser er afgørende både for den enkelte virksomheds konkurrenceevne og for Danmarks samlede konkurrencekraft.

Det har derfor stor betydning for dansk økonomi og velstand, at danske virksomheder er dygtige til at innovere og forny sig. Det er baggrunden for, at det offentlige stiller en række tilbud til rådighed for virksomheder, der ønsker at udvikle og forny sig.

Samtidig er mange af de offentlige innovationstilbud rettet mod at udnytte særlige samfundspotentialer eller varetage særlige samfundshensyn. Det gælder for eksempel tilbud med fokus på udvikling af miljø- og energieffektive teknologier, regional udvikling, samarbejde med videninstitutioner om udnyttelse af offentlig forskning, udvikling af små og mellemstore virksomheders innovationskraft mv.

Hvilke former for offentlige innovationstilbud findes der

Det offentlige stiller forskellige typer af innovationstilbud til rådighed for virksomheder. De forskellige typer fremgår af figuren nedenfor.

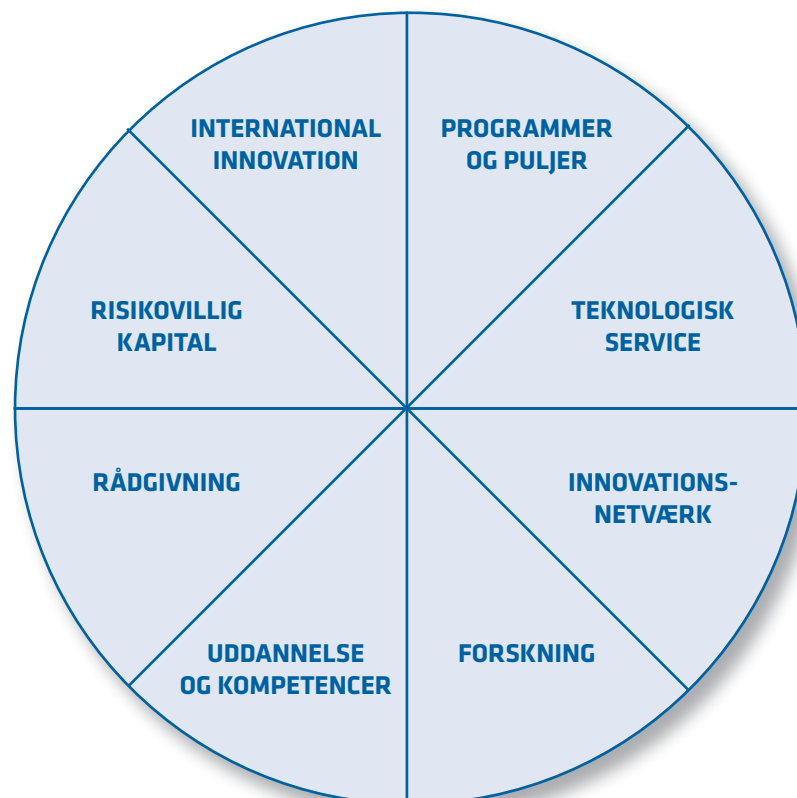
Hvad kan guiden bruges til

Guiden kan bruges som et opslagsværk, hvor virksomhedsrådgivere og andre interesserede kan finde information om de forskellige offentlige innovationstilbud og -puljer.

Hovedvægten i denne guide er lagt på at give et overblik og grundlæggende information om de innovationsprogrammer og puljer, der tilbyder (med-)finansiering af virksomhedernes innovationsaktiviteter.

Sidst i guiden gives der imidlertid også et overblik over de forskellige institutioner, som tilbyder ydelser til virksomheder inden for de øvrige hovedtyper i figuren, dvs. inden for teknologisk service, innovationsnetværk, forskning, uddannelse og kompetencer, rådgivning, risikovillig kapital og internationale innovationsaktiviteter.

Guiden indeholder centrale informationer om de forskellige innovationspuljer - herunder deres fokus og målgruppe, hvilke aktiviteter de støtter, finansieringsmuligheder og -krav mv. Guiden indeholder ikke de mere detaljerede ansøgningskrav og retningslinjer, der knytter sig til de enkelte puljer. I ste-

det er der for hver pulje angivet links og kontaktperson, hvor man kan få uddybende information om puljen og finde ansøgningsvejledning, ansøgningssskema samt information om ansøgningsfrister mv.

For mange puljers vedkommende har det ikke været muligt at angive ansøgningsfrister i 2009, da disse ikke har været fastlagt ved redaktionens afslutning.

Hvordan er guiden opbygget

Guiden giver svar på følgende spørgsmål:

1. Hvilke innovationspuljer findes der for virksomheder og hvad er deres fokus?
2. Hvilke innovationsaktiviteter støtter de forskellige puljer?
3. Hvem kan søge de forskellige puljer?
4. Hvilke finansieringsmuligheder er der i puljerne?
5. Hvor kan man få mere at vide om de forskellige puljer?
6. Hvor kan virksomheder få adgang til teknologisk service?
7. Hvor kan virksomheder få adgang til innovationsnetværk?
8. Hvor kan virksomheder få adgang til forskning?
9. Hvor kan virksomheder få adgang til uddannelse og kompetencer?
10. Hvor kan virksomheder få adgang til rådgivning?
11. Hvor kan virksomheder og iværksættere få adgang til risikovillig kapital og faciliteter?
12. Hvor kan virksomheder få rådgivning om internationale innovationsmuligheder?

Kapitlerne i guiden er struktureret i forhold til disse spørgsmål. Herudover kan man i bilagsdelen bagerst i håndbogen finde yderligere oplysninger om de enkelte puljer mv. Her er hver enkelt pulje beskrevet i skemaform med relevante informationer for potentielle ansøgere.

Hvilke innovationspuljer er medtaget i håndbogen – og hvilke er ikke

Som udgangspunkt er medtaget de statslige og regionale puljer, som giver støtte til innovative aktiviteter i virksomheder.

Ved innovative aktiviteter forstås:

Udvikling af et nyt eller væsentligt forbedret produkt, ydelse, proces, markedsføringsmetode eller en væsentlig organisatorisk ændring, som forbedrer virksomhedens performance. Innovationer kan tage udgangspunkt i ny viden og teknologi, men kan også handle om at finde nye anvendelsesmuligheder for kombinationer af eksisterende viden og teknologier.

Innovation kan indebære forsknings- og udviklingsaktiviteter, men behøver det ikke nødvendigvis. En virksomhed kan gennemføre en innovationsproces alene, men vil ofte trække på viden og input fra samarbejdspartnere (for eksempel kunder, leverandører, rådgivere, offentlige videninstitutioner mv.).

Andre typer af erhvervsfremmepuljer, hvor virksomheder kan få støtte til andre aktiviteter, er ikke medtaget i denne håndbog. Det gælder for eksempel puljer rettet mod at give iværksætterstøtte, generel ledelses- og kompetenceudvikling i virksomheder, eksportstøtte mv.

Ligeledes er puljer rettet mod grundforskning heller ikke medtaget. Der er kun medtaget de forskningspuljer, hvor innovation indgår som et element.

Endvidere er EU's og Nordisk Råds internationale programmer og puljer inden for innovation og forskning ikke medtaget. Dog er medtaget de internationale programmer, som danske virksomheder kan deltage i som følge af, at Danmark har meldt sig ind i programmerne og bidrager med dansk medfinansiering.

1. Hvilke innovationspuljer findes der for virksomheder og hvilket fokus har de

Innovation kan indebære mange forskellige aktiviteter, lige som der er mange måder, virksomheder kan forny sig på. Virksomhederne vil derfor have forskellige behov for tiltag for at fremme innovation afhængig af, hvilken konkret innovationsaktivitet, der ønskes gennemført. Der er derfor en bred vifte af offentlige tilbud, som er rettet mod forskellige innovationsbehov hos virksomhederne.

Denne guide beskriver de offentlige puljer, der p.t. findes, som er rettet mod innovation og som virksomheder kan deltage i.

Puljerne har forskelligt fokus. For det første varierer puljernes geografiske fokus. Hovedparten af puljerne har et nationalt fokus. Der er imidlertid også en række puljer, der specifikt er orienteret mod internationalt samarbejde om innovation. Endelig har de forskellige danske regioner oprettet innovationspuljer, der specifikt har fokus på at styrke innovation og udvikling i den pågældende region.

For det andet har en række puljer et særligt sektorspecifikt eller teknologisk fokus. Det kan for eksem-

pel være at styrke innovation og teknologiudvikling inden for fødevarer, miljø- eller energiområdet. Andre puljer går på tværs af sektorer og teknologiområder. De har i stedet fokus på at styrke bestemte samarbejdsformer om innovation eller virksomhedernes innovationskompetencer - for eksempel via samarbejde med videninstitutioner, samspil med brugere/kunder (brugerdreven innovation) eller ansættelse af højtuddannede.

I tabellen nedenfor er puljerne inddelt efter deres hovedfokus. I bilagsdelen kan der findes yderligere oplysninger om de enkelte puljers fokus.

Definition af videninstitutioner

I denne guide er videninstitutioner defineret som universiteter, offentlige forskningsinstitutioner (så som sektorforskningsinstitutioner og sygehuse) samt Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter. I de puljer, der har fokus på samarbejde med videninstitutioner, er der således et krav om, at virksomheder skal samarbejde med en eller flere af disse typer af videninstitutioner.

PULJER MED NATIONALT FOKUS
TVÆRGÅENDE PULJER
Samarbejde med videninstitutioner om forskning og innovation
Innovationskonsortier (store innovationsprojekter)
Forskningskupon (mellemstore innovationsprojekter)
Videnkupon (små innovationsprojekter)
Åbne midler (nye samspilsformer)
Højteknologifonden
Strategisk forskning
Brugerdreven innovation
Program for brugerdreven innovation
Innovation i den offentlige sektor
Investeringer i arbejdskraftbesparende teknologier
Pulje til medarbejderdreven innovation i den offentlige sektor
Ansættelse af højtuddannede
ErhvervsPhD
Videnpiloter (højtuddannede medarbejdere)

PULJER MED NATIONALT FOKUS	
SEKTOR- ELLER TEKNOLOGISPECIFIKKE PULJER	
Energi	
	Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram
	ElForsk - effektiv elanvendelse
	ForskEl - miljøvenlig elproduktion
	ForskNG - udvikling af gasteknologier
	ForskVE - små VE teknologier
Miljø og arbejdsmiljø	
	Teknologipuljen for jord- og grundvandsforurening
	Tilskud til miljøeffektiv teknologi
	Virksomhedsordningen (miljøindsats)
	Miljøstyrelsens Program for Bekæmpelsesmiddelforskning
	Produktudviklingsordningen for skovbruget og træindustrien
	Produktionsafgiftsfonden for juletræer og pyntegrønt
	Forebyggelsesfonden - ny teknologi der forebygger nedslidning
Fødevarer	
	Innovationsloven (fødevarer)
	Erhvervsudvikling - forarbejdning (fødevarer)
	Erhvervsudvikling - det primære jordbrug

Bemærkninger til tabellen:

Det skal bemærkes, at puljerne er inddelt efter deres hovedfokus. Puljerne kan således godt have flere underliggende fokusområder, der går på tværs af inddelingen. Eksempelvis kan der også være fokus på samarbejde med videninstitutioner i visse af puljerne under energi- og miljø-fokusområderne. Og omvendt er det også muligt at fokusere på miljø- og energiområdet (lige så vel som andre teknologiområder) i puljerne under fokusområdet "Samarbejde med videninstitutioner om forskning og innovation".

PULJER MED INTERNATIONALT FOKUS	
	Forprojekter til EU's 7. rammeprogram
	Eurostars (internationalt samarbejde)
	Artemis (indlejrede systemer)
	Offentlige Private Partnerskaber (udviklingslande)
	Innovationspakker (international rådgivning)
	GazelleGrowth programmet (global vækst)

Bemærkninger til tabellen:

I en række af puljerne med nationalt fokus er det også muligt samtidig at have et internationalt fokus, for eksempel ved at inddrage internationale samarbejdspartnere, men dette er ikke et krav.

PULJER MED REGIONALT FOKUS
Puljer der dækker alle landets regioner
Den Europæiske Regionalfond
Den Europæiske Socialfond
Puljer i Region Nordjylland
Regionalt innovationsmiljø i Nordjylland
Virksomheder i Vækst
Internationalt Center for Innovation
Vidensspredning mellem erhvervslivet og Aalborg Universitet
Puljer i Region Midtjylland
Fornylse og vækst – Midtjyllands erhvervudviklingsstrategi
Vækstmidt – virksomhedsudviklingsprogram for vækstSMV
Regionale innovationsagenter
Puljer i Region Syddanmark
Syddanske styrkepositioner og spirende klynger
Oplevelsesøkonomi - nye forretningsområder og oplevelsesfyrtårne
Det sunde liv
Intelligent og effektiv energiudnyttelse
Regionale innovationsagenter
Puljer i Region Sjælland
Vækstforum Sjællands erhvervsudviklingsstrategi
Regionale innovationsagenter
Puljer i Region Hovedstaden
Erhvervsudviklingsstrategien for Region Hovedstaden
Bornholms Vækstforum - initiativer inden for innovationsområdet

2. Hvilke innovationsaktiviteter støtter de forskellige puljer

Der er mange elementer i en innovationsproces – lige fra den tidlige idé- og udviklingsfase til introduktion på markedet. Mange af de offentlige puljer giver mulighed for at støtte flere forskellige typer af aktiviteter og faser i et innovationsprojekt.

En række af de offentlige puljer har dog et særligt fokus på at støtte de tidlige – og mere risikobetone- de - faser i innovationsprocessen, hvor der kan være behov for at forske eller på anden vis udvikle ny, generisk viden, metoder og teknologier (jf. den første og anden kolonne i tabellen nedenfor).

En del puljer giver også støtte til udvikling af virksomhedsspecifikke produkter og services (jf. den tredje kolonne i tabellen nedenfor).

Endvidere har nogle puljer fokus på at støtte opbygningen af innovationskompetencer hos virksomhedens ledere og medarbejdere (jf. fjerde kolonne nedenfor). For eksempel gennem støtte til ansættelse af højtuddannede eller gennemførelse af kurser, rådgivning eller sparring for virksomhedens ledere eller medarbejdere.

Endelig gives der i en række af puljerne også støtte til ”videnspredning” – det vil sige til at formidle den generiske viden og teknologi, der udvikles i projekterne, til en bredere kreds af virksomheder end projektdeltagerne (jf. femte kolonne nedenfor). I visse ordninger vil der ligefrem være et krav om videnspredning med henblik på at sikre, at en bredere kreds af aktører får gavn af den udviklede viden.

OVERSIGT OVER HVILKE INNOVATIONSAKTIVITETER DE FØRSKELLIGE PULJER GIVER STØTTE TIL

PULJENS NAVN	Anvendt forskning	Udvikling og afprøvning af nye metoder, processer og teknologier	Udvikling og afprøvning af produkter og services	Opbygning af innovationskompetencer	Videnspredning
Samarbejde med videninstitutioner om forskning og innovation					
Innovationskonsortier	X				X
Forskningskupon	X				
Videnkupon	X	X	X	X	
Åbne midler (nye samspilsformer)	X	X			X
Højteknologifonden	X	X			
Strategisk forskning	X				
Brugerdriven innovation					
Brugerdriven innovation		X		X	X
Innovation i den offentlige sektor					
Arbejdskraftbesparende teknologier		X	X	?	?
Medarbejderdriven innovation i den offentlige sektor		X		X	X
Ansættelse af højtuddannede					
ErhvervsPhD	X				
Videnpiloter (højtuddannede medarbejdere)	X	X	X	X	

OVERSIGT OVER HVILKE INNOVATIONSAKTIVITETER DE FORSKELLIGE PULJER GIVER STØTTE TIL

PULJENS NAVN	Anvendt forskning	Udvikling og afprøvning af nye metoder, processer og teknologier	Udvikling og afprøvning af produkter og services	Opbygning af innovationskompetencer	Vidensspredning
Energi					
Energiteknologisk Udviklings og Demonstrationsprogram	X	X	X		X
ElForsk - effektiv elanvendelse	X	X	X		
ForskEl - miljøvenlig elproduktion	X	X	X		
ForskNG - udvikling af gasteknologier	X	X	X		
ForskVE - små VE teknologier		X	X		
Miljø og arbejdsmiljø					
Teknologipuljen for jord- og grundvandsforurening		X	X		X
Miljøeffektiv teknologi	X	X	X		
Virksomhedsordningen (miljøindsats)	(X)	X	X		
Bekæmpelsesmiddel-forskning	X				
Produktudviklingsordningen for skovbruget og træindustrien	X	X	X	X	
Produktionsafgiftsfonden for juletræer og pyntegrønt	X	X	X	X	X
Forebyggelsesfonden - ny teknologi der forebygger nedslidning		X	X		X
Fødevarer					
Innovationsloven (fødevarer)	X	X	X	X	(X)
Erhvervsudvikling - forarbejdning (fødevarer)		X	X		(X)
Erhvervsudvikling - Det primære jordbrug		X	X		(X)
International innovation					
Forprojekter til EU 7. rammeprogram	X				
Artemis (indlejrede systemer)	X	X			X
Eurostars (Internationalt samarbejde)	X	X			
Offentlige Private Partnerskaber		X	X		
Innovationspakker (international rådgivning)		X	X	X	
GazelleGrowth (global vækst)				X	
Regional udvikling					
Den Europæiske Regionalfond	X	X	X	(X)	X
Den Europæiske Socialfond		X	X	(X)	X
Region Nordjylland					
Regionalt innovationsmiljø i Nordjylland	X	X	X		
Virksomheder i Vækst		X		X	
Internationalt Center for Innovation		X	?	X	
Vidensspredning mellem erhvervslivet og Aalborg Universitet	X	X		X	

OVERSIGT OVER HVILKE INNOVATIONSÅKTIVITETER DE FORSKELLIGE PULJER GIVER STØTTE TIL

PULJENS NAVN	Anvendt forskning	Udvikling og afprøvning af nye metoder, processer og teknologier	Udvikling og afprøvning af produkter og services	Opbygning af innovationskompetencer	Videnspredning
Region Midtjylland					
Fornyelse og vækst – Midtjyllands erhvervudviklingsstrategi	X	X	?	X	X
Vækstmidt – virksomheds-udviklingsprogram for vækstSMV				X	
Regionale innovationsagenter				X	
Region Syddanmark					
Syddanske styrkepositioner og spirende klynger	X	X	X	X	X
Oplevelsesøkonomi - nye forretningsområder og oplevelsesfyrtårne	X	X	X	X	X
Det sunde liv	X	X	X		X
Intelligent og effektiv energiudnyttelse	X	X	X		X
Regionale innovationsagenter				X	
Region Sjælland					
Vækstforum Sjællands erhvervsudviklingsstrategi	X	X	X	X	X
Regionale innovationsagenter				X	
Region Hovedstaden					
Erhvervsudviklingsstrategien for Region Hovedstaden	X	X	X	X	X
Bornholms Vækstforum - initiativer inden for innovationsområdet	X	X	X	X	X

3. Hvem kan søge de forskellige puljer

Grundlæggende kan der skelnes mellem puljer, der er åbne for alle virksomheder, og puljer, der retter sig mod mere specifikke erhvervssegmenter. En del af disse retter sig mod små og mellemstore virksomheder, som ofte ikke har samme ressourcer til innovation som større virksomheder. Endvidere er der puljer, der specifikt retter sig mod bestemte sektorer, for eksempel fødevarer- eller energisektoren.

Definition af små og mellemstore virksomheder (SMV)

Normalt defineres små og mellemstore virksomheder (SMV'er) som virksomheder med under 250 ansatte. Denne definition gælder for de fleste af de puljer, som har SMV'er som målgruppe. Hvor intet andet er angivet gælder denne definition derfor i puljerne angivet under overskriften "små og mellemstore virksomheder" i tabellen næste side.

Endvidere kan puljerne inddeles efter, hvilke aktører, der har adgang til at søge midlerne. I nogle puljer kan virksomheder søge alene. I andre puljer skal virksomheder søge i samarbejde med andre parter. Det kan være andre virksomheder, videninstitutioner eller andre offentlige institutioner. Mange puljer er fleksible i forhold til, hvem der kan søge, jf. tabellen næste side.

Hvordan er videninstitutioner og offentlige institutioner defineret i tabellen næste side

Ved **videninstitutioner** forstås her universiteter, offentlige forskningsinstitutioner (så som sektorforskningsinstitutioner og sygehuse) samt Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter.

Ved **offentlige institutioner** forstås her offentlige myndigheder (for eksempel regioner, kommuner mv.), øvrige uddannelsesinstitutioner (for eksempel CVU, erhvervsskoler mv.) samt andre offentlige virksomheder (for eksempel forsyningsselskaber mv.). Det skal bemærkes, at i de puljer, hvor virksomheder har mulighed for at søge i samarbejde med offentlige institutioner, er der i nogle tilfælde tale om, at det kun omfatter bestemte typer af offentlige institutioner, og ikke alle offentlige institutioner.

Endvidere skal det nævnes, at i nogle af de puljer, som virksomheder har mulighed for at søge alene, vil samarbejde med andre parter (for eksempel andre virksomheder, offentlige institutioner og videninstitutioner) ofte blive vurderet som en positiv faktor.

PULJER MED NATIONALT FOKUS				
PULJENS MÅLGRUPPE OG NAVN	HVEM KAN SØGE?			
	Virksomheder alene	Flere virksomheder sammen	Virksomheder og videninstitutioner sammen	Virksomheder og offentlige institutioner sammen
Alle virksomheder				
Innovationskonsortier (store innovationsprojekter)			X	
Åbne midler (nye samspilsformer)			X	
ErhvervsPhD	X			
Højteknologifonden			X	
Strategisk Forskning			X	
Program for brugerdreven innovation		X	X	X
Arbejdskraftbesparende teknologier				X
Pulje til medarbejderdreven innovation i den offentlige sektor				X
Teknologipuljen for jord- og grundvandsforurening	X	X	X	X
Tilskud til miljøeffektiv teknologi	X	X	X	X
Virksomhedsordningen (miljøindsats)	X	X	X	X
Miljøstyrelsens Program for Bekæmpelsesmiddelforskning	X	X	X	
Forebyggelsesfonden - ny teknologi der forebygger nedslidning	X	X		X
Små og mellemstore virksomheder				
Forskningskupon (mellemstore innovationsprojekter)			X	
Videnkupon (små innovationsprojekter)			X	
Videnpiloter (kun SMV med 2-99 ansatte)	X			
Energisektoren				
Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram	X	X	X	X
EIForsk - effektiv elanvendelse	X	X	X	X
ForskEI - miljøvenlig elproduktion	X	X	X	X
ForskNG - udvikling af gasteknologier	X	X	X	X
ForskVE - små VE teknologier	X	X	X	X
Fødevarerektoren				
Innovationsloven (fødevarer)	X	X	X	
Erhvervsudvikling - forarbejdning (fødevarer)	X	X	X	
Erhvervsudvikling - det primære jordbrug	X	X	X	
Skovbrug og træindustri				
Produktudviklingsordningen for skovbruget og træindustrien	X	X	X	
Produktionsafgiftsfonden for juletræer og pyntegrønt	X	X	X	

PULJER MED INTERNATIONALT FOKUS				
PULJENS MÅLGRUPPE OG NAVN	HVEM KAN SØGE?			
	Virksomheder alene	Flere virksomheder sammen	Virksomheder og videninstitutioner sammen	Virksomheder og offentlige institutioner
Alle virksomheder				
Artemis (indlejrede systemer)	X	X	X	
Offentlige Private Partnerskaber	X	X		X
Små og mellemstore virksomheder				
Innovationspakker* (international rådgivning)	X			
GazelleGrowth programmet** (global vækst)	X			
Forprojekter til EU's 7. rammeprogram	X			
Eurostars**** (internationalt samarbejde)		X	X	

Bemærkninger til tabellen:

I en række af puljerne med internationalt fokus stilles der krav om samarbejde med udenlandske parter, for eksempel virksomheder eller videninstitutioner beliggende i andre lande.

* Målgruppen er kun højteknologiske små virksomheder med under 50 ansatte

** Målgruppen er kun højteknologiske små og mellemstore virksomheder med 5-100 ansatte

*** Målgruppen er kun forsknings- og udviklingsaktive SMV'er

PULJER MED REGIONALT FOKUS				
PULJENS MÅLGRUPPE OG NAVN	HVEM KAN SØGE?			
	Virksomheder alene	Flere virksomheder sammen	Virksomheder og videninstitutioner sammen	Virksomheder og offentlige institutioner
Alle virksomheder				
Den Europæiske Regionalfond			X	X
Den Europæiske Socialfond	(X)	(X)	X	X
Virksomheder i Region Nordjylland				
Regionalt innovationsmiljø i Nordjylland			X	X
Virksomheder i Vækst	X			
Internationalt Center for Innovation		X	X	
Vidensspredning mellem erhvervslivet og Aalborg Universitet			X	
Virksomheder i Region Midtjylland				
Fornyelse og vækst – Midtjyllands erhvervudviklingsstrategi		X	X	X
Vækstmidt – virksomheds-udviklingsprogram for vækstSMV (kun SMV)	X			
Regionale innovationsagenter (kun SMV)	X			
Virksomheder i Region Syddanmark (kun SMV)				
Syddanske styrkepositioner og spirende klynger	(X)	X	X	X
Oplevelsesøkonomi - nye forretningsområder og oplevelsesfyrtårne	(X)	X	X	X
Det sunde liv	(X)	X	X	X
Intelligent og effektiv energiudnyttelse	(X)	X	X	X
Regionale innovationsagenter	X			
Virksomheder i Region Sjælland				
Vækstforum Sjællands erhvervsudviklingsstrategi	(X)	X	X	X
Regionale innovationsagenter (kun SMV)	X			
Virksomheder i Region Hovedstaden				
Erhvervsudviklingsstrategien for Region Hovedstaden			X	X
Bornholms Vækstforum - initiativer inden for innovationsområdet	(X)	X	X	X

Bemærkninger til tabellen:

En parentes omkring krydset angiver, at den pågældende ansøgningsmulighed kan lade sig gøre i mindre omfang eller hvis særlige betingelser er opfyldt

4. Hvilke finansieringsmuligheder er der i puljerne

Der knytter sig forskellige finansieringsmuligheder og -krav til de enkelte puljer. Grundlæggende kan der skelnes mellem puljer, hvor virksomhederne kan modtage økonomisk tilskud, og puljer, hvor virksomhederne kan deltage i projekterne og få del i den udviklede viden, men ikke modtage offentlige midler. I langt hovedparten af puljerne kan virksomhederne modtage offentlige midler.

Kravene til virksomhedernes medfinansiering varierer fra pulje til pulje. Virksomhederne skal dog som oftest selv medfinansiere en del af projektomkostningerne – ofte 40-50 pct. af omkostningerne.

I de puljer, hvor virksomhederne ikke kan modtage økonomisk tilskud, går de offentlige midler til at

dække videninstitutioners udgifter ved deltagelse i projekterne. Virksomhederne skal således ikke betale de fulde projektomkostninger i disse puljer. Man kan dermed sige, at virksomhederne indirekte får en slags ”rabat” på ny viden ved at deltage i denne type af puljer.

Der er også stor forskel på, hvor mange offentlige midler, der er til rådighed i de enkelte puljer. Puljernes størrelse spænder således fra ca. 1 mio. kr. til næsten 300 mio. kr. om året.

Tabellen neden for giver en oversigt over de forskellige puljers størrelse og om virksomhederne kan modtage offentlige midler fra puljerne. De angivne beløb for 2009 er foreløbige.

PULJENS HOVEDFOKUS OG NAVN	Midler i puljen 2008 (mio. kr.)	Midler i puljen 2009 (mio. kr.)	Kan virksomheder modtage off. midler?
Samarbejde med videninstitutioner om forskning og innovation			
Innovationskonsortier (store innovationsprojekter)	ca. 125	ca. 125	Nej
Forskningskupon (mellestore innovationsprojekter)	15	15	Nej
Videnkupon (små innovationsprojekter)	20	20	Nej
Åbne midler (nye samspilsformer)	30	30	Kun SMV
Højteknologifonden	280	280	Ja
Strategisk forskning*	Ca. 700	Ca. 700	Ja
Brugerdreven innovation			
Program for brugerdreven innovation	100	100	Ja
Innovation i den offentlige sektor			
Arbejdskraftbesparende teknologier	-	Ca. 600	Ja (via indkøb)
Pulje til medarbejderdreven innovation i den offentlige sektor	5	5	Ja
Ansættelse af højtuddannede			
ErhvervsPhD	90	100	Ja
Videnpiloter (højtuddannede medarbejdere)	30	Ca. 5	Ja

* Midlerne skal anvendes til forskningsformål. Innovation kan indgå som et element heri.

PULJENS HOVEDFOKUS OG NAVN	Midler i puljen 2008 (mio. kr.)	Midler i puljen 2009 (mio. kr.)	Kan virksomheder modtage off. midler?
Energi			
Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram	307	223	Ja
ElForsk – effektiv elanvendelse	25	25	Ja
ForskEl – miljøvenlig elproduktion	130	130	Ja
ForskNG - udvikling af gasteknologier	5	5	Ja
ForskVE – små VE teknologier	25	25	Ja
Miljø og arbejdsmiljø			
Teknologipuljen for jord- og grundvandsforurening	5,6	5,7	Ja
Tilskud til miljøeffektiv teknologi	Ca. 23	Ca. 23	Ja
Virksomhedsordningen (miljøindsats)	33,5	?	Ja
Miljøstyrelsens Program for Bekæmpelsesmiddelforskning	14,8	14,3	Ja
Produktudviklingsordningen for skovbruget og træindustrien	5,2	?	Ja
Produktionsafgiftsfonden for juletræer og pyntegrønt	Ca. 6	Ca. 6	Ja
Forebyggelsesfonden – ny teknologi der forebygger nedslidning	Ca. 10	Ca. 10	Ja
Fødevarer			
Innovationsloven (fødevarer)	130	130	Ja
Erhvervsudvikling – forarbejdning (fødevarer)	60	?	Ja
Erhvervsudvikling – det primære jordbrug	50	?	Ja
International innovation			
Forprojekter til EU's 7. rammeprogram	3	?	Ja
Eurostars (internationalt samarbejde)	5	5	Kun SMV
Artemis (indlejrede systemer)	10	10	Ja
Offentlige Private Partnerskaber (udviklingslande)	30	30	Ja
Innovationspakker (international rådgivning)	0,6	1,7	Ja
GazelleGrowth programmet (global vækst)	12,5	-	Nej
Regional udvikling og innovation			
Den Europæiske Regionalfond	246	246	Ja
Den Europæiske Socialfond	246	246	Ja
Region Nordjylland			
Regionalt innovationsmiljø i Nordjylland	*	*	
Virksomheder i Vækst	Ca. 23	Ca. 23	
Internationalt Center for Innovation	Ca. 19	Ca. 19	
Vidensspredning mellem erhvervslivet og Aalborg Universitet	31,5	31,5	

PULJENS HOVEDFOKUS OG NAVN	Midler i puljen 2008 (mio. kr.)	Midler i puljen 2009 (mio. kr.)	Kan virksomheder modtage off. midler?
Region Midtjylland			
Fornyelse og vækst - Midtjyllands erhvervudviklingsstrategi	115	118	
Vækstmidt - virksomheds-udviklingsprogram for vækstSMV	Ca. 7	Ca. 7	
Regionale innovationsagenter	3,5	3,5	Nej
Region Syddanmark	184	184	
Syddanske styrkepositioner og spirende klynger	**	**	Ja
Oplevelsesøkonomi - nye forretningsområder og oplevelsesfyrtårne	**	**	Ja
Det sunde liv	25	25	Ja
Intelligent og effektiv energiudnyttelse	**	**	Ja
Regionale innovationsagenter	3,5	3,5	Nej
Region Sjælland			
Vækstforum Sjællands erhvervsudviklingsstrategi	72,5	72,5	
Regionale innovationsagenter	3,5	3,5	Nej
Region Hovedstaden			
Erhvervsudviklingsstrategien for Region Hovedstaden	174***	174***	Nej
Bornholms Vækstforum - initiativer inden for innovationsområdet	7,5	7,5	Ja

Bemærkninger til tabellen:

Nogle regioner har indregnet deres bidrag fra EU's regional- og socialfond i deres rådighedsbeløb. Endvidere har de fleste regioner ikke øremærket specifikke midler til innovationsområdet, hvorfor der er angivet de totale udviklingsmidler, regionen råder over. Man kan derfor ikke ud af tabellen udlede, hvor mange midler, der totalt set udbydes til regional innovation.

* Vækstforums samlede erhvervsudviklingsmidler udgør 95 mio. kr. årligt, men der er ikke afsat øremærkede beløb til denne indsats.

**Der er ikke afsat øremærkede midler specielt til disse initiativer. Vækstforum har i 2008 og 2009 ca. 184 mio. kr. til rådighed pr. år til den samlede erhvervsudviklingsindsats, inklusiv de 25 mio. kr. pr. år, der er afsat til indsatsen "Det sunde liv".

*** Midlerne er det totale årlige beløb til rådighed til udmøntning af strategien - inkl. bidrag fra EU's Regional- og Socialfond. 2009-tal er i henhold til budgetoverslag 2009-2011 - med forbehold for regionens budget for

5. Hvor kan man få mere at vide om de forskellige innovationspuljer

De regionale væksthuse kan hjælpe med at identificere relevante innovationspuljer

Væksthusene yder gratis og uvildig vejledning til nye og mindre vækstvirksomheder. Målet er at hjælpe virksomhederne med at identificere deres muligheder og realisere deres fulde vækstpotentiale. Væksthusene henviser til private rådgivere og andre aktører, der kan yde konkret rådgivning og problemløsning.

De regionale væksthuse kan også hjælpe små og mellemstore virksomheder og vækstiværksættere med at afklare, hvilke innovations- og erhvervsfremmeordninger, der er relevante i forhold til virksomhedens konkrete udfordringer og behov.

Der ligger et regionalt væksthuse i hver af de fem regioner. Nedenfor er angivet kontaktinformation for de fem væksthuse.

Væksthuse Nordjylland, Aalborg

tlf. 70 15 16 18, e-mail: info@vhnordjylland.dk

Væksthuse Midtjylland, Århus N

Tlf: 70 22 00 76, e-mail: info@vhmidtjylland.dk

Væksthuse Syddanmark, Odense

Tlf.: 70 23 55 15, e-mail: mail@vhsyddanmark.dk

Væksthuse Hovedstadsregionen, København

Tlf.: 30 10 80 80,
e-mail: info@vhhovedstadsregionen.dk

Væksthuse Sjælland, Vordingborg

Tlf.: 55 35 30 35, e-mail: info@vhsjaelland.dk

Spørgsmål til de enkelte puljer kan stilles til de kontaktpersoner, der er nævnt i bilagsdelen

Har du spørgsmål eller behov for mere information om en bestemt innovationspulje kan du kontakte den kontaktperson, der er angivet i beskrivelserne af de enkelte puljer bagerst i håndbogen. Her findes også links til mere information, ansøgningsvejledning og ansøgningskema mv. for hver enkelt pulje.

Spørgsmål vedrørende miljøpuljer kan stilles til Sekretariatet for Miljøeffektiv Teknologi

Sekretariatet for Miljøeffektiv Teknologi kan hjælpe med identificere relevante innovationspuljer til brug for forskning, udvikling, test, demonstration og produktion af nye miljøteknologier. Sekretariatet er oprettet i Miljøstyrelsen i 2007 som led i regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi. Læs mere på www.ecoinnovation.dk. Sekretariatet har følgende kontaktinformation: Sekretariat for Miljøeffektiv Teknologi, Miljøstyrelsen, tlf. 72 54 40 00, e-mail: ecoinnovation@mst.dk

6. Hvor kan virksomheder få adgang til teknologisk service

GTS-institutter

De Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS-institutter) omsætter forskning og ny teknologi til konkrete løsninger for virksomheder. Institutterne sælger viden og teknologisk rådgivning til danske virksomheder. GTS-institutternes ydelser strækker sig fra test, prøvning, certificering og uddannelse til avanceret teknologisk rådgivning, forskning og innovation.

Der er i alt 9 GTS-institutter med hvert sit faglige og teknologiske fokus. Til sammen råder GTS-institutterne over en bred vifte af teknologiske kompetencer, der er relevante for dansk erhvervsliv.

De 9 GTS-institutter er:

AgroTech – Institut for Jordbrugs- og FødevarerInnovation har fokus på jordbrugs- og gartneriteknologi, energi, klima og miljø, biogas, biomarkører og forsøgsplanlægning.

Kontakt: Tlf.nr.: 8743 8400, www.agrotech.dk

Alexandra Instituttet arbejder inden for udbredelse af ny informationsteknologi i den offentlige og private sektor. Fokusområder omfatter bl.a. pervasive computing og healthcare, IT-sikkerhed og softwareinfrastruktur.

Kontakt: Tlf.nr.: 7027 7012, www.alexandra.dk

Bioneer er specialiseret inden for biomedicin, biomedicoteknik og bioteknologi, og arbejder bl.a. med udvikling af nye lægemidler, vaccineteknologi og teknologisk service til medicinalindustrien.

Kontakt: Tlf.nr. 4516 0444, www.bioneer.dk

DBI – Dansk Brand- og Sikringsteknisk Institut leverer viden, rådgivning, prøvning og kontrol om sikkerhed, brandteknik og brandforebyggelse.

Kontakt: Tlf.nr. 3634 9000, www.dbi-net.dk

DELTA Dansk Elektronisk, lys og Akustik formidler viden om elektronik, mikroelektronik, softwareteknologi, lys og optik, akustik og vibration.

Kontakt: Tlf.nr.: 7019 4000, www.delta.com

Dansk Fundamental Metrologi understøtter dansk erhvervsliv og offentlige institutioner med måleteknisk viden og rådgivning.

Kontakt: Tlf.nr.: 4593 1144, www.dfm.dtu.dk

DHI udvikler og leverer avanceret teknologi inden for vandbygning og strømningsteknik, vandressourcer, økologi, miljøkemi og toksikologi.

Kontakt: Tlf.nr.: 4516 9200, www.dhigroup.com

FORCE Technology leverer serviceydelser og viden til bl.a. skibs- og offshoreindustrien, byggesektoren, medicinal- og forædlingsindustrien, energi-, miljø- og procesindustrien, samt den offentlige sektor. FORCE har kompetencer inden for bl.a. proces- og materialeteknologi, (vedvarende) energi, rumteknologi og teknologi til skibsbranchen.

Kontakt: Tlf.nr.: 4326 7000 www.force.dk

Teknologisk Institut har aktiviteter inden for byggeri, energi og industri, informatik, materialer, produktivitet, logistik og procesudvikling, samt erhvervsanalyse, arbejdsmiljø og rådgivning af opfindere.

Kontakt: Tlf.nr.: 7020 2000, www.teknologisk.dk

7. Hvor kan virksomheder få adgang til innovationsnetværk

Innovationsnetværk

Med støtte fra Videnskabsministeriet er der etableret en række innovationsnetværk, der fungerer som "matchmakere" mellem virksomheder og videninstitutioner. Hvert netværk udgør en nem indgang for virksomhederne til forskning og viden inden for et fagligt område for eksempel IKT, bioteknologi m.v.

Netværkene kan bistå virksomheder med at finde frem til relevant viden og samarbejdspartnere på universiteter, GTS-institutter eller andre videninstitutioner og virksomheder i både ind- og udland. Netværkene er åbne for alle interesserede virksomheder.

Videnskabsministeriet har netop gennemført et udbud, der indebærer, at der skabes en række større og stærkere innovationsnetværk fra 2009. Blandt andet lægges nogle af de eksisterende netværk sammen fra 2009. Endvidere etableres fire helt nye innovationsnetværk.

Der er i 2008 følgende innovationsnetværk:

Informations- og kommunikationsteknologi

- Center for Software Innovation
Tlf.: 7347 7000, www.cfsi.dk
- Center for Indlejrede Software Systemer
Tlf.: 9940 8893, www.ciss.dk
- Center for Software Defined Radio
Tlf.: 9940 7505, www.csdr.dk
- Knowledge Lab
Tlf.: 6550 2295, www.knowledgelab.dk
- ISIS Katrinebjerg
Tlf.: 8942 5758, www.isis.alexandra.dk
- Mobile Systemes
Tlf.: 9940 8892, www.mobilesystems.aau.dk
- KomIalT – Pervasive communication.
Tlf.: 3033 2760, www.komialt.dk

Oplevelsesøkonomi og turisme

- ApEx – Center for Anvendt Oplevelsesøkonomi
Tlf.: 9940 9028, www.apex-center.dk
- Dansk videncenter for Oplevelsesøkonomi
Tlf.: 7220 2655, www.danvifo.dk

Fødevarer

- Center for Fødevarerudvikling og Innovation
Tlf.: 9612 7621, www.vifu.net
- Seedland
Tlf.: 8999 3625, www.seedland.dk

Produktionsteknologi og nye materialer

- AluCluster
Tlf.: 7374 3040, www.alucluster.com
- RoboCluster
Tlf.: 6550 3903, www.robocluster.dk
- Stålcenrum RTC
Tlf.: 7220 1932, www.staalcentrum.dk
- NaNet - (nanoteknologi)
Tlf.: 4525 3140, www.nanet.nu

Energi og miljø

- Center for Bioenergi og Miljøteknologisk Innovation
Tlf.: 8999 2500, www.cbmi.dk
- Nordjysk Innovations- og Kompetencecenter for Vedvarende Energi
Tlf.: 9940 9264, www.nikve.aau.dk
- VE-NET
Tlf.: 7220 1377, www.ve-net.eu
- VindKraftNet
Tlf.: 4677 5037, www.windpower.org
- Offshore Center Danmark
Tlf.: 3697 3670, www.offshorecenter.dk
- LavEByg
Tlf.: 4525 1854, www.lavebyg.dk

Sundhed/medico

- Center for Sundhedsteknologi
Tlf.: 9940 8867, www.sundtek.dk
- BioSys
Tlf.: 4525 6165, www.biosys.dk
- Biologue
Tlf.: 3275 6573, www.biologue.dk
- SundhedsITnet
Tlf.: 2096 6199, www.sundhedsITnet.dk

Bolig og beklædning

- Uviklingscenter for Møbler og Træ
Tlf.: 9616 6200, www.moebelcenter.dk

Brugerdreven innovation

- Netværk for Forskningsbaseret brugerdrevet innovation
Tlf.: 8942 5757, www.nfbi.dk

Nye innovationsnetværk pr. 1. januar 2009

- Lydteknologi
Tlf.: 4545 3351, jl@lmm.dtu.dk
- Transport
www.transport-net.dk
- Animation
Tlf.: 2961 4525, morten@animwork.dk
- Plast Center
Tlf.: 3697 3600, www.plastcenter.dk

8. Hvor kan virksomheder få adgang til forskning

Universiteter

Universiteterne har tre hovedopgaver: At udføre forskning på højt niveau, at uddanne kandidater samt at formidle viden til det øvrige samfund, herunder erhvervslivet. Universiteterne kan dermed være en væsentlig kilde til ny viden og forskning for virksomhederne. Universiteterne tilbyder blandt andet muligheder for samarbejde med forskere, fælles ph.d.-forløb, studenterprojekter og efteruddannelse af medarbejdere og ledere.

Danmark har otte universiteter med hver deres faglige, regionale og historiske profil. Hvert universitet har etableret en særlig kontaktindgang for virksomheder, som kan hjælpe virksomhederne med at finde frem til de rette forskere eller tilbud på universiteterne. Nedenfor er disse kontaktoplysninger angivet for hvert universitet.

- **Københavns Universitet**
Innovation og Forskerservice,
tlf.: 3532 6336, e-mail: inno@adm.ku.dk
- **Aarhus Universitet**
Erhvervskontakten, tlf.: 8942 6865,
e-mail: erhvervskontakten@au.dk
- **Syddansk Universitet**
Forskerservice, Peter F. Jensen,
tlf.: 6550 1082, e-mail: pfj@sdu.dk
- **Roskilde Universitet (RUC)**
Kirsten Dybvad Mikkelsen, Tech Transenheden,
tlf.: direkte 4674 3159
- **Aalborg Universitet**
AAU Innovation, tlf.: 9940 7542,
e-mail: matchmaking@adm.aau.dk
- **DTU**
DTU Match – Viden til erhvervslivet,
Hotline: Tlf.: 452 57070,
e-mail: kontakt@match.dtu.dk
- **CBS**
Kommercialisering og erhvervssamarbejde:
Kommunikationsafdelingen,
tlf.: 3815 2025, e-mail: info@cbs.dk
- **IT-Universitetet**
Forskningsadministration, tlf.: 7218 5000,
e-mail: research@itu.dk

Andre uddannelsesinstitutioner med forskningsaktiviteter

Der er også en række andre uddannelsesinstitutioner, der udfører forskning. Det gælder blandt andet følgende:

- **Kunstakademiets Arkitektskole**
Tlf. 32 68 60 00, www.karch.dk
- **Arkitektskolen i Aarhus**
Tlf.: 8936 0000, www.aarch.dk
- **Danmarks Designskole**
Tlf.: 3527 7500, www.dkds.dk
- **Kolding Designskole**
Tlf.: 7630 1100, www.designskolenkolding.dk
- **Danmarks Biblioteksskole i København og Aalborg**
Tlf.: 3258 6066 el. 9815 7922, www.db.dk
- **Danmarks Medie- og Journalisthøjskole**
Tlf.: 8944 0440, www.dmjx.dk

Andre forskningsinstitutioner og sygehuse

Der er endvidere en række andre offentlige forskningsinstitutioner, der driver forskning med potentiel relevans for erhvervslivet. Blandt disse kan nævnes

- **GEUS – De nationale geologiske undersøgelser for Danmark og Grønland**
Tlf.: 38142000, www.geus.dk
- **DMI - Danmarks Meteorologiske Institut**
Tlf.: 3915 7500, www.dmi.dk
- **Statens Serum Institut**
Tlf.: 3268 3268, www.ssi.dk

Hertil kommer, at der udføres sundhedsforskning på landets sygehuse. Størsteparten af denne forskning udføres i regi af de tre universitetshospitaler i henholdsvis Hovedstadsregionen, Århus og Odense. Sygehusenes afdelinger for erhvervssamarbejde kan kontaktes på følgende vis:

- **Sygehuse i Hovedstadsregionen**
Trine Winterø, Tectra,
Region Hovedstadens Tech Trans Enhed,
Tlf: 35 45 64 96,
e-mail: trine.winteroe@regionh.dk
- **Århus Universitet og sygehusene i Region Midtjylland**
Patent- og Kontraktenheden, tlf: 89 42 68 84,
e-mail: pke@au.dk
- **Aalborg Sygehus**
Afd. for Universitetshospitalsanliggender,
tlf: 99 32 68 16
- **Odense Universitetshospital**
Forsknings- og MTV-afdelingen, tlf: 65 41 20 51

9. Hvor kan virksomheder få adgang til uddannelse og kompetencer

Uddannelse, praktikophold og efteruddannelse

Virksomheder kan få adgang til nyuddannedes og studerendes kompetencer på de forskellige uddannelsesinstitutioner, der tilbyder korte, mellemlange og lange videregående uddannelser. Mange studieretninger giver mulighed for, at de studerende kan komme i praktik og afprøve deres kompetencer i samarbejde med en virksomhed.

Universiteter og andre videregående uddannelsesinstitutioner har etableret karrierevejledningsfunktioner, som kan hjælpe med at sætte virksomheder i kontakt med studerende.

På Undervisningsministeriets hjemmeside www.uvm.dk findes et register over alle uddannelsesinstitutioner i Danmark.

Mange uddannelsesinstitutioner tilbyder også forskellige former for efteruddannelse og kurser rettet mod ansatte i virksomheder. Herunder også kurser, der specifikt sigter på at styrke innovationskompetencerne hos ledere og medarbejdere.

På www.vidar.dk findes et overblik over de offentlige efteruddannelsestilbud.

Innovationspuljer

Der er innovationsprogrammer, der har særlig fokus på at give virksomheder adgang til højtuddannedes kompetencer.

Videnpilot-ordningen giver virksomheder mulighed for at få tilskud til at ansætte en højtuddannet medarbejder til at gennemføre et udviklingsprojekt i virksomheden.

ErhvervsPhD-ordningen giver virksomheder mulighed for at få tilskud til at ansætte en PhD-studerende, der kan gennemføre sit PhD-forskningsprojekt i virksomheden.

Man kan læse mere om de to programmer i bilagsdelen.

10. Hvor kan virksomheder få rådgivning

Det offentlige tilbyder virksomheder en række rådgivningsydelser inden for bl.a. patentering, opfindelser, design og standardisering.

Patent- og Varemærkestyrelsen

Patent- og Varemærkestyrelsen (PVS) hjælper virksomheder med at skabe forretning ud af deres ideer. PVS fremsøger og sorterer teknisk information, men foretager ikke vurdering og anbefaling i den forbindelse. PVS leverer målrettet information og vejleder i hele udviklingsprocessen fra ide til aktiv, og behandler og udsteder rettigheder på patenter, designs og varemærker.

Mere information kan findes på www.dkpto.dk. Patent- og Varemærkestyrelsen kan kontaktes på tlf. 4350 8000, e-mail: pvs@dkpto.dk

Opfinderrådgivningen

Alle, der har gjort en opfindelse, kan henvende sig til opfinderrådgivningen og få indledende hjælp til at afklare, hvilke kommercielle udnyttelsesmuligheder, der findes. Mere information kan findes på www.opfind.teknologisk.dk

Man kan ringe til opfinderrådgivningen på tlf. 72 20 27 50, eller sende en e-mail på opfind@teknologisk.dk.

Dansk Standard

Dansk Standard er Danmarks standardiseringsorganisation og varetager både national og international standardisering. Dansk Standard tilbyder rådgivning og konsulentbistand i brug af danske og internationale standarder.

Mere information kan findes på www.ds.dk. Dansk Standard kan kontaktes på tlf. 3996 6101, e-mail dansk.standard@ds.dk

Dansk Design Center

Dansk Design Center formidler viden om brugen af design med fokus på, hvordan danske virksomheder kan styrke deres forretning gennem en bevidst satsning på design.

Mere information kan findes på www.ddc.dk. Dansk Design Center kan kontaktes på tlf. 3369 3369, e-mail design@ddc.dk. Dansk Design Center er også til stede i alle landets regioner og kan kontaktes via de regionale væksthuse.

Dansk Arkitektur Center

Dansk Arkitektur Center (DAC) er et formidlings- og udviklingscenter for arkitektur og byggeri. Centret skal bygge bro mellem byggeriet som kunstart og byggeriet som erhverv. Aktiviteterne omfatter større udstillings- og formidlingsprojekter, erhvervsfremmeindsats på arkitekturområdet, virtuel arkitekturguide, undervisningstjeneste, formidling og markedsføring af dansk arkitektur i udlandet.

Dansk Arkitektur Center kan kontaktes på tlf. 3257 1930, eller mail dac@dac.dk. Mere information kan findes på www.dac.dk

Center for kultur- og oplevelsesøkonomi

Der etableres i 2008 et Center for kultur- og oplevelsesøkonomi, der skal skabe bedre samspil mellem erhvervsliv og kulturliv. Centrets målgruppe er bredt danske virksomheder, der kan have fordel af at integrere og bruge kreative kompetencer og oplevelseselementer i produkter og serviceydelser, samt aktører i kulturlivet, der ønsker at indgå i samspil med erhvervslivet.

Det er besluttet at placere centret i Roskilde. Centret er under etablering og har derfor endnu ingen kontaktoplysninger.

11. Hvor kan virksomheder og iværksættere få adgang til risikovillig kapital og faciliteter

Vækstfonden - risikovillig kapital til vækstvirksomheder og -iværksættere

Vækstfonden tilbyder en række finansieringsløsninger til vækst i nye og etablerede virksomheder. Finansieringen spænder fra mindre kom-i gang-lån på op til 0,5 mio. kr. til investeringer på 5-25 mio. kr. i unge virksomheder med internationalt vækstpotentiale. Man kan finde mere information om vækstfonden på www.vf.dk

Innovationsmiljøer

- risikovillig kapital for videniværksættere

Innovationsmiljøerne identificerer og vurderer forretningsideer med kommercialiseringspotentiale, samt hjælper lovende videniværksættere med at realisere disse projekter gennem tilførsel af udviklingskapital. Innovationsmiljøerne arbejder i det meget tidlige stadie af kommercialiseringsprocessen, hvor der er betydelig usikkerhed om, hvorvidt projekterne kan realiseres. Innovationsmiljøerne står endvidere til rådighed med sparring og rådgivning til de videnbaserede iværksættere, som der investeres statslige midler i.

Der er pt. følgende innovationsmiljøer:

- **CAT-Symbion Innovation**
www.catsymbioninnovation.dk
- **DTU innovation**
www.dtu-innovation.dk
- **InnovationMidtVest**
www.innovationmidtvest.dk
- **NOVI Innovation**
www.noviinnovation.dk
- **Syddansk Innovation**
www.innofyn.dk
- **Østjysk Innovation**
www.oei.dk
- **Teknologisk Innovation**
www.tekinno.dk

Forskerparker - udlejning af lokaler med adgang til forskningsfaciliteter

Forskerparkerne udlejer lokaler med adgang til laboratoriefaciliteter, IT-infrastruktur, administrativ service, kantine, mødelokaler mv. til videnbaserede iværksættere og andre innovative virksomheder. Forskerparkerne ligger ofte i tilknytning til et universitet, således at virksomheder og iværksættere kan få adgang til en række forsknings- og laboratoriefaciliteter.

Der er pt. følgende forskerparker i Danmark:

- **Agro Business Park**
Tlf.: 8999 2500, www.agropark.dk
- **Forskerparken CAT**
Tlf.: 4674 0200, www.catscience.dk
- **Incuba Science Park**
Tlf.: 8620 2000, www.sp-aarhus.dk
- **NOVI**
Tlf.: 96 35 45 00, www.novi.dk
- **Scion-DTU**
Tlf.: 45 86 41 00, www.sciondtu.dk
- **Syddanske Forskerparker**
Tlf.: 63 15 71 00,
www.syddanskeforskerparker.dk
- **Symbion Science Park**
Tlf.: 3917 9999, www.symbion.dk
- **IT-væksthuset 5te.**
Kontakt: Project Manager David Stray Jørgensen,
Mobil: 31 19 73 73, www.5te.dk

12. Hvor kan virksomheder få rådgivning om internationale innovationsmuligheder

Der findes en række innovationspuljer, der har særlig fokus på at styrke virksomhedernes internationale innovationssamarbejde. Disse puljer er beskrevet i kapitel 2 i denne guide. Herudover er der etableret en række centre, der kan rådgive virksomhederne om internationale innovationsmuligheder. Det drejer sig om Innovationscentre, Eurocenter og Nordisk Innovationscenter.

Innovationscentre - international innovationsrådgivning

Danmark har oprettet innovationscentre i Silicon Valley, USA, Shanghai, Kina og München, Tyskland. Innovationscentrene fungerer som brohoveder i den globale økonomis hot-spots, hvor opgaven er at assistere danske innovative virksomheder og vidensmiljøer med at finde partnere, investorer, netværk, viden, teknologi og med etableringsmuligheder.

Innovationscentrene i Silicon Valley, Shanghai og München har udviklet en række produkter med fokus på at møde innovative og hurtigt voksende vækstvirksomheders behov i deres udvikling fra idé til fastforankret globalt forretningsgrundlag. Innovationscentrene tilbyder virksomheder og forskningsinstitutioner adgang til førende forsknings- og innovationsmiljøer og kan yde assistance med teknologisøgning, identifikation af samarbejdspartnere, strategisk sparring om forretningsplan, rådgivning vedr. kapitaløgning, teknologiovervågning, markedsføring af danske forsknings- og erhvervsmæssige spidskompetencer m.m., specielt inden for højteknologiske sektorer som IKT, Life Science, miljøteknologi og design.

Innovationscentrene kan kontaktes på følgende vis:

- **Innovation Center Denmark – Silicon Valley:**
Tel: +1 650 543 3180, www.siliconvalley.um.dk
- **Innovation Center Denmark – Shanghai:**
Tel: +8621 5497 2000, www.shanghai.um.dk
- **Innovation Center Denmark – München:**
Tel: +49 (0)89 5458 5412,
www.innovationcenterdenmark.de

Herudover kan de danske ambassader rundt om i verden ofte også hjælpe virksomheder med at identificere udenlandske forsknings- og innovationspartnere.

EuroCenter – information om EU's forsknings- og udviklingsprogrammer

EuroCenter informerer og rådgiver virksomheder og forskningsinstitutioner om EU's forskningsprogrammer og en række e-programmer. De fleste af EuroCenters services er gratis.

EuroCenter kan hjælpe virksomheder med:

- Information om indholdet i EU's 7. rammeprogram, herunder forskningstemaer, projekttyper, regler for deltagelse, afklaring af hvor projektiden passer ind, ansøgningsfrister m.m.
- Vejledning og assistance i forbindelse med ansøgningsarbejde, kontraktforhandling, projektgennemførelse og afrapportering
- At finde udenlandske partnere gennem databaser og netværk
- Indhentning af oplysninger og kontakt til Europa-Kommissionen
- Oplysninger om, hvordan og hvornår du kan søge nationale midler til at forberede eller udarbejde en EU-ansøgning.

Læs mere om EU's forskningsprogrammer på www.ammeprogram.dk og www.fi.dk

EuroCenter kan kontaktes på tlf.: +45 3544 6240 eller e-mail eurocenter@fi.dk

Nordisk Innovationscenter - nordisk samarbejde om innovation

Nordisk InnovationsCenter giver bl.a. tilskud til samarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner i de nordiske lande Danmark, Finland, Sverige, Norge og Island. Tilskuddet forudsætter, at der er deltagere fra mindst tre nordiske lande, og at projektet har værdi for det nordiske erhvervsliv.

Nordisk InnovationsCenter har kontor i Oslo, men har medarbejdere fra alle de nordiske lande.

For mere information se www.nordicinnovation.net/. Nordisk InnovationsCenter kan kontaktes på tlf.: +47 4761 4400, e-mail: info@nordicinnovation.net

Bilag. Uddybende beskrivelser af de enkelte innovationspuljer mv.

Virkemidlets/puljens navn	Læs mere side
Innovationskonsortier (store innovationsprojekter)	31
Forskningskupon (mellemstore innovationsprojekter)	32
Videnkupon (små innovationsprojekter)	33
Åbne midler (nye samspilsformer)	34
Højteknologifonden	35
Strategisk forskning	36
Program for brugerdriven innovation	38
Investeringer i arbejdskraftbesparende teknologier	40
Pulje til medarbejderdriven innovation i den offentlige sektor	41
ErhvervsPhD	42
Videnpiloter	43
Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram	44
EIForsk – effektiv elanvendelse	45
ForskEI – miljøvenlig elproduktion	46
ForskNG – gasteknologi	47
ForskEI – små VE teknologier	48
Teknologipuljen	49
Tilskud til miljøeffektiv teknologi	50
Virksomhedsordningen (miljøindsats)	51
Miljøstyrelsens Program for Bekæmpelsesmiddelforskning	52
Produktudviklingsordningen for skovbruget og træindustrien	53
Produktionsafgiftsfonden for juletræer og pyntegrønt	54
Forebyggelsesfonden	55
Innovationsloven (fødevarer)	56
Erhvervsudvikling – forarbejdning (fødevarer)	58
Erhvervsudvikling – det primære jordbrug	60
Forprojekter til EU's 7. rammeprogram	61
Eurostars (internationalt samarbejde)	62
Artemis (indlejrede systemer)	63
Offentlige Private Partnerskaber (udviklingslande)	64
Innovationspakker (international rådgivning)	65
GazelleGrowth programmet (global vækst)	66
Den Europæiske Regionalfond	67
Den Europæiske Socialfond	68
Regionale innovationsagenter	69
Regionalt innovationsmiljø i Nordjylland	70
Virksomheder i Vækst	71
Internationalt Center for Innovation	72
Vidensspredning mellem erhvervslivet og Aalborg Universitet	73
Fornyelse og vækst – Midtjyllands erhvervsudviklingsstrategi	74
Vækstmidt – virksomhedsudviklingsprogram for vækstSMV	75
Syddanske styrkepositioner og spirende klynger	76
Oplevelsesøkonomi - nye forretningsområder og oplevelsesfyrtårne	77
Det sunde liv	78
Intelligent og effektiv energiudnyttelse	79
Vækstforums Sjællands erhvervsudviklingsstrategi	80
Erhvervsudviklingsstrategien for Region Hovedstaden	82
Bornholms Vækstforum – initiativer på innovationsområdet	84

Virkemiddel	Innovationskonsortier (store innovationsprojekter)
Formål	<p>Formålet med innovationskonsortier er at styrke innovationen i danske virksomheder gennem samarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner. Konsortierne skal konkret bidrage til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At offentlig forskning på højt niveau målrettes erhvervslivets behov og anvendes til at udvikle nye produkter, processer og serviceydelser. • At der opbygges nye kompetencer og ydelser i den teknologiske service, der efterfølgende kan spredes bredt til dansk erhvervsliv – specielt til de små og mellemstore virksomheder. • At erhvervslivet øger sin forsknings- og innovationsindsats og gennemfører flere innovative projekter.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Et innovationskonsortium er en fleksibel ramme for samarbejde mellem virksomheder, forskningsinstitutioner og teknologiske serviceinstitutioner om konkrete fælles forsknings- og innovationsprojekter. Gennem innovationskonsortiet skal partnerne udvikle og modne ny teknologi eller viden, der kan danne grundlag for innovation i danske virksomheder i de kommende 5-10 år. Samarbejdet skal have en varighed på mellem 2 og 4 år.</p>
Målgruppe	<p>Målgruppen er alle virksomheder.</p>
Hvem kan ansøge?	<p>Der ydes støtte til konsortier, der omfatter mindst én offentlig forskningsinstitution, to virksomheder og en institution, der varetager en teknologisk servicefunktion.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>De deltagende virksomheder skal bidrage med teknologisk viden og kompetence på højt niveau inden for konsortiets fokusområde. Konsortiets fokusområde skal til gengæld tage udgangspunkt i et konkret behov for ny viden hos de deltagende virksomheder. Problemstillingen skal dog samtidig være relevant for en bred gruppe af danske virksomheder. Konkret kan virksomheden forvente følgende udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adgang til relevante fagpersoner og viden fra højt kvalificerede videninstitutioner • Udvikling af ny viden til brug for konkrete fremtidige innovationsprojekter i virksomheden • Opbygning af netværk og nye kanaler til videnhjemtagning
Finansieringskrav	<p>Den offentlige medfinansiering går til den teknologiske servicepart og de offentlige forskningsinstitutioner. Den teknologiske servicepart får op til 75 % af deres udgifter dækket. Forskningsinstitutionen får 100 % dækket. Virksomhederne skal selv afholde deres udgifter, og de deltagende virksomheder skal tilsammen finansiere mindst halvdelen af konsortiets samlede budget i form af eget arbejde. Der er ikke specifikke krav til projektstørrelsen, men typisk har projekterne et samlet budget på 10-30 mio. kr.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>Der ydes medfinansiering til de konsortier, der bedst opfylder ordningens formål og dokumenterer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høj kvalitet og nyhedsværdi i konsortiets forskning og innovation • Stor værdi af konsortiets resultater for samfunds- og erhvervsudviklingen • Stor vægt på vidensspredning af konsortiets resultater – ikke mindst gennem den teknologiske servicepart • God integration og faglig sammenhæng mellem konsortiets parter og delprojekter.
Virkemidlets løbetid	<p>Det er et permanent tilbud – dog afhængig af finansloven</p>
Midler i puljen 08/09	<p>Der forventes at kunne gives tilsagn for ca. 120-140 mio. kr. årligt i de kommende år – herunder 2008 og 2009.</p>
Hvornår kan der søges?	<p>Der kan normalt søges to gange årligt – forår og efterår. Ansøgningsfrister annonceres på www.fi.dk</p>
Bevilgende myndighed	<p>Rådet for Teknologi og Innovation (Forsknings- og Innovationsstyrelsen)</p>
Hvordan ansøges der?	<p>Ansøgningsvejledning mv. kan findes på www.innovationskonsortier.dk</p>
Yderligere information	<p>Julie Krener, jkr@fi.dk, Jan Windmüller, jwi@fi.dk, Britta Vegeberg, bve@fi.dk</p>

Virkemiddel	Forskningskupon (mellemstore innovationsprojekter)
Formål	Forskningskupon har til formål at øge små og mellemstore virksomheders forsknings- og udviklingsindsats og innovationskraft, ved at styrke samspillet mellem virksomheder og videninstitutioner om FoU og innovation
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Der kan søges støtte til FoU-projekter, hvor minimum én SMV og en videninstitution samarbejder om at konkretise FoU-projektet. Virksomheden (-erne) og videninstitutionen definerer selv indholdet i FoU-projektet. Der stilles krav om, at <ul style="list-style-type: none"> • Der foreligger underskrevet samarbejdsaftale mellem parterne • Der foreligger aftale om ejerskab af immaterielle rettigheder • Videninstitutionen bekræfter, at projektet indeholder egentlig forskning jf. OECD's definition af FoU ("Frascati-manualen")
Målgruppe	Små og mellemstore virksomheder.
Hvem kan ansøge?	Små og mellemstore virksomheder med op til 250 ansatte i samarbejde med videninstitutioner.
Hvad får virksomhederne ud af at deltage?	<ul style="list-style-type: none"> • Virksomhederne får adgang til relevant virksomhedsekstern viden inden for deres virksomhedsområde • Styrkede muligheder og kompetencer for at få adgang til ny viden fra videninstitutioner • Konkret forskningsbaseret bistand i FoU-projekt • Større innovationskraft og konkurrenceevne
Finansieringskrav	Rådet for Teknologi og Innovation (RTI) medfinansierer op til 25 procent af det samlede budget. Videninstitutionerne skal stå for minimum 25 procent. Virksomhederne skal finansiere mindst 50 % af det samlede budget. Der ydes tilskud på op til 1,5 mio. kr. til dækning af udgifter til videninstitutionen.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Midler under denne ordning tildeles efter "først til mølle"-princippet til ansøgere, der opfylder de grundlæggende betingelser, jf. ovenfor.
Hvor længe løber virkemidlet?	Midler udbydes foreløbigt i 2008 – 2009.
Midler i puljen 08/09	Der er 15 mio. kr. i 2008 og 15 mio. kr. i 2009.
Hvornår kan der søges?	Midlerne opslås en gang årligt, hvorefter ansøgninger behandles efter "først til mølle"-princippet. Første opslag sker inden udgangen af første halvår 2008.
Bevilgende myndighed	Rådet for Teknologi og Innovation
Hvordan ansøges der?	Der ansøges på ansøgningsskema inkl. kopi af samarbejdsaftale og erklæring fra videninstitution vedr. forskningsindhold. Ansøgningen fremsendes til Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Innovationspolitisk center.
Yderligere information	Kåre Nordahl, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, knj@fi.dk Mette Lerdorf, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, mele@fi.dk

Virkemiddel	Videnkupon (små innovationsprojekter)
Formål	At styrke videnbaseret vækst og udvikling i erhvervslivet samt større kommerciel udnyttelse af den offentlige forskning ved at <ul style="list-style-type: none"> • øge innovations- og udviklingsaktiviteterne i SMV'erne • øge samarbejdet mellem virksomhederne og offentlige forskningsinstitutioner.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Der gives tilskud til, at virksomheden kan købe viden på en forsknings- eller videninstitution. Videnkuponen skal anvendes i forbindelse med, at virksomheden gennemfører et konkret udviklingsprojekt, der bidrager til at styrke virksomhedens innovations- og vækstpotentiale. Udviklingsprojektet kan f.eks. omhandle: <ul style="list-style-type: none"> • Produktudvikling og kvalitetsforbedring • Hjemføring og implementering af nye teknologier • Udvikling af markedsføringsstrategier og opdyrkning af nye markeder for virksomhedernes produkter • Strategiudvikling, strategisk ledelse og medarbejderudvikling • Optimering af produktionsprocesser, forbedring og planlægning af arbejdsgange samt organisationsudvikling • Løsning af tekniske problemer.
Målgruppe	Små og mellemstore virksomheder.
Hvem kan ansøge?	Små og mellemstore virksomheder med op til 250 ansatte kan søge om en videnkupon. Virksomheden må ikke inden for de sidste tre år have købt viden hos eller samarbejdet med den samme videninstitution, som videntkuponen skal anvendes hos. Videnkuponen kan kun benyttes hos offentlige forskningsinstitutioner og GTS-institutter.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<ul style="list-style-type: none"> • Flere forsknings- og udviklingsaktiviteter • Større innovationskraft og konkurrenceevne • Mere opmærksomhed på de muligheder og potentialer, der ligger i at anvende videninstitutionernes viden
Finansieringskrav	Videnkuponen har en værdi på minimum 50.000 kr. og maksimum 100.000 kr. Videnkuponen kan dække op til 50 pct. af udviklingsprojektets samlede omkostninger. Den anden halvdel skal virksomheden selv finansiere.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Midler under denne ordning tildeles efter "først til mølle"-princippet til ansøgere, der opfylder de grundlæggende betingelser.
Hvor længe løber virkemidlet?	Midler udbydes foreløbigt i 2008 – 2009.
Midler i puljen 08/09	Der er 20 mio. kr. i 2008 og 20 mio. kr. i 2009.
Hvornår kan der søges?	Midlerne opslås en gang årligt, hvorefter ansøgninger behandles efter "først til mølle"-princippet. Første opslag sker inden udgangen af første halvår 2008.
Bevilgende myndighed	Rådet for Teknologi og Innovation (Forsknings- og Innovationsstyrelsen)
Hvordan ansøges der?	Der ansøges på ansøgningsskema. Ansøgningen fremsendes til Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Innovationspolitisk Center.
Yderligere information	Julie Krener, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, jkr@fi.dk

Virkemiddel	Åbne midler (nye samspilsformer)
Formål	De åbne midler har til formål at styrke samspillet mellem videninstitutioner og virksomheder om innovation og vidensspredning til gavn for erhvervslivet. Det skal ske gennem nyskabelse af de virkemidler, der eksisterer i dag. Hensigten er at aktivere en række aktører, virkemidler m.m., som ikke i dag er en aktiv del af innovationssystemet.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Der vil inden for de 'Åbne midler' være mulighed for at søge midler til projekter eller netværk. Projekterne/netværkene skal have fokus på at styrke innovation og vækstpotentialet i de virksomheder, der udgør målgruppen samt styrke virksomhedernes samspil og videnudveksling med videninstitutioner. Der stilles derfor krav om, at projekterne/netværkene: <ul style="list-style-type: none"> • skal have deltagelse af både virksomheder og videninstitutioner • skal have en nyhedsværdi og en vis generisk interesse, dvs. interessere en bredere kreds end blot de deltagende virksomheder • resultaterne skal efterfølgende formidles til en bredere kreds.
Målgruppe	Målgruppen er erhvervslivet bredt, dog er der en særlig interesse i at styrke de små og mellemstore virksomheder.
Hvem kan ansøge?	Alle kan søge, Men det er et krav, at der både er deltagelse af virksomheder og videninstitutioner, og at videninstitutionerne står for minimum 40 procent af arbejdet. Store virksomheder (over 250 ansatte) kan ikke modtage midler.
Hvad får virksomhederne ud af at deltage?	<ul style="list-style-type: none"> • Virksomhederne får adgang til relevant viden inden for deres virkeområde. • Virksomhederne drager erfaringer og får skabt kontakter med videninstitutioner. • Virksomhederne får styrket mulighederne for at få adgang til ny viden fra videninstitutioner.
Finansieringskrav	Rådet for Teknologi og Innovation (RTI) medfinansiere op til 50 procent af det samlede budget. Videninstitutionerne skal stå for minimum 40 procent. Små og mellemstore virksomheder kan modtage midler fra RTI.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nyskabelse:</i> Hvorledes er projektet en nyskabelse i forhold til det eksisterende ordninger for samspil, herunder med hensyn til nye metoder, partnere, fagområder og nyskabelse på anden vis. • <i>Sammenhæng med den eksisterende indsats:</i> Hvordan supplerer og styrker projektet den eksisterende innovationsindsats for samspil mellem virksomheder og videninstitutioner. • <i>Projektets erhvervs- og samfundsmæssig effekt:</i> Hvorledes projektet er/eller potentielt bliver relevant for en større gruppe af det danske erhvervsliv. • <i>Relevant partnersammensætning:</i> Vurdering af om det er de mest kvalificerede partnere inden for projektets virkeområde. • <i>Styrkelse af samspillet mellem virksomheder og videninstitutioner:</i> Hvorledes styrkes samspillet, såvel i det konkrete projekt som mere generelt til at bidrage til øget innovation og vidensspredning i erhvervslivet. • <i>Vidensspredning:</i> Plan for vidensspredning, hvordan får andre end de deltagende virksomheder gavn af resultaterne.
Hvor længe løber virkemidlet?	Foreløbig til og med 2009
Midler i puljen 08/09	Der er 30 mio. kr. i 2008 og 30 mio. kr. i 2009
Hvornår kan der søges?	Der er typisk en ansøgningsrunde om året, som ligger om foråret
Bevilgende myndighed	Rådet for Teknologi og Innovation
Hvordan ansøges der?	En ansøgning må maksimalt fylde 15 sider inkl. bilag, men excl. interessetilkendegivelse. Ansøgningen bør udfyldes på baggrund af retningslinierne og vejledningen for de åbne midler. Ansøgningen fremsendes til Forsknings- og Innovationsstyrelsen.
Yderligere information	Kresten Olesen, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, kol@fi.dk

Virkemiddel	Højteknologifonden
Formål	Højteknologifondens formål er at styrke vækst og beskæftigelse ved at understøtte Danmarks videre udvikling som højteknologisk samfund gennem højteknologiske projekter og højteknologiske platforme.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Fonden støtter strategiske satsninger inden for forskning og innovation. Særlige fokusområder er nanoteknologi, bioteknologi og informations- og kommunikationsteknologi.
Målgruppe	Danske virksomheder. Fonden skal gøre en særlig indsats for at fremme forsknings- og innovationsindsatsen i små og mellemstore virksomheder.
Hvem kan ansøge?	Private eller offentlige virksomheder med hjemsted i Danmark i samarbejde med forskningsinstitutioner eller Centre for Videregående Uddannelse.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<ul style="list-style-type: none"> • Øget forsknings- og innovationsindsats. • Øget human capital. • Netværk.
Finansieringskrav	<p>Højteknologiske projekter: Varighed: 2-4 år Samlet budget: 5-30 mio. kr. Højteknologifondens investering: 2,5-15 mio. kr.</p> <p><i>Højteknologiske platforme:</i> Varighed: 3-5 år Samlet budget: 30-150 mio. kr. Højteknologifondens investering: 15-75 mio. kr.</p> <p>Projektets parter finansierer udgifterne ud fra en 1:2:3 model, således at den offentlige part bidrager med 1/6, den private med 2/6, og Højteknologifonden med 3/6 af projektets samlede budget. En privat virksomhed kan maksimalt få dækket 50 % (for SMV 60 %) af sine udgifter fra Højteknologifonden.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<ul style="list-style-type: none"> • Marked: Åbenbart erhvervsmæssigt potentiale. • Teknologi: Forskning og innovation af høj international standard. • Entrepreneurship: Stærk projektledelse og samspil mellem virksomheder og offentlige forskningsinstitutioner.
Hvor længe løber virkemidlet?	Højteknologiske projekter og platforme er permanente virkemidler.
Midler i puljen 08/09	Midler 2008: 272 mio. kr. Midler 2009: 271,5 mio. kr.
Hvornår kan der søges?	Der er som hovedregel to årlige uddelingsrunder med faste ansøgningsfrister. Ved årets første opslag kan der ansøges om såvel højteknologiske projekter og platforme. Ved andet opslag kan der ansøges om højteknologiske projekter.
Bevilgende myndighed	Højteknologifonden.
Hvordan ansøges der?	Ansøgere indsender først en interessetilkendegivelse. På baggrund heraf anmodes et antal ansøgere om at indsende en ansøgning. Opslag og ansøgningsskema findes på Fondens hjemmeside: www.hoejteknologifonden.dk . Der er ca. 3½ måneds behandlingstid fra interessetilkendegivelse til beslutning (tilsagn/afslag).
Yderligere information	Projektleder Hanne Skov Bengaard, flf. 33637286, Email: hsb@hoejteknologifonden.dk

Virkemiddel	Strategisk forskning (Det Strategiske Forskningsråd)
Formål	<p>Formålet med de strategiske forskningsprogrammer er helt overordnet at fungere som drivkraften i den fortsatte velstandsudvikling, forstået som den fortsatte økonomiske vækst, eller at bidrage til løsningen af væsentlige samfundsproblemer. Forskningen skal udnytte synergieffekterne ved at skabe samarbejde mellem relevante offentlige og private parter og faglige discipliner.</p> <p>Der kan søges om støtte til strategisk forskning inden for følgende typer af virkemidler:</p>
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p><i>Strategiske forskningscentre</i> Strategiske forskningscentre benyttes som virkemiddel, hvor der er behov for fokuserede miljøer af høj videnskabelig karakter med stor strategisk betydning og et stort samfunds- og erhvervslivspotentiale.</p> <p><i>Strategiske netværk</i> Strategiske netværk anvendes på områder, hvor der er et stort fremtidigt forskningsbehov, hvor den forskning, der foregår, er spredt, og hvor der derfor er behov for at styrke netværksdannelsen mellem de eksisterende forskningsmiljøer.</p> <p><i>Mindre, strategiske forskningssatsninger</i> Mindre, strategiske forskningssatsninger er midler til væsentlige forskningsprojekter, der kan fremme forskningsinstitutionernes og virksomhedernes udvikling af tværgående kompetencer med henblik på innovation og efterfølgende markedsføring.</p> <p>Der gives støtte inden for tematiske forskningsområder. Det er ikke alle virkemidler, der anvendes inden for alle de opslåede temaer. I 2008 var der følgende strategiske forsknings-temaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kreativitet og innovation, nye produktionsformer og oplevelsesøkonomi • Brugerdreven innovation • Sammenhængen mellem fødevarer, sundhed og livsstil samt medicinresistens • Biologisk Produktion • Fødevarer (inkl. biologisk produktion) • Individorienteret sundhedsindsats • Klinisk forskning • Vedvarende energi sat i system • Energi og miljø • Miljøteknologi • Transportforskning • Tværgående brug af nanoteknologi, bioteknologi og informations- og kommunikationsteknologi • Nanoteknologi, bioteknologi og informations- og kommunikationsteknologi • Informations- og kommunikationsteknologi • Uddannelsesforskning • Professionsuddannelsernes arbejdsfelt
Målgruppe	Afhænger af de enkelte temaer.
Hvem kan ansøge?	Det Strategiske Forskningsråds programmer er åbne for alle offentlige og private aktører. Projekterne vil normalt blive gennemført i et samarbejde mellem offentlige og private parter i et organisatorisk og ledelsesmæssigt set-up, der beskrives i ansøgningen.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Virksomhederne får del i den nyeste – ofte anvendelsesorienterede - forskningsviden.
Finansieringskrav	<p><i>Strategiske forskningscentre:</i> En bevilling til et strategisk forskningscenter vil typisk ligge på 20-30 mio. kr. med en varighed på 5-7 år. Der forventes en væsentlig medfinansiering afhængig af emneområdet.</p> <p><i>Strategiske netværk:</i> En netværksbevilling, der både dækker forsknings- og netværksaktiviteter, ligger typisk på 10-20 mio. kr. og løber over ca. 5 år. Der forventes en væsentlig medfinansiering fra parterne i netværket.</p> <p><i>Mindre, strategiske forskningssatsninger:</i> Der kan som hovedregel søges om støtte på op til 15 mio. kr. til projekter med et samlet budget (dvs. summen af støtte og medfinansiering) på mindst 10 mio. kr. og en varighed på 3-5 år. Der forventes en vis medfinansiering fra projektparterne.</p>

Virkemiddel	Strategisk forskning (Det Strategiske Forskningsråd)
	<p><i>Støtte til private virksomheder:</i> Private virksomheder kan i et vist omfang modtage støtte fra Det Strategiske Forskningsråd. Der kan ydes støtte til virksomheder, der deltager i samarbejdsprojekter med forskningsinstitutioner. Forudsætningen for, at der kan ydes støtte til store virksomheder, er dog, at disse har en særlig kompetence, som forskningsinstitutionerne ikke har, eller at virksomhederne vil forske på (for dem) nye områder.</p> <p>For store virksomheder kan den offentlige støtte maksimalt dække 50 % af projektomkostningerne. For små og mellemstore virksomheder kan den offentlige støtte maksimalt dække 60 % af projektomkostningerne. Der vil i mange tilfælde blive stillet krav om en højere egenfinansiering fra virksomhedsside.</p>
<p>Væsentligste kriterier for at få tildelt midler</p>	<p>Behandlingen af ansøgninger forløber som hovedregel i to runder. Opdelingen i to faser skal sikre, at forskere og virksomheder ikke bruger unødigt tid på at skrive den endelige ansøgning.</p> <p>I ansøgningens fase 1 er det væsentlige forskningsprojektets idé og relevans. En del af ansøgerne inviteres derefter til at indsende en egentlig ansøgning.</p> <p>Vurderingen i fase 2 sker på baggrund af endelig ansøgning, international bedømmelse og partshøring og ud fra de vurderingskriterier, der fremgår af de enkelte opslag. Her er vurderingen af den strategiske kvalitet (relevans, effekt og forskningshøjde) et væsentligt element.</p> <p>De mere specifikke vurderingskriterier fremgår af det enkelte opslag. I fase 1 benyttes ofte:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projektets relevans i forhold til forskningstemaets formål 2. Projektets relevans (samfundsmæssigt såvel som i relation til erhvervslivet), projektets effekt og projektets forskningshøjde samt sammenhængen mellem relevans, effekt og forskningshøjde som tre ligeværdige kriterier. 3. Forskningsmiljøets kompetence og kontakter med internationalt anerkendte forskere 4. Forskningslederens/-ledernes og øvrige nøglepersoners ledelsesmæssige/videnskabelige kompetencer og etablering af en kompetent ledelsesstruktur for aktiviteterne 5. Det pågældende områdes faktiske og potentielle betydning for vækst, udvikling og velfærd i Danmark på kort eller langt sigt 6. Forskningsprojektets bidrag til forskeruddannelse (ph.d. såvel som post.doc.) 7. Forskningsprojektets internationale dimension.
<p>Hvor længe løber virkemidlet?</p>	<p>Temaerne afhænger af Finansloven. De enkelte temaer fastsættes oftest for en tre-årig periode.</p>
<p>Midler i puljen 08/09</p>	<p>Ca. 700 mio. kr. i 2008. Beløbet for 2009 er endnu uvist.</p>
<p>Hvornår kan der søges?</p>	<p>Ansøgningsfristerne i 2009 kendes endnu ikke.</p>
<p>Bevilgende myndighed</p>	<p>Det Strategiske Forskningsråds programkomiteer</p>
<p>Hvordan ansøges der?</p>	<p>Ved at indsende en interesselikendegivelse eller ansøgning, alt efter det enkelte opslag. Retningslinjerne fremgår af de enkelte opslag.</p>
<p>Yderligere information</p>	<p>Under Det Strategiske Forskningsråd på www.fi.dk, fremgår telefonnumre og e-mailadresser for de ansvarlige medarbejdere for hver af Det Strategiske Forskningsråds programkomiteer. Hovedtlf: 3544 6200</p>

Virkemiddel	Program for brugerdreven innovation
Formål	Program for brugerdreven innovation skal styrke brugerdreven innovation i virksomheder og offentlige institutioner. Ved brugerdreven innovation forstås en systematisk tilgang til udvikling af nye produkter, serviceydelser, processer, organisationsformer mv., der bygger på udforskning og inddragelse af brugeres liv, identitet, praksis eller behov, herunder ikke-erkendte behov. Programmet skal bl.a. yde et væsentligt bidrag til, at danske virksomheder og offentlige institutioner bliver mere innovative, og føre til øget vækst i de deltagende virksomheder og øget brugertilfredshed i de offentlige institutioner.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Programmet kan støtte projekter, der undersøger brugernes behov på en måde, der adskiller sig fra almindelig praksis, og integrerer brugernes behov i udviklingen af produkter og services. Det kan eksempelvis dreje sig om udvikling og afprøvning af nye metoder, uddannelse, netværksdannelse mv. Heraf følger, at der gives støtte til at afprøve og udvikle metoder, at gennemføre innovationsprocesser samt at udvikle prototyper, men der gives ikke støtte til kommercialisering og implementering af løsninger.</p> <p>Tilskud tildeles inden for tre indsatsområder: 1) en regional indsats hvor de regionale vækstfora får mulighed for årligt at indstille mindst ét større projekt, 2) en strategisk indsats hvor bestyrelsen løbende fastsætter forskellige temaområder samt 3) andre perspektivrige områder.</p>
Målgruppe	Virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder, og offentlige institutioner.
Hvem kan ansøge?	Juridiske personer i alle former, for eksempel virksomheder, selskaber, fonde, foreninger, organisationer, offentlige myndigheder, private eller offentlige selvejende institutioner, herunder uddannelses-, forsknings- og kulturinstitutioner. Forsknings- og uddannelsesinstitutioner, herunder GTS-institutter, kan ikke søge alene, men skal gennemføre et projekt i samarbejde med for eksempel en privat virksomhed eller offentlig institution.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<ul style="list-style-type: none"> • Erfaring med konkrete innovationsprocesser der tager udgangspunkt i at afdække fremtidige brugerbehov og inddrage brugerne aktivt i innovationsprocesserne • Ny viden om brugerbehov og brugerinddragelse der bidrager til, at virksomheder og offentlige institutioner bliver mere innovative • Nye samarbejdsrelationer og netværk som styrker videndeling og åben innovation. • Konkrete og blivende resultater i form af øget indtjening og brugertilfredshed.
Finansieringskrav	Tilskud til private virksomheder og organisationer kan udgøre op til 50 % af de tilskudsberettigede omkostninger. Tilskud til offentlige institutioner, herunder uddannelsesinstitutioner, kan udgøre op til 75 % af de tilskudsberettigede omkostninger. Den konkrete støtteprocent fastsættes i overensstemmelse med statsstøttereglerne. Et projekts tilskudsberettigede omkostninger kan overvejende være lønomkostninger og kun i mindre grad andre omkostninger, herunder for eksempel køb af ekstern bistand, revision, varme og rengøring.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Udgangspunkt i brugernes behov.</i> Det tillægges vægt, i hvor høj grad et projekt udvikler, afprøver og formidler metoder til at afdække brugerbehov. • <i>Høj nyhedsværdi.</i> Det tillægges vægt, i hvor høj grad projektets metoder eller tilgang adskiller sig fra almindelig praksis, er nyskabende og tænker i nye baner. • <i>Målbar effekt.</i> Det tillægges vægt, at projektet kan give konkrete og blivende resultater, der kan vurderes kvalitativt eller kvantitativt. • <i>Anvendelighed for andre.</i> Det tillægges vægt, i hvor høj grad den viden, der opnås i projektet, er relevant og anvendelig for andre. • <i>Formidling af resultater til en bredere kreds.</i> Det tillægges vægt, i hvor høj grad projektets resultater formidles til aktører uden for projektets deltagerkreds. • <i>Additionalitet.</i> Det tillægges vægt, i hvilken udstrækning projektet omfatter aktiviteter, der ellers ikke eller kun i begrænset omfang ville blive udført. • <i>Samarbejde.</i> Det tillægges vægt, at der er mindst to samarbejdspartnere i et projekt, herunder en virksomhed eller offentlig institution.

Virkemiddel	Program for brugerdriven innovation
Hvor længe løber virkemidlet?	Program for brugerdriven innovation løber fra 2007-2010.
Midler i puljen 08/09	Der er 100 mio. kr. om året til program for brugerdriven innovation.
Hvornår kan der søges?	Der er 2-3 ansøgningsfrister om året.
Bevilgende myndighed	Erhvervs- og Byggestyrelsen
Hvordan ansøges der?	Der udfyldes et kort ansøgningsskema, budgetskema samt erklæringer om de minimis på hjemmesiden www.brugerdriveninnovation.dk .
Yderligere information	Læs mere på www.brugerdriveninnovation.dk og kontakt sekretariat for program for brugerdriven innovation i Erhvervs- og Byggestyrelsen på telefon 35 46 60 00.

Virkemiddel	Investeringer i arbejdskraftbesparende teknologier
Formål	Bedre arbejdsgange og ny teknologi vil kunne aflaste medarbejderne og give mere tid til borgernær service og omsorg. Det vil give den offentlige velfærdsservice et kvalitetsløft og bidrage til at sikre en moderne offentlig sektor til gavn for borgerne.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Demonstrationsprojekter og implementeringsprojekter. Ved demonstrationsprojekterne tillægges det vægt, at projektet har et produktivitets- og serviceforbedrende potentiale for den offentlige sektor, og teknologi og nye arbejdsformer er en væsentlig del af løsningen. Ved implementeringsprojekter tillægges det vægt, at der kan fremlægges en positiv business case i forhold til produktivitets- og serviceforbedringer i den offentlige sektor samt at teknologi og nye arbejdsformer er en væsentlig del af løsningen.
Målgruppe	Private virksomheder, herunder GTS-institutter kan være med som samarbejdspartnerne. Endvidere kan forsknings- og videninstitutioner være med som samarbejdspartnere. Det bemærkes, at disse partnere ikke kan stå som ansøgere eller modtagere af en projektbevilling, men vil kunne få del i projektmidlerne ved, at den offentlige institution på markedsvilkår køber sig til ydelser hos samarbejdspartnerne.
Hvem kan ansøge?	Offentlige institutioner, herunder kommuner og hospitaler, offentlige myndigheder mv.
Hvad får virksomhederne ud af at deltage?	Den direkte virkning for private virksomheder, herunder GTS-institutter, vil være et øget kommercielt marked (og dermed øget omsætning) for afsætning af konsulentydelse til den offentlige sektor inden for arbejdskraftbesparende teknologier og nye arbejdsformer.
Finansieringskrav	Kendes ikke eksakt endnu (meldes ud i løbet af efteråret 2008).
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Det helt overordnede kriterium er, at projektet kan demonstrere et arbejdskraftbesparende potentiale ved inddragelse af ny teknologi og /eller arbejdsformer i offentlige institutioner. De mere specifikke kriterier udmeldes i løbet af efteråret 2008.
Hvor længe løber virkemidlet?	Fra 2009 – 2015.
Midler i puljen 08/09	Ca. 600 mio. kr. i 2009.
Hvornår kan der søges?	En egentlig ansøgningsfrist med tilhørende opslag/projektkatalog meldes ud ultimo 2008. Det forventes, at der vil være ansøgningsfrist i februar/marts 2009.
Bevilgende myndighed	Finansministeriet
Hvordan ansøges der?	
Yderligere information	Ulrik Schmidt Hansen, Finansministeriet, e-mail: ush@fm.dk

Virkemiddel	Pulje til medarbejderdreven innovation i den offentlige sektor
Formål	Udvalgte forsøg og demonstrationsprojekter vedrørende medarbejderdreven innovation i den offentlige sektor. Fremme medarbejderdreven innovation som metode til bedre opgaveløsning og øget kvalitet i den offentlige service. Medarbejderdreven innovation defineres som en situation, hvor medarbejderstaben bredt set bidrager aktivt og systematisk i en innovationsproces, der, når den er gennemført, skaber værdi.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Der kan søges midler til projekter vedrørende konceptudvikling og til demonstrationsprojekter hos offentlige institutioner på de store borgernære serviceområder.
Målgruppe	Offentlige institutioner og virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder, der indgår i samarbejde med offentlige institutioner.
Hvem kan ansøge?	Juridiske personer i alle former, for eksempel virksomheder, selskaber, fonde, foreninger, organisationer, offentlige myndigheder, private eller offentlige selvejende institutioner, herunder uddannelses-, forsknings- og kulturinstitutioner. Forsknings- og uddannelsesinstitutioner, herunder GTS-institutter, kan ikke søge alene, men skal gennemføre et projekt i samarbejde med andre, herunder mindst én offentlig institution.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Puljen til medarbejderdreven innovation er ikke målrettet virksomheder, men virksomheder kan deltage i projektsamarbejder og dermed bidrage til vidensopbygning om medarbejderdreven innovationsmetoder samt øget brugertilfredshed og kvalitetsforbedring i de offentlige borgernære serviceydelser. Virksomheder kan ved deltagelse i projekter under puljen få øget viden om medarbejderdreven innovationsmetoder generelt samt muligheder og problematikker ved medarbejderdreven innovation i den offentlige sektor specifikt.
Finansieringskrav	Der ydes kun tilskud til projekter, hvis tilskudsberettigede projektomkostninger overstiger 500.000 kr. Støtteprocenten følger programmets regler for støtte til offentlige institutioner og myndigheder, som tilsiger, at tilskud kan udgøre op til 75 % af en offentlig institutions tilskudsberettigede projektomkostninger. De sidste 25 % kan være medfinansiering i form af timer, kontant beløb fra egne midler og/eller støtte fra andre puljer. Såfremt der indgår virksomheder i projektet, kan disse modtage op til 50 % af deres projektomkostninger i tilskud. Den konkrete støtteprocent fastsættes i overensstemmelse med statsstøttereglerne.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler (der følger bekendtgørelsesændring medio 2008)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Udgangspunkt i medarbejderne som kilde til innovation.</i> Det tillægges vægt, i hvor høj grad et projekt udvikler, afprøver og formidler metoder til medarbejderdreven innovation. Dette indebærer, at en bred gruppe af medarbejderne bidrager aktivt og systematisk til innovationsprocessen på tværs af faggrænser og organisatoriske grænser, og at medarbejdernes viden og idéer er en væsentligt kilde til innovationsproces og resultat. • <i>Høj nyhedsværdi.</i> Det tillægges vægt, i hvor høj grad projektets metoder eller tilgang adskiller sig fra almindelig praksis, er nyskabende og tænker i nye baner. • <i>Målbar effekt.</i> Det tillægges vægt, at projektet kan give konkrete og blivende resultater, der kan vurderes kvalitativt eller kvantitativt. • <i>Anvendelighed for andre.</i> Det tillægges vægt, i hvor høj grad den viden, der opnås i projektet, er relevant og anvendelig for andre. • <i>Formidling af resultater til en bredere kreds.</i> Det tillægges vægt, i hvor høj grad projektets resultater formidles til aktører uden for projektets deltagerkreds. • <i>Additionalitet.</i> Det tillægges vægt, i hvilken udstrækning projektet omfatter aktiviteter, der ellers ikke eller kun i begrænset omfang ville blive udført. • <i>Samarbejde.</i> Det tillægges vægt, at der er mindst to samarbejdspartnere i et projekt, herunder mindst en offentlig institution.
Hvor længe løber virkemidlet?	Puljen for medarbejderdreven innovation løber fra 2008-2011.
Midler i puljen 08/09	Der er 20 mio. kr. i 2008-2011 til puljen for medarbejderdreven innovation.
Hvornår kan der søges	Se hjemmesiden.
Bevilgende myndighed	Erhvervs- og Byggestyrelsen
Hvordan ansøges der?	Der udfyldes et kort ansøgningsskema, budgetskeam samt evt. erklæringer om de minimis på hjemmesiden www.brugerdreveninnovation.dk .
Yderligere information	Læs mere på www.brugerdreveninnovation.dk og kontakt sekretariat for program for brugerdreven innovation i Erhvervs- og Byggestyrelsen på telefon 35 46 60 00.

Virkemiddel	ErhvervsPhD-ordningen
Formål	Formålet med ErhvervsPhD-ordningen er: <ul style="list-style-type: none"> • at uddanne forskere med indsigt i de erhvervsmæssige aspekter af forskning og udvikling • at fremme udviklingsmulighederne for dansk erhvervsliv • at opbygge netværk til udveksling af viden mellem forskningsinstitutioner og virksomheder (såvel private som offentlige).
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Der ydes et løntilskud til private virksomheder, således de kan ansætte en ErhvervsPhD til at gennemføre et erhvervsrettet forskningsprojekt af tre års varighed.
Målgruppe	ErhvervsPhD-ordningen henvender sig til virksomheder med et væsentligt element af forsknings- og udviklingsaktiviteter. ErhvervsPhD-ordningen er åben for alle sådanne virksomheder - uanset branche og størrelse.
Hvem kan ansøge?	ErhvervsPhD-ordningen henvender sig til alle virksomheder med forsknings- og udviklingsaktiviteter, der: <ul style="list-style-type: none"> • har økonomisk mulighed for at understøtte et treårigt ErhvervsPhD-forløb • har mindst én medarbejder på kandidatniveau med faglig kompetence til at virke som virksomhedsvejleder • har et fagligt miljø, der kan understøtte ErhvervsPhD-projektet.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	ErhvervsPhD-uddannelsen bidrager til et samarbejde mellem virksomheder og universiteter, som sikrer virksomhederne konkrete resultater. Virksomheden får: <ul style="list-style-type: none"> • uddannet en medarbejder på højt niveau, som har arbejdet med et projekt, der kan bidrage til virksomhedens udvikling og indtjening • mulighed for at rekruttere højt kvalificerede, forskningsegne medarbejdere og efterfølgende fastholde disse i en treårig periode • skabt netværk til universiteternes forskningsmiljøer og dermed muligheden for et varigt forskningssamarbejde • ejerskab over alle forskningsresultater.
Finansieringskrav	ErhvervsPhD'en ansættes i virksomheden, som modtager et løntilskud på 12.500 kr. pr. måned i tre år. Virksomheden kan desuden inden for en fastlagt ramme få refunderet udgifter til ErhvervsPhD'ens udlandsophold og deltagelse i konferencer. Alle øvrige udgifter dækkes af virksomheden.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Præsentation af et erhvervsrettet forskningsprojekt af høj kvalitet. Der lægges vægt på: <ul style="list-style-type: none"> • en detaljeret redegørelse for state-of-the-art på forskningsområdet • en klar forskningshypotese • overvejelser om de kommercielle perspektiver for virksomheden. Det er en endvidere en forudsætning for tildeling af midler, at der på ansøgningstidspunktet er tilknyttet en kvalificeret og forskningseget ErhvervsPhD-kandidat til projektet. ErhvervsPhD-kandidaten skal som minimum have: <ul style="list-style-type: none"> • en uddannelse på kandidatniveau • et vægtet karaktergennemsnit på 9 (efter 13 skalaen) for hele uddannelsen • 10 i specialekarakter.
Hvor længe løber virkemidlet?	Der er tale om et permanent tilbud.
Midler i puljen 08/09	Der er afsat 90 mio. kr. til ErhvervsPhD-ordningen i 2008 og 100 mio. kr. i 2009.
Hvornår kan der søges	Der kan søges om igangsættelse af ErhvervsPhD-forløb ved én af de fire årlige ansøgningsrunder. Der er ansøgningsfrist i februar, april, august og oktober. Oplysning om nøjagtige ansøgningsfrister kan findes på www.erhvervsphd.dk
Bevilgende myndighed	Rådet for Teknologi og Innovation (Forsknings- og Innovationsstyrelsen).
Hvordan ansøges der?	Der skal ansøges på et ansøgningsskema, hvoraf bl.a. projektbeskrivelse og budget skal fremgå. Kandidaten skal også udfylde et kort elektronisk ansøgningsskema. Begge ansøgningsskemaer samt ansøgningssvejledning kan findes på www.erhvervsphd.dk
Yderligere information	Fuldmægtig Ditte Dahl, 3395 5260, dda@fi.dk Fuldmægtig Torben Jarl Jørgensen, 3544 6213, toj@fi.dk

Virkemiddel	Videnpiloter (højtuddannede medarbejdere)
Formål	At styrke videnbaseret vækst og udvikling i erhvervslivet i hele landet ved <ul style="list-style-type: none"> • at få flere højtuddannede ud i små og mellemstore virksomheder og • styrke samarbejdet mellem SMV'erne og videninstitutioner.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Det gives tilskud til at virksomheden kan ansætte en højtuddannet (en "videnpilot") i 6-12 måneder. Videnpiloten skal gennemføre en konkret udviklingsopgave for virksomheden. Det kan for eksempel være udvikling af virksomhedens produkter, indførelse af ny teknologi, opdyrkning af nye markeder eller forbedring af arbejdsgange i virksomheden osv.
Målgruppe	Målgruppen er små og mellemstore virksomheder med begrænset erfaring med at ansætte højtuddannede. Virksomhederne må have fra 2 til 99 ansatte.
Hvem kan ansøge?	Virksomheder med 2-99 ansatte, der lever op til EU's definition af små og mellemstore virksomheder. Herudover er der følgende krav til virksomheden: <ul style="list-style-type: none"> • Virksomheden skal have eksisteret i mere end 1 år. • Virksomheden må ikke i forvejen have mere end to højtuddannede ansat. • Virksomheden må ikke have – eller inden for de seneste to år have haft – en højtuddannet ansat med den samme uddannelse som videnpiloten. • Den videnpilot, som virksomheden ønsker at ansætte, skal mindst have en bacheloruddannelse fra en uddannelsesinstitution, der tilbyder uddannelse på kandidatniveau eller have en diplomingeniøruddannelse.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Ved at ansætte en videnpilot får virksomheden <ul style="list-style-type: none"> • Tilført nye typer af kompetencer og viden, der styrker virksomhedernes innovationsevne og fornyelseskraft. • Gennemført et konkret udviklingsforløb inden for udvikling af nye produkter, processer, markeder eller lignende, der forventes at resultere i øget vækst eller reducerede omkostninger. • Styrket mulighederne for at få adgang til ny viden fra videninstitutioner.
Finansieringskrav	Virksomheden kan få 10.000 kr. pr. måned i tilskud til løn til videnpiloten i 6-12 måneder og op til 50.000 kr. til indkøb af supplerende viden fra en videninstitution til projektet. Virksomheden betaler selv resten af omkostningerne til udviklingsprojektet, herunder resten af videnpilotens løn. Virksomhedens andel af de samlede omkostninger skal minimum udgøre 50 pct.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Den højtuddannede skal ansættes til at gennemføre en udviklingsopgave, der sigter på at skabe udvikling, innovation og vækst i virksomheden.
Hvor længe løber virkemidlet?	Der er tale om et permanent tilbud.
Midler i puljen 08/09	Der er 30 mio. kr. i 2008 og 5 mio. kr. i 2009
Hvornår kan der søges	Der kan søges løbende. Ansøgninger behandles i den rækkefølge, de modtages i.
Bevilgende myndighed	Rådet for Teknologi og Innovation (Forsknings- og Innovationsstyrelsen)
Hvordan ansøges der?	Der skal udfyldes et kort ansøgningsskema, der kan hentes på www.fi.dk , hvor der også findes ansøgningsvejledning. Ansøgningsskemaet indsendes til Forsknings- og Innovationsstyrelsen, som behandler ansøgningen. Der gives svar på ansøgningen senest en måned efter modtagelsen. Midlerne bevilges efter "først-til-mølle" princippet til ansøgere, der opfylder de ovennævnte krav til ordningen.
Yderligere information	Julie Krener, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, jkr@fi.dk

Virkemiddel	Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP)
Formål	<ul style="list-style-type: none"> • Opnåelse af energipolitiske målsætninger om forsyningssikkerhed, hensyn til det globale klima og et renere miljø samt omkostningseffektivitet • Udnyttelse og udvikling af erhvervspotentialer på området til gavn for vækst og beskæftigelse
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Tilskud kan gives til projekter, der tilgodeser hensynet til teknologiudvikling i Danmark, og som har som formål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forskning, udvikling og demonstration med henblik på senere markedsintroduktion af ny energiteknologi • Aktivt fremme samarbejde mellem offentlige og private aktører • Styrke samspelet med internationale aktiviteter og programmer
Målgruppe	Virksomheder i energisektoren, typisk energiteknologiske virksomheder
Hvem kan ansøge?	<p>Offentlige eller private erhvervsvirksomheder eller videninstitutioner med hjemsted i Danmark</p> <p>EUDP skal aktivt fremme samarbejde mellem offentlige og private aktører. Samarbejde mellem flere parter er derfor et vurderingskriterium.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Virksomhederne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Får tilskud til udvikling af energiteknologier, som med projekterne forventes bragt nærmere kommerciel udnyttelse • Udvikler samarbejdsrelationer • Opnår kontakt med potentielle finansieringsmuligheder i senere faser
Finansieringskrav	<ul style="list-style-type: none"> • Der er ikke beløbsgrænser pr. virksomhed i regelgrundlag • Medfinansiering fra deltagere indgår som vurderingskriterium • EU statsstøtteregele for forskning og udvikling og innovation sætter overgrænser, der afhænger af projekttype, virksomhedstørrelse, samarbejdsrelationer
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<ul style="list-style-type: none"> • Bidrager til energipolitiske mål • Faglig kvalitet • Passer ind i relevant teknologistrategi • Fagligt miljø og samarbejde • Mulighed for udnyttelse af resultater • Finansiering og budget • Planer for formidling • Kan redegøre for tilskyndelsesvirkning • Kommercielle muligheder, herunder overvejelser om forretningsplan, samarbejdsaftale og aftale om IPR
Hvor længe løber virkemidlet?	Er et permanent tilbud.
Midler i puljen 08/09	<p>Midler 2008, midler 2009</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2008: 307 mio. kr. • 2009: 223 mio. kr.
Hvornår kan der søges	Næste ansøgningsfrist: forår 2009
Bevilgende myndighed	Bestyrelse for EUDP
Hvordan ansøges der?	<p>Ansøgningsskema, indkaldelse og vejledning på http://www.ens.dk/sw43941.asp</p> <p>Der annonceres i Ingeniøren</p>
Yderligere information	Aksel Beck, Energistyrelsen, tlf. 3392 7594, ab@ens.dk

Virkemiddel	ElForsk - PSO finansieret program for forskning, udvikling og demonstration i effektiv elanvendelse
Formål	Effektiv udnyttelse af el i overensstemmelse med miljømæssige og samfundøkonomiske hensyn gennem udbredelse af energieffektive produkter, anlæg, bygninger, processer eller metoder og energibevidst brugeradfærd
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Forskning, udvikling, demonstration vedr. effektiv udnyttelse af el
Målgruppe	Virksomheder i energisektoren, beskæftiget med elproduktionsteknologier
Hvem kan ansøge?	<p>Offentlige eller private erhvervsvirksomheder eller videninstitutioner (ikke nærmere præciseret i regelgrundlag).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde mellem flere parter er et vurderingskriterium
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<ul style="list-style-type: none"> • Får tilskud til udvikling af energiteknologier, som med projekterne forventes bragt nærmere kommerciel udnyttelse • Udvikler samarbejdsrelationer
Finansieringskrav	<ul style="list-style-type: none"> • Der er ikke beløbsgrænser pr. virksomhed i regelgrundlag • Medfinansiering fra deltagere indgår som vurderingskriterium • EU statsstøtteregler for forskning og udvikling og innovation sætter overgrænser, der afhænger af projekttipe, virksomhedstørrelse, samarbejdsrelationer
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<ul style="list-style-type: none"> • Bidrager til mål om effektiv udnyttelse af el • Faglig kvalitet • Passer ind i relevant teknologistrategi • Finansiering og budget
Hvor længe løber virkemidlet?	Et permanent tilbud.
Midler i puljen 08/09	<p>Midler 2008, midler 2009</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2008: 25 mio. kr. • 2009: 25 mio. kr.
Hvornår kan der søges	Ansøgningsfrister i 2009 er endnu ikke fastlagt.
Bevilgende myndighed	Energistyrelsen er bevilgende myndighed. Ansøgningerne behandles af Dansk Energi.
Hvordan ansøges der?	<p>Ansøgningsskema, indkaldelse og vejledning vil kunne findes på http://www.elforsk.dk/startprojekt_start.asp?m=11</p> <p>Der annonceres i morgenaviserne og Ingeniøren</p>
Yderligere information	Jørn Borup Jensen, jbj@danskenergi.dk, 35 300 934

Virkemiddel	ForskEL - PSO finansieret program for forskning, udvikling og demonstration af miljøvenlige elproduktionsteknologier
Formål	<ul style="list-style-type: none"> • Udnyttelse og indpasning af miljøvenlige elproduktionsteknologier • Udvikling af et miljøvenligt og sikkert elsystem
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Forskning, udvikling, demonstration vedr. udnyttelsen af miljøvenlige elproduktionsteknologier og udvikling af et miljøvenligt og sikkert elsystem.
Målgruppe	Virksomheder i energisektoren, beskæftiget med elproduktionsteknologier.
Hvem kan ansøge?	<p>Offentlige eller private erhvervsvirksomheder eller videninstitutioner (ikke nærmere præciseret i regelgrundlag).</p> <p>Samarbejde mellem flere parter er et vurderingskriterium.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Virksomhederne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Får tilskud til udvikling af energiteknologier, som med projekterne forventes bragt nærmere udbredelse og kommerciel udnyttelse • Udvikler samarbejdsrelationer
Finansieringskrav	<ul style="list-style-type: none"> • Der er ikke beløbsgrænser pr. virksomhed i regelgrundlag • Medfinansiering fra deltagere indgår som vurderingskriterium • EU statsstøtteregele for forskning og udvikling og innovation sætter overgrænser, der afhænger af projekttype, virksomhedstørrelse, samarbejdsrelationer
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<ul style="list-style-type: none"> • Bidrager til mål om udnyttelse af miljøvenlige elproduktionsteknologier • Udvikling af et miljøvenligt og sikkert elsystem • Faglig kvalitet • Passer ind i relevant teknologistrategi • Finansiering og budget
Hvor længe løber virkemidlet?	Er et permanent tilbud (politisk aftalt til og med 2011)
Midler i puljen 08/09	<p><i>Midler 2008, midler 2009</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 2008: 130 mio. kr. • 2009: 130 mio. kr.
Hvornår kan der søges	Ansøgningsfrister i 2009 endnu ikke fastlagt.
Bevilgende myndighed	Årlig økonomisk ramme fastsættes af klima- og energiministeren. Ansøgninger behandles af Energinet.dk
Hvordan ansøges der?	<p>Ansøgningsskema, indkaldelse og vejledning vil kunne findes på http://www.energinet.dk.</p> <p>Der annonceres i morgenaviserne og Ingeniøren</p>
Yderligere information	Inger Pihl Byriel, ipb@energinet.dk , 7622 4416

Virkemiddel	ForskNG - Energinet.dk finansieret program for forskning, udvikling og demonstration af gasteknologier i Danmark
Formål	<ul style="list-style-type: none"> • Reduktion af miljøpåvirkningerne fra det danske naturgassystem • Udvikle gasteknologier for nye typer gas, for eksempel biogas, forgasningsgas, brint og syntetiske gasser
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Forskning, udvikling, demonstration og indpasning af teknologiske løsninger som reducerer miljøpåvirkningerne fra naturgasnettet. Desuden udvikling, transport og forædling af nye gastyper med henblik på anvendelse i gassystemet. Der ydes ikke støtte til efterforskning eller udvinding af naturgas.
Målgruppe	Virksomheder i energisektoren, beskæftiget med udvikling og transport af naturgas, brint, biogas, syntetiske gasser m.v.
Hvem kan ansøge?	<p>Offentlige eller private erhvervsvirksomheder eller videninstitutioner (ikke nærmere præciseret i regelgrundlag).</p> <p>Samarbejde mellem flere parter er et vurderingskriterium.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Virksomhederne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Får tilskud til udvikling af energiteknologier, som med projekterne forventes bragt nærmere udbredelser og kommerciel udnyttelse • Udvikler samarbejdsrelationer
Finansieringskrav	<ul style="list-style-type: none"> • Der er ikke beløbsgrænser pr. virksomhed i regelgrundlag • Medfinansiering fra deltagere indgår som vurderingskriterium • EU statsstøtteregler for forskning og udvikling og innovation sætter overgrænser, der afhænger af projekttype, virksomhedstørrelse, samarbejdsrelationer
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<ul style="list-style-type: none"> • Bidrager til mål om reduktion af miljøpåvirkningerne fra naturgassystemet og udvikling af nye gasteknologier for levering til gassystemet • Udvikling af fremstillingsmetoder for nye gastyper på biomaterialer og brint • Faglig kvalitet • Passer ind i relevant teknologistrategi • Finansiering og budget
Hvor længe løber virkemidlet?	Er et nyt program fra Energinet.dk uden slutdato
Midler i puljen 08/09	<p>Midler 2008, midler 2009</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2008: 5 mio. kr. • 2009: 5 mio. kr.
Hvornår kan der søges	Ansøgningsfrister i 2009 er endnu ikke fastlagt.
Bevilgende myndighed	Årlig økonomisk ramme fastsættes af Energinet.dk. Ansøgninger behandles af Energinet.dk.
Hvordan ansøges der?	<p>Ansøgningsskema, indkaldelse og vejledning vil kunne findes på http://www.energinet.dk.</p> <p>Der annonceres på www.energinet.dk og i fagblade.</p>
Yderligere information	Inger Pihl Byriel, ipb@energinet.dk , 7622 4416.

Virkemiddel	ForskVE - PSO finansieret program for små VE teknologier
Formål	Udbredelse af små vedvarende energiteknologier
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Defineres endeligt ved vedtagelse af ny lov i forårssamling 2008 – midler er aftalt ved energiaftale af 21/2-08. Forventning om solceller, bølgekraft og bioforgasning. Følg udviklingen på www.energinet.dk
Målgruppe	Defineres endeligt ved vedtagelse af ny lov i forårssamling 2008. Forventning om at det bliver virksomheder, som vil udbrede anvendelsen af de omfattede små VE teknologier. Følg udviklingen på www.energinet.dk .
Hvem kan ansøge?	Defineres endeligt ved vedtagelse af ny lov i forårssamling 2008. Forventning om at det bliver virksomheder og projektgrupper. Følg udviklingen på www.energinet.dk .
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Defineres endeligt ved vedtagelse af ny lov i forårssamling 2008 Forventning om at det primære formål er at få etableret anlæg inden for de omhandlede VE teknologier, som kan stimulere til yderligere udbredelse.
Finansieringskrav	Defineres endeligt ved vedtagelse af ny lov i forårssamling 2008 Forventning om støtte til anlæg, drift og formidling Ordningen vil blive underlagt EUs statsstøtteregler Følg udviklingen på www.energinet.dk
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p><i>De opstillede vurderingskriterier: for eksempel</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Erhvervs- og samfundsmæssig relevans og effekt af projektet</i> - <i>Ansøgernes partnersammensætning, kompetencer og vision</i> - <i>Forventet produktion af vedvarende el til nettet</i> - <i>vidensspredningseffekter/formidlingsindsats og "fjrtårn effekt"</i> <p>Defineres endeligt ved vedtagelse af ny lov i forårssamling 2008.</p>
Hvor længe løber virkemidlet?	Politisk aftalt til og med 2011
Midler i puljen 08/09	<p><i>Midler 2008, midler 2009</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 2008: 25 mio. kr. • 2009: 25 mio. kr.
Hvornår kan der søges	Følg udviklingen på www.energinet.dk
Bevilgende myndighed	Årlig økonomisk ramme fastsættes af klima- og energiministeren. Ansøgninger behandles af Energinet.dk .
Hvordan ansøges der?	Defineres endeligt ved vedtagelse af ny lov i forårssamling 2008 Følg udviklingen på www.energinet.dk
Yderligere information	Stehen Vestervang, stv@energinet.dk , 7622 4427

Virkemiddel	Teknologipuljen for jord- og grundvandsforurening
Formål	Formålet med ordningen er afprøvning og udvikling af nye rensnings- og afværgeteknologier på jord- og grundvandsforureningsområdet for at skabe grundlag for at foretage mere effektive oprydninger af forurenede lokaliteter.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Teknologipuljen kan yde tilskud til erfaringsopsamling, udvikling og afprøvning af afværge- og rensningsteknologi på jordforureningsområdet. Desuden kan der ydes tilskud til projekter, der definerer grænser for det teknisk mulige inden for blandt andet oprensningssniveauer, behandlingsteknologi, billiggørelse og dokumentation samt metoder til risikovurdering mv..
Målgruppe	Målgruppen for ordningen er primært regionerne, der ifølge jordforureningsloven har ansvaret for den offentlige oprydningsindsats. Andre, f.eks. virksomheder der arbejder med undersøgelse og oprydning af forurenede jord- og grundvand, har imidlertid også mulighed for at søge tilskud.
Hvem kan ansøge?	Miljøstyrelsen igangsætter selv ca. halvdelen af projekterne indenfor de beskrevne indsatsområder. De resterende projekter igangsættes som oftest i samarbejde med regionerne. Hvis man ønsker at søge tilskud, skal man kontakte Miljøstyrelsen Jord & Affald, Strandgade 29, 1401 København K, tlf. 7254 0100, fax 7254 0479, e-mail: joaff@mst.dk. Enkeltvirksomheder kan ansøge, men projekter med samarbejde med regionerne foretrækkes generelt.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Virksomhedernes udbytte kan være: <ul style="list-style-type: none"> • Økonomisk støtte til at gennemføre afprøvning og dokumentation af en metodes effektivitet, som de ellers ikke ville have mulighed for at gennemføre. • Ny viden. • Kompetenceopbygning.
Finansieringskrav	Der kan ydes op til 100 % tilskud, men i visse tilfælde vil der også være krav om medfinansiering, f.eks. når der er tale om projekter, der er knyttet til et konkret afværgeprojekt. Der er ikke et absolut min./max. for bevillingsstørrelse, men hovedparten af tilskud ligger i størrelsesordenen 100.000-1,5 mio. kr.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Kriterier for tildeling af midler: <ul style="list-style-type: none"> • Projektets relevans og effekt. • De anvendte teknologier, skal kunne anvendes under danske forhold og på typiske forureningskomponenter. • Resultaterne fra de udførte projekter skal gøres tilgængelige for alle interesserede parter, herunder særligt de myndigheder som skal vurdere afværge eller oprydningsprojekter.
Hvor længe løber virkemidlet?	Der er tale om et permanent tilbud.
Midler i puljen 08/09	Der er i 2008 afsat 5,6 mio. kr. og i 2009 5,7 mio. kr.
Hvornår kan der søges	Der udarbejdes i begyndelsen af hvert år et program med oversigt over de projekter, der hidtil er igangsat under ordningen og beskriver projektforslag for det aktuelle år. De senere år har bevillingen været ca. 5 mio. kr. Der planlægges at igangsætte 3-5 feltprojekter i 2008 samt et antal udredningsprojekter.
Bevilgende myndighed	Teknologipuljen administreres af Miljøstyrelsen efter høring af Depotrådet om programområder og principper.
Hvordan ansøges der?	Hvis man ønsker at søge tilskud, skal man kontakte Miljøstyrelsen Jord & Affald, Strandgade 29, 1401 København K, tlf. 7254 0100, fax 7254 0479, e-mail: joaff@mst.dk. Miljøstyrelsen har opfordret regionerne til at indsende ansøgninger for 2008 inden 15. maj 2008.
Yderligere information	Spørgsmål til ordningen kan rettes til Miljøstyrelsen Jord & Affald, Strandgade 29, 1401 København K, tlf. 7254 0100, fax 7254 0479, e-mail: joaff@mst.dk.

Virkemiddel	Tilskud til miljøeffektiv teknologi
Formål	Hovedformålet er at understøtte udvikling af perspektivrige teknologiske løsninger, som ellers ikke ville blive udviklet samt at fremskynde udviklingen af teknologiske løsninger, der kan bidrage til at løse væsentlige, globalt udbredte miljøproblemer.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Der vil kunne ydes tilskud til udvikling, test og demonstration af miljøeffektiv teknologi. Temaer og miljømæssige problemstillinger vil løbende blive prioriteter. Ordningen er ikke begrænset til nogen bestemte sektorer, men projektets emne skal falde ind under det/de emner, der annonceres og ansøgningsfristerne skal overholdes.
Målgruppe	Alle virksomheder kan ansøge – se under ”hvem kan ansøge?”
Hvem kan ansøge?	<p>Private og offentlige virksomheder, organer, aktører og institutioner kan søge om tilskud indenfor den del af ordningen, hvor projekter igangsættes efter ansøgning. Det omfatter bl.a. private virksomheder, foreninger, organisationer, privat personer, forskningsinstitutioner, universiteter og offentlige myndigheder. Enkeltvirksomheder kan ansøge. I visse tilfælde vil det dog være en fordel at være flere.</p> <p>Der kan ikke gives støtte til virksomheder i betalingsstandsning eller under konkursbehandling, eller virksomheder, der i øvrigt er lukningstruede.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Virksomhedernes udbytte kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økonomisk støtte til at gennemføre projekter, som de ellers ikke ville have mulighed for at gennemføre. • Ny viden. • Kompetenceopbygning. • Etablering af netværk
Finansieringskrav	<p>Kravene til finansiering følger EU's retningslinier for Forskning, Udvikling og Innovation. Det betyder, at der i langt de fleste projekter vil blive stillet krav om medfinansiering.</p> <p>Der er ikke et absolut min./max. for bevillingsstørrelse, men hovedparten af tilskud ligger i størrelsesordenen 100.000-2,5 mio. kr. Kravet om medfinansiering er varierende afhængig af type af projekt.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>Projekterne vil bl.a. bliver vurderet efter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relevans i forhold til de annoncerede emner. • Potentiale for at bidrage til væsentlige miljøforbedringer • Teknologisk nyhedsværdi
Hvor længe løber virkemidlet?	Der er tale om et midlertidigt tilbud i perioden 2008-2009.
Midler i puljen 08/09	45,6 mio. for perioden 2008-2009.
Hvornår kan der søges	Fjerde ansøgningsrunde med fokus på vand blev annonceret ultimo oktober 2008.
Bevilgende myndighed	Miljøstyrelsen, Sekretariatet for Miljøeffektiv teknologi.
Hvordan ansøges der?	Retningslinier for udformning af ansøgning og vilkår for tilskud findes på hjemmesiden www.ecoinnovation.dk
Yderligere information	Spørgsmål til ordningen kan rettes til Miljøstyrelsens sekretariat for miljøeffektiv teknologi på e-mail ecoinnovation@mst.dk eller telefon 72 54 40 00.

Virkemiddel	Virksomhedsordningen (miljøindsats)
Formål	Virksomhedsordningen har til formål at fremme rammevilkårene for en forbedring af virksomhedernes miljøforhold, sikre en smidig og effektiv gennemførelse af EU-regulering samt forenkle virksomhedernes miljøarbejde.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Der kan gives tilskud til projekter, som kan styrke virksomhedernes miljøindsats, forenkle og effektivisere lovgivning samt opfylde internationale forpligtelser. Der kan endvidere gives tilskud til projekter, som har potentiale for væsentlige miljøgevinster. Ordningen er ikke begrænset til bestemte sektorer, men projektets emne skal falde ind under det/de emner, der annonceres og ansøgningsfristerne skal overholdes.
Målgruppe	Alle virksomheder kan ansøge – se under ”hvem kan ansøge?”
Hvem kan ansøge?	Organisationer, virksomheder, selskaber, forskningsinstitutioner, universiteter og offentlige myndigheder kan søge tilskud indenfor den del af ordningen, hvor projekter igangsættes efter ansøgning. Enkeltvirksomheder kan ansøge. I visse tilfælde vil det dog være en fordel at være flere.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Virksomhedernes udbytte kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økonomisk støtte til at gennemføre projekter, som de ellers ikke ville have mulighed for at gennemføre. • Ny viden. • Kompetenceopbygning. • Etablering af netværk
Finansieringskrav	<p>Kravene til finansiering følger EU's retningslinier for Forskning, Udvikling og Innovation. Det betyder, at der i langt de fleste projekter vil blive stillet krav om medfinansiering.</p> <p>Der er ikke et absolut min./max. for bevillingsstørrelse, men hovedparten af tilskud ligger i størrelsesordenen 100.000-2,5 mio. kr. Kravet om medfinansiering er varierende afhængig af type af projekt.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>Projekterne vil bl.a. blive vurderet efter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relevans i forhold til de annoncerede emner. • Potentiale for at bidrage til væsentlige miljøforbedringer • Teknologisk nyhedsværdi
Hvor længe løber virkemidlet?	Ordningen startede i 2004. Ny prioritering er ved at blive fastlagt for perioden 2008-2011.
Midler i puljen 08/09	2008: 33,5 mio. kr. Den endelige ramme for 2009 vil blive fastlagt i forbindelse med afslutningen af finanslovsforhandlingerne for FL09.
Hvornår kan der søges	Ansøgningsrunder fastlægges løbende af Miljøstyrelsen. Ansøgningsrunder for 2009 er endnu ikke fastsat. Der kan ikke indsendes tilbud eller ansøges uopfordret.
Bevilgende myndighed	Miljøstyrelsen administrerer ordningen.
Hvordan ansøges der?	<p>Indkaldelse af ansøgninger sker ved annoncering på Miljøministeriets hjemmeside og i ugeavisen Ingeniøren med angivelse af ansøgningsfrist. Vejledning til ansøgningen kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.</p> <p>(http://www.mst.dk/Industri/Tilskudsordninger + på + industriområdet/Virksomhedsordning).</p>
Yderligere information	Mere information om virksomhedsordningen fås hos Karsten Thode Skovgaard, Miljøstyrelsen, Organisation og Jura, Strandgade 29, 1401 København K., tlf. 7254 4000, e-mail: mst@mst.dk .

Virkemiddel	Miljøstyrelsens Program for Bekæmpelsesmiddelforskning
Formål	Formålet med programmet er at styrke videngrundlaget for den samlede forskning om bekæmpelsesmidler for derved også at sikre et solidt grundlag for administration af lovgivning og udformning af handlingsplaner for bekæmpelsesmiddelområdet.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Bekæmpelsesmiddelprogrammet støtter forskning og udvikling, der kan belyse bekæmpelsesmidlers spredning og effekt på miljø og sundhed, således at der opnås en bedre forståelse af midlernes miljøpåvirkning og sundhedseffekter og et bedre grundlag for regulering af forbruget af bekæmpelsesmidler. Desuden kan programmet også støtte forskning og udvikling af alternative bekæmpelses- og forebyggelsesmetoder.
Målgruppe	Alle virksomheder kan ansøge – se under ”hvem kan ansøge?”
Hvem kan ansøge?	Tilskud kan søges af private og offentlige forskningsinstitutioner samt til private virksomheder. Enkeltvirksomheder kan ansøge, men projekter med tværgående samarbejde mellem flere aktører foretrækkes generelt.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Virksomhedernes mulige gevinster ved ordningen er: <ul style="list-style-type: none"> • Økonomisk støtte til at gennemføre projekter, som de ellers ikke ville have mulighed for at gennemføre. • Ny viden • Kompetenceopbygning.
Finansieringskrav	Midlerne til forskningsprojekter kan give tilskud på op til 100 % af udgifterne. Der lægges vægt at forskningsemnet er centralt i forhold til institutionens øvrige forskningsområder. Der er ikke et absolut min./max. for bevillingsstørrelse, men hovedparten af tilskud ligger i størrelsesordenen 1,5-3 mio. kr.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Projekterne vil blive udvalgt efter bl.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Forskningsfaglig kvalitet • Relevans i forhold til de annoncerede emner i opslag
Hvor længe løber virkemidlet?	Der er tale om et permanent tilbud.
Midler i puljen 08/09	Der er på finanslov 2008 afsat 14.8 mio. kr. og planlagt 14.3 mio. kr. i 2009.
Hvornår kan der søges	Der er en årlig ansøgningsfrist, hvor de prioriterede temaer vil fremgå. Der kan ikke søges uopfordret.
Bevilgende myndighed	Programmet administreres af Miljøstyrelsen. Ansøgningernes forskningsfaglige kvalitet vurderes af Det Strategiske Forskningsråds Programkomite for Miljø og Energi.
Hvordan ansøges der?	Indkaldelse af ansøgninger sker ved annoncering på Miljøministeriets hjemmeside med angivelse af ansøgningsfrist. Vejledning til ansøgningen kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.
Yderligere information	Spørgsmål til Miljøstyrelsens program for bekæmpelsesmiddelforskning rettes til Miljøstyrelsen, Pesticidenheden, Strandgade 29, 1401 København K. Kontaktperson: Jørn Kirkegaard, tlf. 7254 4174 og e-mail: jki@mst.dk

Virkemiddel	Produktudviklingsordningen for skovbruget og træindustrien
Formål	Ordningens primære formål er at styrke konkurrenceevnen og mindske konjunkturfølsomheden for skovbruget og træindustrien med henblik på en god ressourceudnyttelse af det miljøvenlige råstof træ.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Der gives tilskud til produktudviklingsprojekter og til den erhvervs mæssige udnyttelse af resultaterne. Desuden ydes tilskud til fælles markedsføring, som har til formål at øge anvendelsen af træ samt til oplysning og undersøgelser, som kan fremme produktudviklingen indenfor skovbruget og træindustrien.
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Skovbrug</i>: Tilskud kan gives til ejere eller forpagtere af skovbrugsejendomme, grupper af ejere eller forpagtere, virksomheder, institutioner eller enkeltpersoner, hvis det sandsynliggøres at det pågældende projekt vil blive umiddelbart anvendeligt for skovbruget og offentlige og private forsknings- og forsøgsinstitutioner. • <i>Træindustri</i>: Enkeltpersoner, private erhvervs virksomheder og grupper af private erhvervs virksomheder samt private forsknings- og forsøgsinstitutioner. • <i>Fælles markedsføringsaktiviteter</i>: Virksomhedsgrupper/sammenslutninger, som iværksætter en fælles markedsføringsindsats af generel interesse og betydning for skovbrug eller træindustri.
Hvem kan ansøge?	Se ovenfor
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Gennemføre produktudviklingsprojekter, der ikke ellers ville blive gennemført med deraf følgende mulighed for øget omsætning og forbedret konkurrencesituation. Øget vidensniveau. Forbedret samarbejde og erfaringsudveksling i branchen, herunder opbygning af nye samarbejdsrelationer i branchen. Mulighed for at forøge branchens markedsandele generelt.
Finansieringskrav	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Skovbrug</i>: 40 % i tilskud til produktudvikling, dog max. kr. 400.000 pr. projekt. Kan fraviges, hvis projektet gennemføres i samarbejde mellem mindst fem tilskudsberettigede. Der ydes ikke tilskud, hvor de tilskudsberettigede omkostninger er mindre end kr. 40.000. Særlige regler for forsknings- og forsøgsinstitutioner. • <i>Træindustri</i>: Tilskudsberettigede kan få 40 % i tilskud til produktudvikling. Der kan ikke ydes tilskud til projekter, hvor de tilskudsberettigede omkostninger udgør mindre end kr. 100.000. Der gælder særlige regler for forsknings- og forsøgsinstitutioner. • <i>Fælles markedsføringsaktiviteter</i>: Tilskudsberettigede kan få 100 % i tilskud til produktudvikling. Der kan ikke ydes tilskud til projekter, hvor de tilskudsberettigede omkostninger udgør mindre end kr. 100.000. Tilskud ydes som "de minimis" støtte, hvilket begrænser støttemuligheden til 100.000 EUR over en periode på tre år.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<ul style="list-style-type: none"> • Relevans for markedsorienteret videreudvikling, forbedring og nyudvikling • Erhvervs mæssig udnyttelse af resultater i dansk skovbrug og træindustri • Hensyn til arbejdsmiljø, miljø, dyrevelfærd mv. • Sandsynligheden for at projektet kan gennemføres indenfor tidsbudget / risikofølsomhed og tilskuddets betydning for projektets gennemførelse. • Nyhedsværdi for skovbrugs- eller træindustri sektoren. • Det er en udvidelse af ansøgers udviklings- eller markedsføringsaktiviteter. • Ansøger råder over den fornødne fagkundskab til at gennemføre projektet. • Budgettets størrelse i forhold til problemstillingen og indsatsområdets relevans, herunder grad af egen- og fremmedfinansiering. • Relevans i forhold til ordningens særlige fokusområder eller projektets placering i forhold til specifikke forskningsstrategier eller indsatsområder med betydeligt økonomisk vækstpotentiale.
Hvor længe løber virkemidlet?	Permanent tilskudsordning.
Midler i puljen 08/09	De senere år ca. 5 mio.kr. årligt. 2008 afventer FL08.
Hvornår kan der søges	Ansøgningsfrist en eller to gange årligt.
Bevilgende myndighed	Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriet, bevillingsråd for skovbrug og træindustri hores.
Hvordan ansøges der?	Ansøgningsskema: http://www.skovognatur.dk/Service/Tilskud/Produktudvikling/ Ansøgningsfrister annonceres i fagbladene "Skoven-Nyt" og "Træ Møbel Industri", ordningens hjemmeside og tilknyttede nyhedsmail. Sagbehandlingstid ca. 6-8 uger.
Yderligere information	Kontaktperson: Forstfuldmægtig Rasmus Moes, RASMO@SNS.DK, tlf. 7254 2703.

Virkemiddel	Produktionsafgiftsfonden for juletræer og pyntegrønt
Formål	Fondens hovedformål er at bidrage til, at der kan produceres kvalitetsprodukter (juletræer og pyntegrønt) med anvendelse af bæredygtige produktionsprincipper. Herigennem skabes der indtjening og beskæftigelse for sektoren som helhed, ligesom der sikres, at produktionen sker på en miljømæssig forsvarlig måde. Herunder at støtte en fælles markedsføringsindsats der kan henlede forbrugernes opmærksomhed på de nye miljøvenlige og økologiske produkter, der vil følge af satsningen på en omstilling til en mere miljøvenlig produktion.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fælles foranstaltninger i forbindelse med afsætningsfremme af juletræs- og pyntegrøntprodukter. 2. Forskning og forsøg i forbindelse med produktion, forarbejdning og distribution af juletræer og pyntegrønt. 3. Rådgivning og uddannelse i forbindelse med produktion, forarbejdning og distribution af juletræer og pyntegrønt. 4. Produktudvikling i forbindelse med produktion, forarbejdning og distribution af juletræer og pyntegrønt. 5. Investering i miljøbeskyttende foranstaltninger i forbindelse med produktion, forarbejdning og distribution af juletræer og pyntegrønt.
Målgruppe	Primærproducenter af juletræer og pyntegrønt.
Hvem kan ansøge?	Forskning- og forsøgsinstitutioner, sammenslutninger og foreninger indenfor juletræ- og pyntegrøntsektoren, selvejende institutioner, fonde og private virksomheder.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Projekter vil typisk resultere i et eller flere af følgende udbytter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mulighed for at gennemføre produktudviklingsprojekter, der ikke ellers ville blive gennemført. - Øget vidensniveau. - Forbedret samarbejde og erfaringsudveksling i branchen, herunder opbygning af nye samarbejdsrelationer i branchen.
Finansieringskrav	<ol style="list-style-type: none"> 1. Afsætningsfremme - støtte op til 100 % 2. Forskning og forsøg - støtte op til 75 % 3. Rådgivning og uddannelse - støtte op til 50 % 4. Produktudvikling - støtte op til 50 % 5. Miljøforbedring - støtte op til 15 %
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	En forudsætning for tilskud fra fonden er, at resultaterne af udviklingsaktiviteternes er af interesse og betydning for den samlede juletræs- og pyntegrøntsektor. Afrapporteringer for de enkelte projekter, som der gives tilskud til, skal gøres offentligt tilgængelige for alle interesserede parter.
Hvor længe løber virkemidlet?	Permanent tilskudsordning.
Midler i puljen 08/09	De senere år ca. 6 mio.kr. årligt.
Hvornår kan der søges	Ansøgningsfrist to gange årligt.
Bevilgende myndighed	Skov- og Naturstyrelsen. Uddeling gennemføres ved bestyrelsen i Fonden som fordeler midlerne. Bestyrelsen består af repræsentanter for erhvervet, forskningsverdenen og styrelsen.
Hvordan ansøges der?	Ansøgningsskema: www.skovognatur.dk/Service/Tilskud/Produktionsafgiftsfonden/Sagsbehandlingstid ca. 1 måned fra ansøgningsfrist.
Yderligere information	Rasmus Holmer, rahol@sns.dk , 72542705

Virkemiddel	Forebyggelsesfonden – ny teknologi der forebygger nedslidning
Formål	<p>Fondens formål er at yde støtte til at forebygge og forhindre fysisk og psykisk nedslidning. Fonden giver støtte til projekter, der vil udvikle ny teknologi, som kan forebygge og forhindre fysisk og psykisk nedslidning. Projekterne skal fokusere på at forebygge nedslidning i særligt udpegede brancher og jobgrupper, hvor de ansatte har særlig risiko for ikke at holde et helt arbejdsliv eller have et stort sygefravær på grund af nedslidning. Fondens formål bredt set er at støtte projekter, der knytter sig til arbejdspladser med henblik på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At forebygge nedslidende rutiner og arbejdsgange og fastholde syge medarbejdere i særligt udpegede nedslidningstruede brancher og jobgrupper • At styrke rehabilitering af syge og handicappede • At styrke bevidstheden om risiko ved rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Der kan gives støtte til konkrete projekter.
Målgruppe	Offentlig og private virksomheder i særligt nedslidningstruede brancher samt virksomheder, der ønsker at udvikle ny teknologi til brug for de særligt nedslidningstruede brancher. Oversigten over særligt nedslidningstruede brancher og jobgrupper fremgår af Forebyggelsesfondens hjemmeside.
Hvem kan ansøge?	<p>Ved projekter om udvikling af ny teknologi kan følgende virksomheder søge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virksomheder i de udpegede særligt nedslidningstruede brancher • Virksomheder med ansatte der hører under de særligt udpegede særligt nedslidningstruede jobgrupper • Andre virksomheder, der ønsker at udvikle ny teknologi til brug for de særligt udpegede nedslidningstruede brancher og jobgrupper, for eksempel leverandører
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Virksomhederne får helt eller delvist finansieret udvikling af ny teknologi samt oparbejder en viden herom.
Finansieringskrav	<ul style="list-style-type: none"> • Der er ikke beløbsgrænser pr. virksomhed i regelgrundlag • Medfinansiering fra virksomheder er ikke et krav men indgår som vurderingskriterium • EU statsstøtteregele for forskning og udvikling og innovation sætter overgrænser, der afhænger af projekttype, virksomhedsstørrelse, samarbejdsrelationer
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Der er fastlagt en række kvalitets- og relevanskriterier, som ansøgninger vurderes efter. Kvalitetskriterierne vurderes af et fagligt udvalg og relevanskriterierne af bestyrelsen.
Hvor længe løber virkemidlet?	Fonden har midler i 10 år fra 2007 til 2016.
Midler i puljen 08/09	Fonden kan årligt uddele op til 350 mio. kr. til støtte inden for fondens samlede formål. Heraf er der vejledende afsat ca. 10 mio. kr. pr. år til udvikling af ny teknologi.
Hvornår kan der søges	Midlerne er brugt i 2008. Der er flere ansøgningsrunder i 2009. Tidspunkterne fastsættes i bestyrelsens handlingsplan for 2009, der bliver offentliggjort ultimo 2008.
Bevilgende myndighed	Forebyggelsesfonden
Hvordan ansøges der?	Der skal anvendes et særligt elektronisk ansøgningsskema, som er tilgængeligt i ansøgningsperioderne på www.virk.dk
Yderligere information	<p>Se fondens hjemmeside www.forebyggelsesfonden.dk</p> <p>Yderligere oplysninger fås endvidere ved henvendelse pr. mail til kontakt@forebyggelsesfonden.dk eller ved telefonisk henvendelse til chefkonsulent Lone Clausen tlf. 7220 8710 eller specialkonsulent Lena Søby tlf. 7220 8518.</p>

Virkemiddel	Innovationsloven (fødevarer)
Formål	<p>Fremme fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektorens FoU og innovationer for at bidrage til at:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sikre, at de fødevarer, der produceres, er sunde og af høj kvalitet 2) Styrke fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektorens konkurrenceevne 3) Fremme udviklingen af nye produkter, herunder nonfoodprodukter, med højt innovationsindhold 4) Bevare jordbrugs- og fiskerierhvervenes ressourcegrundlag og sikre miljø og dyrevelfærd samt gode arbejdsbetingelser 5) Forbedre forbrugernes mulighed for at opnå relevante og pålidelige oplysninger om produkternes egenskaber og om de forhold, hvorunder produkterne er produceret 6) Styrke innovation i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektorens virksomheder og institutioner.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Enkeltvirksomheds- og samarbejdsprojekter om produkt-, proces- og markedsinnovation fra erhvervsinitieret forskning til virksomhedsspecifik produkt- og markedsudvikling. Endvidere generisk markedsføring i fødevareresektoren med tilhørende forsynings-, service og afsætningssektorer samt indenfor indsatsområderne: Nye produkter og produktionsprocesser, eksport, opbygning af innovationskompetence, herunder uddannelse af kvalificeret arbejdskraft, spisekvalitet, sporbarhed, kvalitetssikring, fødevarer- og ernæringsikkerhed, fødevaredokumentation, arbejdsmiljø, sikring af miljø, natur og ressourcegrundlag, økologi, dyrevelfærd, nonfood, anvendelsesorienteret forskning. Endvidere støttes etablering af innovationsnetværk, klynger og lign. med henblik på udveksling af viden og erfaring om konkrete innovative forhold.</p>
Målgruppe	<p>Målgruppen for ordningen er alle virksomheder, herunder særligt små og mellemstore, indenfor fødevarerområdet med tilhørende forsynings-, service- og afsætningsvirksomheder. For SMV'er er der ingen krav om samarbejde samt lempeligere krav om tilbagebetaling.</p>
Hvem kan ansøge?	<ul style="list-style-type: none"> • Ejere og forpagtere af jordbrug, dambrug eller danske erhvervsfiskerifartøjer • Grupper eller sammenslutninger af jordbrug, dambrug eller danske erhvervsfiskerifartøjer • Private virksomheder • Brancheorganisationer og foreninger og lignende samt selvejende institutioner • Offentlige og private forsknings- og forsøgsinstitutioner • Store virksomheder kan alene opnå tilskud, hvis de indgår i et samarbejde med én eller flere små eller mellemstore virksomheder eller én eller flere forskningsinstitutioner. • Forskningsinstitutioner skal indgå i samarbejde med en eller flere virksomheder
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<ul style="list-style-type: none"> • Styrket kompetence til gennemførelse af og deltagelse i innovationsprojekter • Gennemførelse af et konkret kommercielt orienteret produkt-, proces- eller markedsudviklingsprojekt • Udvikling af teknologi m.v. forud for det tidspunkt, hvor markedet betinger et økonomisk incitament f.eks. i relation til miljø og dyrevelfærd. • Adgang til ny viden og teknisk ekspertise ved offentlige eller private forskningsinstitutioner.
Finansieringskrav	<p>Tilskud til projektaktiviteter, der gennemføres som et enkeltvirksomhedsprojekt af små og mellemstore virksomheder, kan maksimalt udgøre 45 % af meromkostningerne. Gennemføres projektaktiviteterne som et samarbejdsprojekt kan tilskuddet maksimalt udgøre 60 % til små virksomheder og 50 % til mellemstore virksomheder.</p> <p>Tilskud til projekter, der gennemføres af andre virksomheder, kan maksimalt udgøre 40 % af meromkostningerne.</p> <p>Tilskud til forskningsaktiviteter, der gennemføres ved offentlige eller private forskningsinstitutioner, kan maksimalt udgøre</p> <ul style="list-style-type: none"> • 90 % af meromkostningerne ved grundlagsskabende forskning • 65 % af meromkostningerne ved anvendelsesorienteret forskning. <p>Projektet skal for primær jordbrug og primær fiskeri minimum indebære meromkostninger på 40.000 kr. For forarbejdning skal projektet minimum indebære meromkostninger på 100.000.</p>

Virkemiddel	Innovationsloven (fødevarer)
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	De væsentligste vurderingskriterier er: nyhedsværdi, kvalitet, relevans og effekter
Hvor længe løber virkemidlet?	Selve ordningen er en permanent ordning.
Midler i puljen 08/09	Henholdsvis 131,0 mio.kr. og 130,9 mio.kr.
Hvornår kan der søges	Ansøgning kan indgives løbende med frist i forhold til de udvalgmøder ansøgningen ønskes behandlet. Frist og mødedatoer offentliggøres normalt årligt.
Bevilgende myndighed	Innovationsudvalget eller FødevarerErhverv efter indstilling fra Det Økologiske Fødevareråd
Hvordan ansøges der?	Ansøgning sker på særligt skema, der sammen med vejledning kan hentes enten på http://www.dffe.dk/Default.aspx?ID=29848 eller http://www.virk.dk/Indberetninger?c=%205E%20Landbrug%20+Skovbrug+%20+Fiskeri%22&c=%205E%20Landbrug%20+Skovbrug+%20+Fiskeri%20Innovationsloven%22
Yderligere information	Thomas Mammen, tmha@dffe.dk , 33958837, Lene Vejbæk, lve@dffe.dk , 33958872.

Virkemiddel	Erhvervsudvikling – forarbejdning (fødevarer)
Formål	Formålet med ordningen er at fremme innovation og udvikling af nye og bedre produkter, processer og teknologier i fødevarer- og skovbrugssektoren.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>a. Udvikling af nye produkter, processer og teknologier vedrørende forarbejdning i fødevarerektoren, herunder nonfood, og i skovbrugssektoren</p> <p>b. Demonstration og spredning af videnskabelig viden og praksis vedrørende forarbejdning i fødevarerektoren (herunder nonfood) og i skovbrugssektoren</p> <p>c. Investeringer i nye processer og teknologier i den primære jordbrugssektor</p> <p><i>(c omtales ikke videre i beskrivelsen)</i></p> <p>Aktiviteterne er tematisk afgrænset til følgende: a) Kvalitetsfødevarer, b) Fødevarerikkerhed, c) Økologi, d) Produkters sporbarhed, e) Dyresundhed og –velfærd, f) Arbejdsmiljø, g) Miljøeffektive indsatser, herunder miljøteknologi samt h) Andre indsatsområder, som kan bidrage til at fremme innovation og udvikling indenfor forarbejdning i fødevarer- og skovbrugssektoren</p>
Målgruppe	Det primære jordbrug, virksomheder vedrørende forarbejdning i fødevarerektoren, herunder nonfood, og i skovbrugssektoren.
Hvem kan ansøge?	<p>a) Virksomheder inden for forarbejdningsindustrien, primærproducenter, organisationer, offentlige forsknings- og forsøgsinstitutioner og andre virksomheder.</p> <p>b) Virksomheder, der forarbejder landbrugsprodukter, eller virksomheder, der forarbejder skovbrugsprodukter, samt organisationer og foreninger, der vedrører sådanne.</p> <p>Der stilles krav om samarbejde mellem minimum en primær producent og en virksomhed og/eller anden aktør. Der ses dog gerne samarbejde mellem flere.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>a) Gennemførelse af et konkret kommercielt orienteret produkt-, proces- eller markedsudviklingsprojekt, der på sigt kan fastholde eller øge virksomhedens indtjeningssevne og/eller sektorens generelle konkurrenceevne.</p> <p>Udvikling af teknologi m.v. forud for det tidspunkt, hvor markedet giver et økonomisk incitament f.eks. miljø og dyrevelfærd.</p> <p>Adgang til ny viden og teknisk ekspertise ved offentlige eller private forskningsinstitutioner.</p> <p>Styrket kompetence til gennemførelse af og deltagelse i innovationsprojekter.</p> <p>b) Demonstration af en teknologis driftssikkerhed og potentiale</p> <p>Adgang til viden om nye teknologiers driftssikkerhed og potentiale</p>
Finansieringskrav	<p>a) Der kan til udviklingsprojekter maksimalt ydes tilskud på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 60 % til små virksomheder • 50 % til mellemstore virksomheder • 40 % til store virksomheder og forskningsinstitutioner <p>b) Der kan til demonstrationsprojekter maksimalt ydes tilskud på 60 %.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>Projekterne skal omfatte mindst ét af følgende indsatsområder: a) Kvalitetsfødevarer, b) Fødevarerikkerhed, c) Økologi, d) Produkters sporbarhed, e) Dyresundhed og –velfærd, f) Arbejdsmiljø, g) Miljøeffektive indsatser, herunder miljøteknologi, og h) Andre indsatsområder, som efter Fødevarerministeriets vurdering væsentligt kan bidrage til at fremme innovation og udvikling indenfor forarbejdning i fødevarer- og skovbrugssektoren.</p> <p>Ved prioriteringen lægges vægt på: Skabelse og sikring af arbejdspladser, styrkelse af konkurrenceevnen, formindskelse af lugt og ammoniakfordampning, formindskelse næringsstoffudvaskning, reducere energiforbrug eller omlægning til grøn energi samt udvikling af geografisk eller fagligt område, herunder robust produktionsmiljø.</p>

Virkemiddel	Erhvervsudvikling – forarbejdning (fødevarer)
Hvor længe løber virkemidlet?	Ordningen er en integreret del af det EU medfinansierede Landdistriktsprogram 2007 – 2013.
Midler i puljen 08/09	60 mio. kroner i 2008. Bevillingsniveauet for 2009 fastlægges i forbindelse med finansloven 2009.
Hvornår kan der søges	Der er faste ansøgningsfrister.
Bevilgende myndighed	Direktoratet for FødevarerErhverv
Hvordan ansøges der?	Ansøgning sker på særligt skema, der sammen med vejledning kan hentes enten på http://www.landdistriktsprogram.dk/Default.aspx?ID=37488 eller http://www.virk.dk/Indberetninger?c=%5E%22Landbrug%2C+Skovbrug+%26+Fiskeri%22&c=%5E%22Landbrug%2C+Skovbrug+%26+Fiskeri%2FLanddistrikt+og+Regionsudvikling%22
Yderligere information	Anne Svendsen, ansv@dffe.dk , 33959317.

Virkemiddel	Erhvervsudvikling - det primære jordbrug
Formål	Formålet med ordningen er at fremme innovative og bæredygtige jordbrugsbedrifter gennem investeringer samt udvikling og anvendelse af nye processer og teknologier.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>a) Udvikling af nye produkter, processer og teknologier i den primære jordbrugssektor samt</p> <p>b) Demonstration og spredning af videnskabelig viden og praksis vedrørende anvendelse af nye processer og teknologier i den primære jordbrugssektor.</p> <p>c) Investeringer i nye processer og teknologier i den primære jordbrugssektor (c omtales ikke videre i beskrivelsen)</p> <p>Aktiviteterne er tematisk afgrænset til at vedrøre:</p> <p>a) Kvalitetsfødevarer, b) Fødevarer sikkerhed, c) Økologi, d) Produkters sporbarhed, e) Dyresundhed og -velfærd, f) Arbejds miljø, g) Miljøeffektive indsatser, herunder miljøteknologi og h) Andre indsatsområder, som kan bidrage til at fremme innovation og udvikling i det primære jordbrug.</p>
Målgruppe	Det primære jordbrug.
Hvem kan ansøge?	<p>a) Primære jordbrugere, foreninger af primære jordbrugere, virksomheder, organisationer og offentlige og private forsknings- og forsøgsinstitutioner. Projektet skal gennemføres i et samarbejde med mindst to deltagere, hvoraf mindst én skal være en primær bedrift.</p> <p>b) Primære jordbrugere, organisationer og foreninger vedrørende jordbrugere samt private virksomheder.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>a) Gennemførelse af et konkret kommercielt orienteret produkt-, proces- eller markedsudviklingsprojekt, der på sigt kan fastholde eller øge virksomhedens indtjeningssevne og/eller sektorens generelle konkurrenceevne.</p> <p>Udvikling af teknologi m.v. forud for det tidspunkt, hvor markedet betinger et økonomisk incitament.</p> <p>Adgang til ny viden og teknisk ekspertise ved offentlige eller private forskningsinstitutioner. Styrket kompetence til gennemførelse af og deltagelse i innovationsprojekter.</p> <p>b) Demonstration af en teknologis driftssikkerhed og potentiale</p> <p>Adgang til viden om nye teknologiers driftssikkerhed og potentiale</p>
Finansieringskrav	<p>a) Der kan til udviklingsprojekter maksimalt ydes tilskud på</p> <p>60 % til små virksomheder</p> <p>50 % til mellemstore virksomheder</p> <p>40 % til store virksomheder og forskningsinstitutioner</p> <p>b) Der kan til demonstration maksimalt ydes tilskud på 60 % .</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>Projekterne skal omfatte mindst ét af følgende indsatsområder:</p> <p>a) Kvalitetsfødevarer, b) Fødevarer sikkerhed, c) Økologi, d) Produkters sporbarhed, e) Dyresundhed og -velfærd, f) Arbejds miljø, g) Miljøeffektive indsatser, herunder miljøteknologi og h) Andre indsatsområder, som kan bidrage til at fremme innovation og udvikling i det primære jordbrug.</p> <p>Ved prioriteringen lægges vægt på: Skabelse og sikring af arbejdspladser, styrkelse af konkurrenceevnen, formindskelse af lugt og ammoniakfordampning, formindske næringsstofudvaskning, reducere energiforbrug eller omlægning til grøn energi, udvikling af geografisk eller faglig område, herunder robust produktionsmiljø samt reduktion i pesticidbehandlingsindeks.</p>
Hvor længe løber virkemidlet?	Ordnningen er en integreret del af det EU medfinansierede Landdistriktsprogram 2007 – 2013.
Midler i puljen 08/09	50 mio. kroner i 2008. Bevillingsniveauet for 2009 fastlægges i forbindelse med finansloven for 2009
Hvornår kan der søges	Der er faste ansøgningsfrister.
Bevilgende myndighed	Direktoratet for FødevarerErhverv.
Hvordan ansøges der?	<p>Ansøgning sker på særligt skema, der sammen med vejledning kan hentes enten på http://www.landdistriktsprogram.dk/Default.aspx?ID=37488 eller http://www.virk.dk/Indberetninger?c=%205E%20Landbrug%20C+Skovbrug+%2026+Fiskeri%2022&c=%205E%20Landbrug%20C+Skovbrug+%2026+Fiskeri%2022&+og+Regionsudvikling%2022</p>
Yderligere information	Lene Vejbæk, lve@dffe.dk, 33958872.

Virkemiddel	Forprojekter til EU's 7. rammeprogram
Formål	At gøre det lettere for danske små og mellemstore virksomheder at deltage i EU's 7. rammeprogram, så de herigennem sikres et større internationalt netværk og bedre udviklingsmuligheder.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Forprojekter til EU's 7. rammeprogram (EU-forprojekter) er et tilbud til små og mellemstore virksomheder, der gerne vil deltage i et fælleseuropæisk projekt under EU's 7. rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling. Gennem et EU-forprojekt kan virksomheden få dækket de udgifter, den har, inden den indsender en ansøgning til EU's rammeprogram. Det kan for eksempel være udgifter til at udvikle virksomhedens projektide, til at finde de rette partnere og til at skrive ansøgningen.
Målgruppe	Små og mellemstore virksomheder.
Hvem kan ansøge?	Alle virksomheder, der tilhører gruppen af små og mellemstore virksomheder ifølge EU's definition (dvs. har mindre end 250 ansatte samt har en årlig omsætning på under 50 mio. euro eller en årlig balance på under 43 mio. euro mv.). Ansøger skal være CVR-registreret på ansøgningstidspunktet og må ikke tidligere have modtaget et tilskud til et forprojekt til EU's 7. rammeprogram. Brancheforeninger med overvægt af små og mellemstore virksomheder blandt sine medlemmer kan også i særlig tilfælde søge om et forprojekt.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Bedre forudsætninger for at finde partnere og udarbejde en kvalificeret ansøgning til 7. rammeprogram
Finansieringskrav	Der gives tilskud på op til 120.000 kr. Tilskuddet kan maksimalt dække 50 % af virksomhedens samlede omkostninger til forprojektet. Tilskud kan dække virksomhedens udgifter til løn, rejser og ophold for egne medarbejdere samt til ekstern hjælp.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>Der ydes medfinansiering til ansøgninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor ansøger har en klar og konkret projektide • Hvor projektideen og det skitserede konsortium passer til det ønskede delprogram, indkaldelse og den projekttype ansøger angiver at ville rette sin EU-ansøgning imod, og • Hvor projektideen egner sig til gennemførelse som et fælleseuropæisk projekt og det skitserede konsortium underbygger dette. <p>Derudover er det et krav, at ansøger er tilskudsberettiget, og at forprojektet varer minimum 1 måned. Det vil sige, at der minimum er en måned fra ansøgningen om et forprojekt godkendes til den relevante ansøgningsfrist under EU's 7. rammeprogram.</p>
Hvor længe løber virkemidlet?	Programmet er igangsat i 2004, og der er afsat midler til og med 2008.
Midler i puljen 08/09	Der er 3 mio. kr. i 2008. Bevillingsniveauet for 2009 fastlægges i forbindelse med finansloven for 2009.
Hvornår kan der søges	Der er ansøgningsfrist cirka hver syvende uge.
Bevilgende myndighed	Rådet for Teknologi og Innovation
Hvordan ansøges der?	Der er udarbejdet et ansøgningsskema og en ansøgningsvejledning, som findes på www.eu-forprojekter.dk , der skal bruges i forbindelse med ansøgninger. Ansøgningerne indsendes til EuroCenter i Forsknings- og Innovationsstyrelsen. Rådet for Teknologi og Innovation har bemyndiget sit sekretariat i EuroCenter til at træffe afgørelser om tilsagn om tilskud til forprojekter.
Yderligere information	Karin Norris, Forsknings- og Innovationsstyrelsens EuroCenter, telefon 3395 5257, email nor@fi.dk Annette Fløcke Lorenzen, Forsknings- og Innovationsstyrelsens EuroCenter, telefon 3544 6283, email afl@fi.dk www.eu-forprojekter.dk og www.fi.dk .

Virkemiddel	Eurostars (internationalt samarbejde)
Formål	Eurostars-programmet skal fremme internationale markedsrettede forsknings- og innovationsaktiviteter i FoU-intensive SMV'er med højt vækstpotentiale.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Et Eurostars-projekt er et samarbejdsprojekt mellem forskningsaktive SMV'er eller SMV'er og videninstitutioner i mindst 2 Eurostarslande. Projektet skal være forsknings- og innovationsorienteret (F&I) og skal kunne resultere i et produkt, der kan markedsføres senest to år efter projektets afslutning. Mindst 50 pct. af F&I-aktiviteterne skal udføres af de deltagende SMV'er. Alle typer F&I projekter kan støttes. Et projekt kan have en varighed på op til 3 år.
Erhvervmæssig målgruppe	FoU-aktive SMV'er. Videninstitutioner kan også deltage.
Hvem kan ansøge?	Kun forskningsaktive SMV'er, hvor over 10 pct. af de ansatte er beskæftiget med F&I eller hvor mindst 10 pct. af omsætningen anvendes til F&I kan søge om tilskud.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Forskningsaktive SMV'erne får adgang til deltagelse i internationale markedsrettede F&I projekter, hvor projekterne er indlejret i problemstillinger, der er relevante for de deltagende SMV'er markedspositionering og salg. Det er i den forbindelse en styrke, at videninstitutioner og store markedsledende virksomheder kan indtænkes strategisk i projekterne.
Finansieringskrav	De deltagende forskningsintensive SMV'er skal mindst bidrage med 50 pct. af forskningsprojektet med in kind betaling. Tilskudssatserne fastsættes nationalt. Følgende tilskud ydes til danske projektdeltagere: <ul style="list-style-type: none"> • SMV'er kan få tilskud til op til 50 pct. af deres projektudgift. • Videninstitutioner og GTS'er kan få op til 75 pct. af deres projektudgifter dækket • Store virksomheder kan deltage i projektet men modtager ingen tilskud.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er ansøgeren en SMV, der er hjemhørende i et Eurostars land? 2. Det sigter mod at udvikle et produkt, en proces eller en service, det repræsenterer et samarbejde i form af et specifikt projekt, der involverer mindst to deltagere fra to EUREKA medlemsstater, og det sigter på at opfylde EUREKAs mål for at fremme Europas konkurrenceevne 3. Er SME'erne FoU-aktive 4. Er projektets varighed 3 år eller kortere? 5. Kan markedsintroduktionen af færdigt resultat forventes højst 2 år efter projektet er afsluttet? 6. Afholder de FoU aktive SMV mindst 50 pct. af de samlede projektomkostninger? 7. Er der et afbalancerede partnerskab hvor ingen deltager eller land afholder mere end 75 pct. af de samlede projektomkostninger? 8. Er det indarbejdet i ansøgningen, at produktet senest to år efter projektet er afsluttet kan introduceres på markedet? Eller for så vidt angår biomedicin eller medicinske produkter, vil kliniske tests starte senest to år efter projektet er afsluttet? 9. Er alle deltagerne juridiske selvstændige enheder? <p>Opfylder ansøgningerne de ovenstående minimumskrav bliver de vurderet ud fra 3 kriterier:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Teknologisk innovation og forskningsmetode 2) Markedsanvendelse og mulig udnyttelse 3) Samarbejde og projektplan
Hvor længe løber virkemidlet?	Programmet er igangsat i 2008 og skal evalueres med henblik på forlængelse i 2014. Der kan søges om medfinansiering til forprojekter for SMV'er, universiteter og GTS'er.
Midler i puljen 08/09	RTI har afsat 3,7 mio. kr. årligt i øremærkede midler. Sammen med EU's medfinansiering på 25 pct. af den nationale finansiering, stilles der dermed 5 mio. kr. til rådighed pr. år. RTI har dog mulighed for at forhøje beløbsrammen, hvis der indkommer gode projekter med dansk deltagelse. RTI har på den baggrund godkendt en beløbsramme i 2008 på op til 20 mio. kr.
Hvornår kan der søges	Der vil være to ansøgningsfrister årligt. Ansøgninger behandles på tre måneder fra ansøgningsfristen af et internationalt panel. Panelet rangordner ansøgningerne efter kvalitet. Kun de bedste projekter kan påregne at modtage EU-medfinansiering.
Bevilgende myndighed	Rådet for Teknologi og Innovation i Forsknings- og Innovationsstyrelsen.
Hvordan ansøges der?	Ansøgningsskema og ansøgningsvejledning kan findes på: www.eurostars-eureka.eu . Ansøgningsskema til den danske forprojektordning kan findes på: www.fi.dk
Yderligere information	Jens Peter Vittrup, Forsknings- og Innovationsstyrelsen. Tlf. direkte: 7226 5518. E-mail: jpv@fi.dk .

Virkemiddel	ARTEMIS (indlejrede systemer)
Formål	ARTEMIS skal samle EU's fragmenterede indsatser inden for forskning og udviklingsarbejde i indlejrede systemer. EU's nuværende industristruktur er ikke en egnet ramme for udvikling af den nødvendige støtteteknologi og de nødvendige standarder.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Industridrevne, offentlig-private partnerskaber.
Målgruppe	På området aktive virksomheder herunder specielt SMV'er samt videns- og forskningsinstitutioner.
Hvem kan ansøge?	Virksomheder og videns- og forskningsinstitutioner.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Samle fragmenterede indsatser inden for forskning og udviklingsarbejde i indlejrede systemer. Måltrettet udviklingsproces i forhold til den europæiske industris behov. Incitament for, at erhvervsliv og medlemslande øger deres FoU indsats inden for indlejrede systemer. Danske SMV'er vil få en mulighed for at deltage i store europæiske fællesprojekter sammen med store førende europæiske industrivirksomheder.
Finansieringskrav	Virksomheder samt videns- og forskningsinstitutioner skal selv bidrage til finansieringen. <ul style="list-style-type: none"> • Store virksomheder med 70 % • SMV'er med 35 % • Forsknings- og vidensinstitutioner med 25 % Følgende tilskud ydes til danske projektdeltagere: <ul style="list-style-type: none"> • Store virksomheder 13,3 % • SMV'er 48,3 % • Forsknings- og vidensinstitutioner 58,3 % for samtlige kategorier udgør EU-Kommis-sionens bidrag 16,7 %.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	For at et projekt skal kunne komme i betragtning skal det omfatte mindst et af de publicerede hovedområder: Reference designs and architectures, Seamless connectivity and middleware elelr Design methods and tools. Hertil kommer mindst et af underområderne Methods and processes for safety-relevant embedded systems, Person-centric health management, Smart environments and scalable digital services, Efficient manufacturing and logistics, Computing environments for embedded systems, Security, privacy and dependability in Embedded Systems for applications, networks and services, Embedded technology for sustainable urban life og Human-centric design of embedded systems. Projekterne forventes have et tidsmæssigt omfang på 3 år. Ansøgere skal bestå af mindst tre ikke indbyrdes relaterede juridiske enheder fra mindst 3 ARTEMIS medlemslande. Indkomne projektforslag vil blive evalueret af eksterne evaluatore i relation til følgende kriterier: <ul style="list-style-type: none"> • Forsknings- og innovationshøjden • Den videnskabelige og tekniske metode og projektets arbejdsplan • Erhvervs- og samfundsnytte • Spredningseffekt • Styring og faglig sammenhæng i konsortiet
Hvor længe løber virkemidlet?	Fra 2008 – 2017 med sidste indkaldelse af projektforslag i 2013.
Midler i puljen 08/09	RTI har i perioden 2008-13 afsat årlig 10 mio. DKK til formålet.
Hvornår kan der søges	Ansøgningsfrister for 2009 er endnu ikke fastlagt.
Bevilgende myndighed	Rådet for Teknologi og Innovation i Forsknings- og Innovationsstyrelsen.
Hvordan ansøges der?	Ansøgningskemaer og vejledninger offentliggøres på www.fi.dk
Yderligere information	Jan Windmüller, Forsknings- og Innovationsstyrelsen. Tlf.: 3392 9774 e-mail jwi@fi.dk

Virkemiddel	BoP Facility - Offentlige Private Partnerskaber (udviklingslande)
Formål	Fattigdomsbekæmpelse i udviklingslande ved at fremme: <ul style="list-style-type: none"> • Økonomisk vækst og social udvikling i udviklingslande • Offentlige private partnerskaber for kommercielle, sociale og miljømæssige bæredygtige BoP-koncepter målrettet verdens fattigste mennesker
	Bottom of the Pyramid (BoP) refererer til det lavindkomstmarked, som udgøres af fattige mennesker i udviklingslande. Virksomheder kan bidrage til løsningen af fattigdomsproblemet ved at målrette innovation og produktion til de fattige kundegrupper. Virksomheder kan skabe adgang til nye og billige produkter, som opfylder de fattiges efterspørgsel på for eksempel rent vand, sundhedsydelse og kommunikationsteknologi. Disse produkter kan lette de fattiges hverdag, frigøre ressourcer til anden økonomisk aktivitet og skabe beskæftigelsesmuligheder.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Danske virksomheder kan få økonomisk støtte til udvikling af BoP-koncepter: <ul style="list-style-type: none"> • Udformning af forretningsmodel - herunder identifikation af lokale partnere, behovsanalyser, forbrugeradfærd, finansieringsmuligheder, leverandør- og distributionsforhold • Test af BoP konceptet - herunder træning af lokale partnere og oplysning af forbrugere
Målgruppe	Danske virksomheder og lokale partnere i udviklingslande
Hvem kan ansøge?	Danske virksomheder der lever op til følgende krav: <ul style="list-style-type: none"> • Årsregnskaber for mindst to ud af tre foregående år skal vise overskud før skat. • Egenkapitalen skal, ifølge regnskab for den senest afsluttede regnskabsperiode, udgøre mindst 15 pct. af den samlede balancesum. • Virksomheden skal være troværdig. Den må ikke figurere i RKI Kredit Information som dårlig betaler. • Virksomheden skal have tilstrækkelige ressourcer til at indgå i et partnerskab. • Ansøgeren skal dokumentere at have drevet virksomhed inden for det område, samarbejdet dækker, i mindst fem år. Undtagelse kan ske for virksomheder i nyopståede markeder.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<ul style="list-style-type: none"> • Adgang til nye markeder med lav konkurrence • Styrket social profil • Øget konkurrenceevne
Finansieringskrav	Virksomheden kan modtage finansiel støtte på maksimalt 3 mio. kr. og 60 pct. af det samlede projektbudget.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Alle projektforslag vurderes i forhold til seks udviklingskriterier, der afspejler FN's Global Compact og 2015 målene. De seks kriterier omhandler: <ul style="list-style-type: none"> • Fremme af menneskerettigheder • Miljøforbedringer • Bekæmpelse af korruption • Ligestilling • Sundhedsforbedringer • Investeringer og styrket konkurrenceevne <p>Det er et krav, at lokale partnere som virksomheder, NGO'er, humanitære organisationer og offentlige myndigheder indgår i partnerskabet. BoP faciliteten er tilgængelig i Danidas programsamarbejdslande og Sydafrika. Projekter målrettet de afrikanske markeder vil blive prioriteret. Udvikling af selve BoP-produktet kan ikke støttes under BoP faciliteten.</p>
Hvor længe løber virkemidlet?	-
Midler i puljen 08/09	10 mio. kr. i 2008. Bevillingen for 2009 er endnu ikke fastlagt.
Hvornår kan der søges	Udenrigsministeriet modtager og behandler ansøgninger løbende.
Bevilgende myndighed	Udenrigsministeriet
Hvordan ansøges der?	Obligatorisk ansøgningsskema findes på www.pppprogramme.com
Yderligere information	Programadministrator Laura Nielsen, launie@um.dk , 33 92 02 55.

Virkemiddel	Innovationspakker (international rådgivning)
Formål	At styrke højteknologiske små og mellemstore virksomheders innovation gennem adgang til udenlandsk teknologi, netværk, viden og kapital faciliteret af danske innovationscentre placeret i internationale innovationsmiljøer.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Tilskud til rådgivningsforløb på de danske innovationscentre beliggende i udlandet i form af innovationspakker a 35 timers rådgivning. En virksomhed kan maksimalt opnå tilskud til i alt 210 timer, dvs. 6 innovationspakker.</p> <p>Opgaveløsningen kan bl.a. omfatte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kortlægning af marked for teknologier, opfindelser/patenter og konkurrenter • Kortlægning af egnede forsknings- og innovationspartnere • Vurdering af forretningsmodel • Match-making • Rådgivning vedr. adgang til risikovillig kapital
Målgruppe	Højteknologiske små virksomheder med under 50 ansatte.
Hvem kan ansøge?	<ul style="list-style-type: none"> • Danske virksomheder registreret i CVR-registret • Mindre end 50 ansatte i seneste regnskabsår • En omsætning på mindre end 50 mio. DKK i seneste regnskabsår • Potentiale for innovation og internationalisering • Opfyldelse af betingelser indeholdt i EU's de minimis-regelsæt
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Virksomhedernes konkrete udbytte ved deltagelse vil variere afhængig af karakteren af opgaveløsningen. På et overordnet niveau vil virksomheden få tilført ny viden og kompetencer, der styrker virksomhedernes innovation og konkurrenceevne
Finansieringskrav	Der ydes tilskud på 50 % af den normale timepris for statslig eksportfremmerådgivning (per 1. maj 2008: 750 kr.). Det er et krav, at virksomheden deltager med 50 % egenbetaling, med mindre helt særlige forhold gør sig gældende. En virksomhed kan max. modtage tilskud til 210 timers rådgivning.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Jf. ovenfor vedr. kriterier for ansøgere.
Hvor længe løber virkemidlet?	Bevillingen er for perioden 2007-2010
Midler i puljen 08/09	2008: 0,6 mio. kr. 2009: 1,7 mio. kr.
Hvornår kan der søges	Der kan løbende ansøges om tilskud.
Bevilgende myndighed	Danmarks Eksportråd, Udenrigsministeriet.
Hvordan ansøges der?	Et kortfattet ansøgningsskema udfyldes (www.um.dk). Virksomheden kontaktes senest en uge efter indsendelse af ansøgningsskema.
Yderligere information	Kontakt Danmarks Eksportråd, Udenrigsministeriet, eksportstart@um.dk

Virkemiddel	GazelleGrowth programmet (global vækst)
Formål	Programmet yder starthjælp til innovative og videnbaserede små- og mellemstore virksomheder, der kan realisere deres vækst potentiale på det globale marked.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Programmet er bygget op omkring individuel coaching og individuelle camp forløb. De deltagende virksomheder får som led i programmet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En omfattende markedsanalyse udført af internationale eksperter, der giver virksomhederne et klart billede af, hvilket marked de kan angribe og hvordan. • Intensiv coaching fra ledende international eksperter i deres fokusmarked, som giver input til markedsstrategien, og som kan åbne de rigtige døre for virksomhederne ind til kunder og partnere. • Direkte møder med de mest relevante kunder på det rigtige niveau for at afprøve deres produkt og markedsstrategi.
Målgruppe	Målgruppen er små og mellemstore højteknologiske vækstvirksomheder med et globalt potentiale.
Hvem kan ansøge?	Små og mellemstore højteknologiske vækstvirksomheder (med 5-100 ansatte) med et globalt potentiale. Der fokuseres på følgende områder; IT og kommunikation, biotech, sundhed og medico, energi og klima, teknologi og produktion, skalerbare services, design af kunst og kunsthåndværk, og mode.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Foruden punkterne under ”Hvilke typer af aktiviteter støttes?” får virksomhederne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skærpet den internationale markedsforståelse og fokus • Fokuseret den internationale <i>value proposition</i> • Styrket vækstpotentialet
Finansieringskrav	Programmet er gratis for de deltagende virksomheder. Virksomhederne betaler selv rejseomkostningerne.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>Virksomheden skal være vurderet egnet og parat til det globale marked.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virksomheden skal have et fuldt udviklet produkt, med klare konkurrencemæssige fordele på markedet. Produktet må helst ikke være mere end 2 år gammel • Virksomheden skal være egnet til vækst og skal have potentiale til at generere et overskud på 100 mio. kr. • Virksomheden skal have en omsætning på minimum 2 mio. kr. • Virksomheden skal have et organisatorisk setup der muliggør det globale potentiale
Hvor længe løber virkemidlet?	Der er midlertidigt tilbud – Konsortiet bestående af Symbion, Seed Capital/DTU Innovation, Vækstfonden, Århus Forskerpark, Inventure Capital, Teknologisk Institut og 1. Corporate Technology forventes at køre programmet videre.
Midler i puljen 08/09	Der er 12,5 mio. kr. i 2008. Der er ikke afsat midler til programmet i 2009. Men programmet optager fortsat nye virksomheder.
Hvornår kan der søges	GazelleGrowth programmet kører i runder. Der kører 2-3 runder årligt. Ansøgningsfrister til de enkelte runder er løbende tilgængelige på www.gazellegrowth.com
Bevilgende myndighed	Videnskabsministeriet
Hvordan ansøges der?	Der skal udfyldes ansøgningsskema, der kan hentes på www.gazellegrowth.com , hvor der også findes ansøgningsvejledning. Ansøgningsskemaet indsendes til GazelleGrowth teamet på SYMBION A/S. Endvidere følges op med interview med udvalgte virksomheder, hvor deres potentiale vurderes nærmere. Slutteligt foretages en endelig vurdering af eksterne eksperter.
Yderligere information	Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Innovationspolitisk Center, tlf. 3544 6200.

Virkemiddel	Den Europæiske Regionalfond – målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse, Indsatsområdet: Innovation, videndeling og videnopbygning
Formål	Formålet med strukturfondsindsatsen 2007-2013 er at styrke rammevilkårene for dansk erhvervsliv via en styrket indsats inden for innovation, anvendelse af ny teknologi, iværksætteri og uddannelse.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Regionalfondsindsatsen under dette indsatsområde vil især kunne påvirke rammevilkår i form af regional innovationskapacitet, samspil om innovation og klyngerelationer. Den regionale innovationskapacitet kan således f.eks. påvirkes via lokale videninstitutioners rolle som innovationspartnere. Klyngerelationer kan forstærkes via samarbejde og videndeling i klyngerne. Samspillet om innovation kan styrkes via fremme af samspillet mellem virksomheder og viden- og uddannelsesinstitutioner, mellem virksomheder og teknologisk service og mellem virksomhederne indbyrdes. Der henvises til programteksten for projekteksempler.</p> <p>Uddannelsesinstitutioner kan være både videregående og højere uddannelsesinstitutioner. Ved videregående uddannelsesinstitutioner forstås i dette program institutioner over folkeskoleniveau, f.eks. praksisnære uddannelsesinstitutioner såsom tekniske skoler.</p> <p>De fire tværgående hensyn; Ligestilling, hensynet til byer og yderområder, miljø og hensynet til beskæftigelsespolitikken bør indtænkes i alle projekter.</p>
Målgruppe	Generelt skal regionalfondsprogrammet medvirke til at understøtte vækstvilkårene for dansk erhvervsliv.
Hvem kan ansøge?	Ansøgere skal være juridiske eller fysiske personer. Med afsæt i programmets fokusering på regionale vækstvilkår vil ansøgere typisk være institutioner, herunder offentligt lignende, fonde og deltagere i netværk. Dertil kommer visse offentlige myndigheder, især kommuner. Virksomheder kan deltage såfremt de er en del af et netværk.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Målet er generelt at skabe bedre vækstvilkår for danske virksomheder.
Finansieringskrav	Der kan maksimalt ydes tilskud på 50 pct. af de samlede afholdte og betalte udgifter. Der vil altid være krav om national medfinansiering i form af private, statslige, lokale eller regionale midler.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Midlerne skal medvirke til at skabe vækst i danske virksomheder, herunder via styrket <i>innovationskapacitet, samspil om innovation og klyngerelationer</i> .
Hvor længe løber virkemidlet?	2007-2013
Midler i puljen 08/09	I perioden er der i alt ca. 246 mio. kr. årligt til rådighed. Heraf skal minimum 30 pct. i alt anvendes til at understøtte innovationsindsatsen.
Hvornår kan der søges	Der kan søges løbende. Der søges via de regionale vækstfora.
Bevilgende myndighed	Erhvervs- og Byggestyrelsen.
Hvordan ansøges der?	Ansøgningsskema, ansøgningsvejledning mv. kan findes på www.regionalt.dk og på samtlige regionale vækstforas hjemmesider.
Yderligere information	Erhvervs- og Byggestyrelsen, Vejlsøvej 29, 8600 Silkeborg, tlf. 3546 6400 www.regionalt.dk

Virkemiddel	Den Europæiske Socialfond – målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse, Indsatsområdet: Innovation, videndeling og videnopbygning
Formål	Formålet med strukturfondsindsatsen 2007-2013 er at styrke rammevilkårene for dansk erhvervsliv via en styrket indsats inden for innovation, anvendelse af ny teknologi, iværksætteri og uddannelse.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Socialfondsindsatsen under dette indsatsområde vil især kunne påvirke rammebetingelserne i form af <i>regional innovationskapacitet, samspil om innovation, klyngerelationer og virksomhedernes evne til at udnytte ny viden</i>. Innovationspotentialet hænger i høj grad sammen med virksomhedernes adgang til viden, kvaliteten af denne viden og samspillet med forsknings-, viden- og uddannelsesinstitutioner. Hertil kommer betydningen af at udnytte de muligheder, der ligger i samarbejdet med andre virksomheder. Endelig er virksomhedernes egen organisation og kultur afgørende for udnyttelsen af de ansattes innovationspotentialer. Der henvises til programteksten for projekteksempler.</p> <p>Fælles for indsatsen på disse områder er, at den som udgangspunkt vedrører uddannelse og tilrettelæggelsen af produktionen i virksomhederne mhp. den bedst mulige udnyttelse af de menneskelige ressourcer.</p> <p>De fire tværgående hensyn; Ligestilling, hensynet til byer og yderområder, miljø og hensynet til beskæftigelsespolitikken bør indtænkes i alle projekter.</p>
Målgruppe	Socialfondsprogrammet skal understøtte vækstvilkårene for dansk erhvervsliv.
Hvem kan ansøge?	Ansøgere om tilskud under socialfondsprogrammet skal være juridiske eller fysiske personer. Med afsæt i programmets fokusering på regionale vækstvilkår vil ansøgere typisk være offentlige eller offentligt lignende og private institutioner, offentlige myndigheder, organisationer fonde og deltagere i netværk. Virksomheder, herunder enkeltvirksomheder kan være modtagere af tilskudsstilsagn for projekter, hvor det er godtgjort, at tilskuddet går til opkvalificering eller udvidelse af arbejdsstyrken. Der ydes ikke direkte tilskud til enkeltpersoner, herunder ikke til enkelte iværksættere.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Målet er generelt at skabe bedre vækstvilkår for danske virksomheder.
Finansieringskrav	Der kan maksimalt ydes tilskud på 50 pct. af de samlede afholdte og betalte udgifter. Der vil altid være krav om national medfinansiering i form af private, statslige, lokale eller regionale midler.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Midlerne skal medvirke til at skabe vækst i danske virksomheder, herunder via styrket <i>innovationskapacitet, samspil om innovation og klyngerelationer</i> .
Hvor længe løber virkemidlet?	2007-2013
Midler i puljen 08/09	I perioden er der i alt ca. 246 mio. kr. årligt til rådighed.
Hvornår kan der søges	Der kan søges løbende. Der søges via de regionale vækstfora.
Bevilgende myndighed	Erhvervs- og Byggestyrelsen.
Hvordan ansøges der?	Ansøgningskema, ansøgningsvejledning mv. kan findes på www.regionalt.dk og på samtlige regionale vækstforas hjemmesider.
Yderligere information	Erhvervs- og Byggestyrelsen, Vejlsøvej 29, 8600 Silkeborg, tlf. 3546 6400 www.regionalt.dk

Virkemiddel	Regionale innovationsagenter
Formål	<p>De Regionale innovationsagenter er et pilotprojekt, som finansieres af Videnskabsministeriet og gennemføres i samarbejde med regionale myndigheder og regionale væksthuse i Region Midtjylland, Region Syddanmark og Region Sjælland. De Regionale innovationsagenter er forankret hos GTS-institutterne Teknologisk Institut, FORCE og DELTA</p> <p>Formålet med de Regionale innovationsagenter er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At styrke innovationen i små og mellemstore virksomheder • At skabe kontakt mellem videnssystemet og virksomheder, der ønsker at forny sig, men som traditionelt ikke bruger videninstitutioner. • At etablere én samlet regional indgang for små og mellemstore virksomheder til videnssystemet.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Virksomheder kan få et gratis ”innovationstjek”, hvor der</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificeres konkrete udviklings- og innovationsmuligheder i virksomheden – for eksempel nye teknologier eller udvikling af nye produkter, koncepter eller processer • Foreslås konkrete løsninger, der kan skabe udvikling i virksomheden <p>Endvidere kan innovationsagenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fungere som sparringspartner i de indledende faser af et udviklingsprojekt • Skabe kontakt til eksperter og forskere, der kan tilføre viden til virksomheden.
Målgruppe	Små og mellemstore virksomheder, der har behov for sparring til at igangsætte innovationsprocesser.
Hvem kan ansøge?	Små og mellemstore virksomheder med under 250 ansatte beliggende i Region Midtjylland, Region Syddanmark eller Region Sjælland
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Virksomhederne får:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificeret konkrete udviklings- og innovationsmuligheder i virksomheden – for eksempel nye teknologier eller udvikling af nye produkter, koncepter eller processer • Forslag til konkrete løsninger, der kan skabe udvikling i virksomheden • Mulighed for sparring i de indledende faser af et udviklingsprojekt • Mulighed for kontakt til eksperter og forskere, der kan tilføre viden til virksomheden
Finansieringskrav	Innovationstjekket er gratis for virksomheden.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	At virksomheden er interesseret i at forny sig og har behov for sparring.
Hvor længe løber virkemidlet?	Foreløbig i perioden 2007 – 2009.
Midler i puljen 08/09	Der er afsat ca. 10 mio. kr. i 2008 og 10 mio. kr. i 2009 til pilotprojektet.
Hvornår kan der søges	Virksomheder kan løbende henvende sig.
Bevilgende myndighed	Rådet for Teknologi og Innovation
Hvordan ansøges der?	<p>Interesserede virksomheder kan tage kontakt til Innovationsagenten i den region, virksomheden er beliggende i.</p> <p><i>Region Midtjylland:</i> Henrik Tarp, Teknologisk Institut, tlf. 7220 1430, Henrik.Tarp@teknologisk.dk</p> <p><i>Region Syddanmark:</i> Susanne R. Damgaard, Force Technology, tlf. 2269 7615, srd@force.dk</p> <p><i>Region Sjælland:</i> Per F. Gøse, DELTA, tlf. 7219 4225, pfg@delta.dk</p>
Yderligere information	Morten Solgaard Thomsen, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, mst@fi.dk.

Virkemiddel	Regionalt innovationsmiljø i Nordjylland
Formål	Opbygning af et nordjysk videnmiljø vedr. innovation i international klasse, herunder sikring af at viden om området spredes/videreudvikles i det nordjyske erhvervsliv via rådgivning og samspilsprojekter mv.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Der sættes fokus på 1) etablering af innovationsalliancer/innovationsnetværk med udgangspunkt i et bredt egnsvist forankret samarbejde og 2) brugerreven innovation.</p> <p>Indsatsen retter sig mod støtte til nordjyske virksomheder i forhold til identifikation af og udnyttelse af vækstpotentiale. Samlet set kan støtte gives til alle faser af en innovationsindsats (fra forskning til markedsføring).</p>
Målgruppe	Alle virksomheder i Region Nordjylland med innovationsbehov.
Hvem kan ansøge?	Virksomheder i Region Nordjylland i partnerskaber med skoler, uddannelses- og forskningsmiljøer
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Virksomhedernes forventede/ønskede udbytte af en øget indsats for etablering og videreudvikling af et regionalt innovationsmiljø er</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øget konkurrenceevne • Forbedret adgang til nyeste viden om branchespecifikke innovationsmuligheder • Øget samarbejde med videninstitutioner mv.
Finansieringskrav	Den offentlige støtte vil maksimalt kunne udgøre 50 % af de samlede udgifter.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>Ansøgninger om tilskud skal overholde de generelle udvælgelseskriterier (relevans, nyhedsværdi mv.) Derudover læges vægt på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At der indgås forpligtende partnerskaber mellem deltagerne i projekter og egnsvise samarbejder. • At der sker en koordinering/samarbejde med relevante videncentre, GTS-institutter, Væksthus Nordjylland, Aalborg Universitet. • At projekterne inddrager viden fra de regionale innovationsmiljøer, herunder International Center for Innovation, AAU. • At projekter fokuserer på mere viden om brugerbehov og markedstrends - herunder traditionelle og innovative måder at arbejde og samarbejde på, samt nytænkning på tværs af sektorer. • At der tages udgangspunktet i virksomhedernes behov og potentiale inden for produkt og forretningsudvikling. <p>Der gives endvidere prioritet til projekter der giver inspiration eller forsøgsprojekter, der viser, hvordan man kan styrke rammerne for etableringen af flere innovationsalliancer og konkretisere potentialerne i innovationsalliancer.</p>
Hvor længe løber virkemidlet?	Foreløbig til udgangen af 2009.
Midler i puljen 08/09	Vækstforums samlede støttebeløb i 2008 og 2009 udgør kr. 190 mio., men der er ikke særskilt øremærkede beløb afsat til innovationsindsatsen.
Hvornår kan der søges	Der gennemføres en prækvalifikation af projektskitser på Vækstforums september-møde 2008 med deadline for ansøgning om prækvalifikation 7. juli 2008. Prækvalificerede projektskitser bearbejdes til endelig ansøgning til behandling på Vækstforums møde i december 2008. I 2009 gennemføres to prækvalifikationsrunder.
Bevilgende myndighed	Erhvervs- og Byggestyrelsen efter indstilling fra Vækstforum Nordjylland.
Hvordan ansøges der?	Retningslinier og ansøgningsskema findes på www.vaekstforum.rn.dk .
Yderligere information	Vækstforum-sekretariatet for Region Nordjylland, tlf. 9635 1300, Vicekontorchef Ulla Christensen usc@rn.dk .

Virkemiddel	Virksomheder i Vækst (VIV-extended)
Formål	<p>Formålet med projektet er at skabe vækst (øget omsætning, øget indtjening, flere velkvalificerede medarbejdere m.v.) i virksomheder gennem kompetenceudvikling baseret på et gennearbejdet strategisk beslutningsgrundlag.</p> <p>Programmet gennemføres for Vækstforum af Væksthus Nordjylland.</p>
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Projektet indeholder 4 overordnede arbejdsområder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kompetence til egne medarbejdere 2. Netværk med flere virksomheder 3. Leje af specialist 4. Tilknytning af arbejdskraft <p>Der kan arbejdes med et eller flere af arbejdsområderne, afhængigt af udviklingspotential i virksomheden</p>
Målgruppe	<p>Målgruppen er vækstiværksættere og vækstvirksomheder i Region Nordjylland, hvis forretningsgrundlag på længere sigt kræver en strategisk omstillingsproces, nye fokusområder og/eller et generelt forretningsmæssigt løft.</p>
Hvem kan ansøge?	<p>Nordjyske virksomheder inden for de traditionelle erhverv indenfor service, fremstillings- og fødevarerindustrien. Omdrejningspunktet i projektet er håndtering af vækstpotentiale i virksomhederne, hvorfor målgruppen er virksomheder, som klart tilkendegiver ønske om vækst.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Med afsæt i en konkret analyse/screening af den enkelte virksomhed tages stilling til hvilke indsatsområder, der optimerer udviklingen i netop denne virksomhed. Der kan både være tale om individuelle forløb og deltagelse i klyngesamarbejde/netværk. I strategi-/planlægningsfasen vil der til den enkelte virksomhed blive tilknyttet en privat ekstern konsulent, der i samarbejde med projektholder og projektpartnere sikrer gennemførelsen af de nødvendige tiltag. I handlingsfasen vil der være brede handlemuligheder omkring de menneskelige ressourcer, spændende fra kurser og uddannelse til individuel sparring og coaching samt tilknytning af nye medarbejdere.</p>
Finansieringskrav	<p>Virksomheder, der deltager i projektet, medfinansierer dels med den tid, de anvender på opgaven og dels med kontante bidrag.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>At virksomheden tilkendegiver et ønske om vækst, herunder er indstillet på at bidrage med 50 % af finansieringen.</p>
Hvor længe løber virkemidlet?	<p>1. januar 2008 til 31. august 2011.</p>
Midler i puljen 08/09	<p>56,5 mio. kr.</p>
Hvornår kan der søges	<p>Når endelig bevilling fra EBST foreligger.</p>
Bevilgende myndighed	<p>Erhvervs- og Byggestyrelsen efter indstilling fra Vækstforum Nordjylland.</p>
Hvordan ansøges der?	<p>Ansøgningsprocedure er under udarbejdelse.</p>
Yderligere information	<p>Væksthus Nordjylland, www.vhnordjylland.dk. Virksomhedsrådgiver Heidi Stubberup Ebeling, hs@vhnordjylland.dk.</p>

Virkemiddel	Internationalt Center for Innovation
Formål	<p>Formålet med Internationalt Center for Innovation (ICI) er at hjælpe virksomheder til på tværs af kompetencer og netværk at udvikle nye banebrydende globale forretningsmodeller. Konkret er formålet med projektet at etablere mindst 15 netværk af virksomheder bestående af forskere, virksomheder og øvrige deltagende videninstitutioner.</p> <p>ICI er forankret på Aalborg Universitet, Center for Industriel Produktion og skal ledes af en bestyrelse. Projektet indgår i Vækstforums partnerskabsaftale med Regeringen.</p>
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>For hvert netværk tages der udgangspunkt i en problemstilling defineret af netværket. Emnet udvikles/bearbejdes herefter i innovationslaboratorier, hvor ide/koncept testes. Der etableres dels et idé- og koncept-innovationslaboratorium (ICL) og dels et prototypeudviklings- og markedsudviklings-innovationslaboratorium (IPML).</p>
Målgruppe	<p>Målgruppen er nordjyske virksomheder og forskere/forskningsmiljøer samt Væksthus Nordjylland og de kommunale erhvervskontorer i Nordjylland.</p>
Hvem kan ansøge?	<p>Alle nordjyske virksomheder med behov for hjælp til forbedret innovationsindsats kan henvende sig til ICI. Netværk sammensættes af ICI i direkte kontakt med interesserede virksomheder.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Det forventede/ønskede udbytte er</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øget konkurrenceevne på det globale marked, herunder forbedret samarbejde med Aalborg Universitet og øvrige forsknings- og udviklingsmiljøer
Finansieringskrav	<p>EU og Aalborg Universitet samt mindre kontant medfinansiering fra virksomhederne.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>At virksomheden tilkendegiver et ønske om innovation, herunder er indstillet på at bidrage til finansieringen.</p>
Hvor længe løber virkemidlet?	<p>1. juli 2008 – 31. december 2012</p>
Midler i puljen 08/09	<p>EU kr. 38,5 mio. Virksomheder kan ikke søge midler, men søge om deltagelse i netværk</p>
Hvornår kan der søges	<p>Interesserede virksomheder, der ønsker at deltage i netværk, kan kontakte ICI, Aalborg Universitet, www.aau.dk.</p>
Bevilgende myndighed	<p>Erhvervs- og Byggestyrelsen efter indstilling fra Vækstforum Nordjylland.</p>
Hvordan ansøges der?	<p>Jf. ovenfor.</p>
Yderligere information	<p>ICI, Aalborg Universitet, www.aau.dk Projektleder Birgit Pia Nøhr, bpn@adm.aau.dk.</p>

Virkemiddel		Videnspredning mellem erhvervslivet og Aalborg Universitet
Formål	Formålet med projektet er at mindske gabet mellem universitetet og erhvervslivet ved at skabe en bedre infrastruktur for videndeling og videnopbygning. "Universitetet skal ud til virksomhederne og virksomhederne skal ind på universitetet". Den enkelte virksomhed i den nordjyske region - ikke mindst SMV'er og virksomheder i yderområderne - skal komme til at se AAU som en samarbejdspartner for udvikling, innovation og kompetenceudvikling, alt sammen med henblik på forbedring af konkurrenceevnen.	
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Videnspredningsprojektet fokuserer på 11 indsatsområder: <ul style="list-style-type: none"> • matchmaking-initiativet (forbedret adgang til universitetet) • Netværk indenfor diverse forskningsområder • Studenterprojekter i virksomhederne • Praktikpladser for studerende • ErhvervsPhD'er • PhD'er • Forskningsamarbejde • Forskningsbaserede vidensserviceydelser • Kommercialisering (patenter mv.) • Karriererådgivning og fastholdelse af arbejdskraft • Uddannelse (fjerne barrierer for højtuddannedes adgang til ansættelse) 	
Målgruppe	Nordjyske virksomheder, især små og mellemstore virksomheder samt virksomheder i yderområderne i Region Nordjylland.	
Hvem kan ansøge?	Projektet vil skaffe sig adgang til relevante virksomheder gennem samarbejdsaftaler med kommunernes erhvervsafdelinger. Virksomheder er dog velkomne til selv at rette henvendelse til Aalborg Universitet, jf. nedenfor.	
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Det forventede/ønskede udbytte er <ul style="list-style-type: none"> • Øget konkurrenceevne på det globale marked gennem øget anvendelse af forskningsresultater i virksomhedernes innovation og produktudvikling 	
Finansieringskrav	Deltagelse i projektet er gratis for virksomhederne	
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	At virksomheden tilkendegiver ønske om aktiv deltagelse i et af ovennævnte 11 indsatsområder	
Hvor længe løber virkemidlet?	1. juli 2008 – 31. december 2010.	
Midler i puljen 08/09	Samlet budget: kr. 63 mio., heraf EU kr. 31,5 mio (kun offentlige midler er medtaget).	
Hvornår kan der søges	Procedurer for samarbejde mellem AAU og de nordjyske kommuner samt kontakt til virksomhederne er under udarbejdelse.	
Bevilgende myndighed	Erhvervs- og Byggestyrelsen efter indstilling fra Vækstforum Nordjylland.	
Hvordan ansøges der?	Jf. ovenfor.	
Yderligere information	Aalborg Universitet, www.aau.dk , projektleder Birgit Pia Nøhr, bpn@adm.aau.dk .	

Virkemiddel	Fornyelse og vækst – en international vækstregion Vækstforum for Region Midtjyllands erhvervsudviklingsstrategi 2007 - 2009
Formål	<p>Formålet med strategien er, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidrage til styrkelsen af samarbejdet om udviklingen af de regionale vækstvilkår • Skabe vækst ved at fokusere på regionale kompetencer og styrkepositioner
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Vækstforum for Region Midtjylland har valgt at koncentrere sin erhvervsudviklingsstrategi på 3 indsatsområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menneskelige ressourcer • Innovation • Iværksætter <p>I fokus for Vækstforums indsats er også de 3 tværgående megasatsninger – Energi-Miljø, Erhverv-Sundhed og Fødevarer.</p> <p>Innovation har et særligt fokus i de initiativer, der indgår i indsatsområdet vedrørende innovation, og i de 3 megasatsninger samt i enkelte andre større strategiske initiativer.</p> <p>Initiativer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vidensamarbejde • Markedsplads for højtuddannede • IT som innovativ drivkraft • Brugerdreven innovation • Oplevelsesøkonomi • VækstMidt, StartMidt samt et teknologiudviklingsprogram inden for energi og miljø. Programmer med innovationsaktiviteter rettet mod udvikling af virksomheder og iværksættere. <p>Herudover forberedes initiativet ”Innovation gennem offentlig-privat samarbejde” og et klyngeprogram i 2008. Endelig er Vækstforum i gang med at udarbejde en samlet strategi for innovationsindsatsen i regionen.</p> <p>Puljerne i 2008 – 09 har følgende overskrifter: Oplevelsesøkonomi, offentligt-privat samarbejde og internationalisering. De forskellige programmer og initiativer kan ses på www.rm.dk/Regional + Udvikling/Vækstforum</p>
Målgruppe	Oversigt over de mange muligheder kan ses på www.rm.dk/Regional + Udvikling/Vækstforum
Hvem kan ansøge?	Se www.rm.dk/Regional + Udvikling/Vækstforum .
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Se www.rm.dk/Regional + Udvikling/Vækstforum .
Finansieringskrav	Tilskudsmulighederne er forskellige alt efter hvilket initiativ eller program, der er tale om. Man vil dog altid skulle indregne en vis medfinansiering.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Se www.rm.dk/Regional + Udvikling/Vækstforum .
Hvor længe løber virkemidlet?	Strategien strækker sig over 2007-2009.
Midler i puljen 08/09	Samlet budget på 351 mio. kr. i 2007-2009. 2007: 115 mio. 2008: 118 mio. 2009: 118 mio. Hertil kommer 72 mio. kr. for hvert af de 3 år fra Regionalfonden, i alt 216 mio. kr.
Hvornår kan der søges	Se www.rm.dk/Regional + Udvikling/Vækstforum
Bevilgende myndighed	Regionsrådet bevilger regionale erhvervsudviklingsmidler, efter indstilling fra Vækstforum. Erhvervs- og Byggestyrelsen udsteder, efter indstilling fra Vækstforum, tilsagn vedrørende anvendelsen af EU´s regionalfondsmidler.
Hvordan ansøges der?	Se www.rm.dk/Regional + Udvikling/Vækstforum .
Yderligere information	www.rm.dk/Regional + Udvikling/Vækstforum .

Virkemiddel	Vækstmidt – virksomhedsudviklingsprogram for vækstpotentielle SMV
Formål	<p>Formålet med initiativet er Vækstmidt er, at</p> <ul style="list-style-type: none"> • identificere små og mellemstore virksomheder med vækstpotentiale • Tilbyde disse virksomheder ekstern videnbistand til at realisere vækstambitionen. <p>Det sker via et sammenhængende regionalt erhvervservicesystem, der tilbyder information, vejledning og henvisning til problemløsning.</p>
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>VækstMidt programmet består af tre sammenhængende indsatsområder med tilhørende tilbud til virksomhederne. De tre indsatsområder er:</p> <p><i>Strategi og ledelse</i> fokuserer på udvikling af virksomheden i sin helhed og i særlig grad på strategisk forretningsudvikling og organisationsudvikling. <i>Globalisering og eksport</i> fokuserer på at hjælpe virksomhederne til at udnytte globaliserings muligheder og til at komme i gang med eller forøge salget på eksportmarkederne. <i>Teknologi og IT</i> fokuserer på at hjælpe virksomhederne med at indføre og udnytte ny teknologi, herunder IT samt at fremme innovationsprocesserne i virksomhederne.</p> <p>Der er under hvert indsatsområde udviklet en række tilbud, hvor virksomheden tilbydes enten sparring eller rådgivning. Det kan ske individuelt eller i netværk.</p>
Målgruppe	<p>Alle SMV i de private erhverv har som udgangspunkt mulighed for at deltage i programmet. Det gælder dog, at følgende virksomheder udgør den primære målgruppe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virksomheder med en international vækstambition • Virksomheder med vurderet vækstpotentiale • Virksomheder med 10 til 249 ansatte (0-9 ansatte) <p>Undtaget er dog virksomheder i den primære sektor (landbrug, skovbrug, fiskeri), visse rådgivere og virksomheder med et typisk, lokalt marked f.eks. frisører.</p>
Hvem kan ansøge?	<p>Tilbudene målrettes virksomheder med 10-249 ansatte, idet de typisk er bedre rustet til international vækst end mikrovirksomheder på grund af en bedre organisationsforståelse, et bedre strategisk fundament, teknologi- og markedskendskab.</p> <p>Programmet er dog åbent på lige fod for virksomheder med under 10 ansatte, forudsat at de har international vækstambition og et vurderet, højt vækstpotentiale.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Gennem en styrkelse af virksomhedernes strategiske, markeds-mæssige og teknologiske kompetencer er det programmets målsætning, at de deltagende virksomheder (årligt) oplever:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vækst i omsætningen på mere end 10 pct. • Vækst i eksporten på mere end 10 pct. • Vækst i indtjeningen på mere end 10 pct. • En positiv beskæftigelseseffekt
Finansieringskrav	<p>Tilskuddet varierer mellem ca. 10.000 kr. til ca. 160.000 kr. afhængig af hvilket værktøj der anvendes fra Vækstmidt pakken. Virksomheden betaler 50 % af den samlede udgift som kontant medfinansiering. EU's regionalfond og Regionsrådet finansierer hver 25 % af den resterende programudgift.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>At virksomheden har et vurderet vækstpotentiale. Det vil konkret sige, at virksomheden har en operationel vækststrategi, der tegner et sandsynligt vækstpotentiale og rækker ud over regionen. Det er en forudsætning, at der udarbejdes en handlingsplan, der beskriver formål, indhold og ambitioner mv. med projektet. Projektet evalueres.</p>
Hvor længe løber virkemidlet?	<p>Programmet løber 2007-2009.</p>
Midler i puljen 08/09	<p>Samlet budget 22. mio. kr. i 2007-2009.</p>
Hvornår kan der søges	<p>Væksthus Midtjylland modtager løbende ansøgninger.</p>
Bevilgende myndighed	<p>Regionsrådet bevilger regionale midler. Erhvervs- og Byggestyrelsen udsteder, efter indstilling fra Vækstforum, tilsagn vedrørende anvendelsen af EU's regionalfondsmidler.</p>
Hvordan ansøges der?	<p>Der udfyldes ansøgningsskema i samarbejde med Væksthus Midtjylland. Oplysninger og alle relevante dokumenter findes på Væksthus Midtjyllands hjemmeside.</p>
Yderligere information	<p>Væksthus Midtjylland kontaktes på hovedtelefonnummer: 70151618 eller via hjemmesiden: http://www.startvaekst.dk/VaekstMidt Kontaktperson: Kurt Bøggild Kristensen.</p>

Virkemiddel	Syddansk Vækstforum – Syddanske styrkepositioner og Spirende klynger
Formål	At understøtte fyrtårnsprojekter, der kan styrke omstilling og fornyelse i de modne klynger, der findes i regionens styrkepositioner. Vækstforum vil ligeledes understøtte udviklingen af et antal spirende klynger, der kan udvikle sig til kommende styrkepositioner. Indsatsen skal tilrettelægges ud fra klyngernes forskellige behov og potentiale og vil variere på baggrund heraf.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	Der kan ydes støtte til udviklingsaktiviteter på prækonkurrencetadiet (f.eks. konkretisering af resultaterne af industriel forskning i en plan eller i et projekt for eller design af nye, ændrede eller forbedrede produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser).
Målgruppe	Der kan ydes støtte til industriel forskning (planlagt forskning eller kritiske undersøgelser med henblik på erhvervelse af ny viden) og der kan ydes støtte til grundforskning/analyser (udvidelse af videnskabelig eller teknisk viden uden erhvervsmæssigt eller kommercielt formål).
Hvem kan ansøge?	<p>Målgruppen er mindre og mellemstore virksomheder, primært beliggende i Region Syddanmark, idet de støttede projekter skal skabe vækst i regionen. Mindre og mellemstore virksomheder defineres som virksomheder, der har under 250 ansatte</p> <p>Private virksomheder skal indgå i et netværk med mindst 5 ikke interesseforbundne parter – eksempelvis andre private virksomheder, viden- og uddannelsesinstitutioner, Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter, kompetencecentre, brancheorganisationer, erhvervsservicecentre, lokale erhvervsråd og kommuner for at kunne modtage tilskud.</p> <p>På Ærø, Langeland og på regionens småøer, dvs. områder, der er godkendt af EU som værende regionale statsstøtteområder, kan der dog gives tilskud til en enkelt privat virksomhed.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Den centrale idé i klyngeudvikling er at innovation og udvikling i virksomhederne fremmes, når virksomheden ser sig selv som en del af et større hele, hvor de enkelte aktørers kompetencer og kvaliteter til sammen danner baggrund for fremstillingen af konkurrencedygtige produkter og services. Typisk har det store fordele for virksomheden at se sig selv som et led i en større værdikæde. Virksomhedernes udbytte ved at deltage er, at virksomhederne inden for kæden kan udveksle viden og erfaringer og samarbejde om aktiviteter, som aktørerne har en fælles interesse i.
Finansieringskrav	Ansøger skal selv komme med en medfinansiering på mindst 25 % af de samlede støtteberettigede udgifter. Hvor stor en procentdel af de samlede støtteberettigede udgifter der kan ydes i støtte via de regionale strukturfondsmidler og de regionale erhvervsudviklingsmidler afhænger af, om der er tale om grundforskning, industriel forskning eller udviklingsaktiviteter på prækonkurrencetadiet, samt af virksomhedens størrelse og beliggenhed, samt anden offentlig medfinansiering. Afhængig heraf kan støtteprocenten udgøre mellem 35 % og 75 %.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	At projektet hjælper Vækstforum med at opfylde de mål, der er beskrevet for initiativet. Beskrivelsen findes på Vækstforums hjemmeside http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221078 Derudover kræves det, at projektet er nyskabende, og at det støtter op om Vækstforums syv tværgående kriterier, der ligger til grund for den regionale erhvervsfremmeindsats. Se evt. http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221075
Hvor længe løber virkemidlet?	Vækstforums handlingsplan gælder for 2007 og 2008.
Midler i puljen 08/09	Der er ikke afsat en pulje specielt til dette initiativ. Vækstforum har i 2008 ca. 184 mio. kr. til rådighed for den samlede erhvervsfremmeindsats.
Hvornår kan der søges	Der er ansøgningsfrist fire gange årligt. De næste ansøgningsfrister er den 11. juni 2008 og den 11. september 2008.
Bevilgende myndighed	Det er Erhvervs- og Byggestyrelsen, der bevilger strukturfondsmidler efter indstilling fra Vækstforum og det er Regionsrådet, der bevilger de regionale erhvervsudviklingsmidler efter indstilling fra Vækstforum.
Hvordan ansøges der?	Ansøgningsskema og vejledninger kan hentes på http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221078 .
Yderligere information	Olav Sønderskov, Region Syddanmark, tlf. 7663 1088 e-mail Olav.Sønderskov@regionsyddanmark.dk .

Virkemiddel	Syddansk Vækstforum – Oplevelsesøkonomi - Udvikling af nye forretningsområder og Regionale oplevelsesfyrtårne
Formål	<p>Syddansk Vækstforum har sat som mål at medvirke til at øge regionens markedsandele inden for oplevelsesøkonomien, styrke offentligt-privat samarbejde omkring udviklingen af oplevelsesøkonomien og udviklingen af nye produkter og services samt forbedre yderområdernes potentiale for oplevelsesøkonomi. Derfor ønsker Vækstforum med de to initiativer at udvikle de forretningsmæssige potentialer inden for oplevelsesøkonomien i Region Syddanmark.</p> <p>Der er udpeget fem temaer som styrende for udmøntningen af initiativerne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leg og kreativitet • En særlig natur • Viden og læring • Kulturhistoriens vingesus • Det gode liv
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Der kan ydes støtte til udviklingsaktiviteter på prækonkurrencestadiet (f.eks. konkretisering af resultaterne af industriel forskning i en plan eller i et projekt for eller design af nye, ændrede eller forbedrede produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser).</p> <p>Der kan ydes støtte til industriel forskning (planlagt forskning eller kritiske undersøgelser med henblik på erhvervelse af ny viden) og der kan ydes støtte til grundforskning/analyser (udvidelse af videnskabelig eller teknisk viden uden erhvervsmæssigt eller kommercielt formål).</p>
Målgruppe	<p>Målgruppen er små og mellemstore virksomheder med under 250 ansatte, primært beliggende i Region Syddanmark, idet de støttede projekter skal skabe vækst i regionen.</p>
Hvem kan ansøge?	<p>Private virksomheder skal indgå i et netværk med mindst fem ikke interesseforbundne parter – eksempelvis andre private virksomheder, viden- og uddannelsesinstitutioner, Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter, kompetencecentre, brancheorganisationer, erhvervsservicecentre, lokale erhvervsråd og kommuner for at kunne modtage tilskud.</p> <p>På Ærø, Langeland og på regionens småøer, dvs. områder, der er godkendt af EU som værende regionale statsstøtteområder, kan der dog gives tilskud til en enkelt privat virksomhed.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Virksomhederne kan få tilskud til udvikling af forretningsområder med udviklingspotentiale inden for kultur- og oplevelsesøkonomien i den syddanske region.</p>
Finansieringskrav	<p>Ansøger skal selv komme med en medfinansiering på mindst 25 % af de samlede støtteberettigede udgifter. Hvor stor en procentdel af de samlede støtteberettigede udgifter der kan ydes i støtte via de regionale strukturfondsmidler og de regionale erhvervsudviklingsmidler afhænger af, om der er tale om grundforskning, industriel forskning eller udviklingsaktiviteter på prækonkurrencestadiet, samt af virksomhedens størrelse og beliggenhed, samt anden offentlig medfinansiering. Afhængig heraf kan støtteprocenten udgøre mellem 35 % og 75 %.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>At projektet hjælper Vækstforum med at opfylde de mål, der er beskrevet for initiativet. Beskrivelsen findes på Vækstforums hjemmeside http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221083</p> <p>Derudover kræves det, at projektet er nyskabende, og at det støtter op om Vækstforums syv tværgående kriterier, der ligger til grund for den regionale erhvervsfremmeindsats. Se evt. http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221075</p>
Hvor længe løber virkemidlet?	<p>Vækstforums handlingsplan gælder for 2007 og 2008.</p>
Midler i puljen 08/09	<p>Der er ikke afsat en pulje specielt til dette initiativ. Vækstforum har i 2008 ca. 184 mio. kr. til rådighed for den samlede erhvervsfremmeindsats.</p>
Hvornår kan der søges	<p>Der er ansøgningsfrist fire gange årligt. De næste ansøgningsfrister er den 11. juni 2008 og den 11. september 2008.</p>
Bevilgende myndighed	<p>Erhvervs- og Byggestyrelsen og Regionsrådet for Syddanmark, efter indstilling fra Vækstforum Syddanmark.</p>
Hvordan ansøges der?	<p>Ansøgningsskema og vejledninger kan hentes på http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221083</p>
Yderligere information	<p>Birgitte Hee Olesen, Region Syddanmark, tlf. 7663 1901 e-mail Birgitte.H.Olesen@regionsyddanmark.dk</p>

Virkemiddel	Syddansk Vækstforum – Det Sunde Liv
Formål	At bidrage til innovation inden for sundhedsområdet. Der skal etableres offentlige-private partnerskaber mellem eksempelvis uddannelses- og videninstitutioner, sygehuse og andre institutioner samt virksomheder med henblik på udvikling af industri og service inden for det Sunde Liv. Der skal udvikles bedre velfærdsteknologiske produkter, serviceydelser og servicedesigns med det overordnede formål at skabe vækst i regionens virksomheder og meget gerne gennem brug af brugerdriven innovation.
	Vækstforum ønsker at fokusere indsatsen, derfor har Vækstforum udvalgt to forretningsområder med særlig prioritet: ”Sunde fødevarer” og ”Nye hjælpemidler som et led i effektiv behandling”.
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Der kan ydes støtte til udviklingsaktiviteter på prækonkurrencestadiet (f.eks. konkretisering af resultaterne af industriel forskning i en plan eller i et projekt for eller design af nye, ændrede eller forbedrede produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser).</p> <p>Der kan ydes støtte til industriel forskning (planlagt forskning eller kritiske undersøgelser med henblik på erhvervelse af ny viden), og der kan ydes støtte til grundforskning/analyser (udvidelse af videnskabelig eller teknisk viden uden erhvervsmæssigt eller kommercielt formål).</p>
Målgruppe	Målgruppen er små og mellemstore virksomheder med under 250 ansatte, primært beliggende i Region Syddanmark, idet de støttede projekt skal skabe vækst i regionen.
Hvem kan ansøge?	<p>Private virksomheder skal indgå i et netværk med mindst fem ikke interesseforbundne parter – eksempelvis andre private virksomheder, viden- og uddannelsesinstitutioner, Godkendte Teknologiske Serviceinstitutioner, kompetencecentre, brancheorganisationer, erhvervsservicecentre, lokale erhvervsråd og kommuner for at kunne modtage tilskud.</p> <p>På Ærø, Langeland og på regionens småøer, dvs. områder, der er godkendt af EU som værende regionale statsstøtteområder, kan der dog gives tilskud til en enkelt privat virksomhed.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Virksomhederne kan få tilskud til udvikling af forretningsområder med udviklingspotentialer inden for Det Sunde Liv i den syddanske region.
Finansieringskrav	Ansøger skal selv komme med en medfinansiering på mindst 25 % af de samlede støtteberettigede udgifter. Hvor stor en procentdel af de samlede støtteberettigede udgifter, der kan ydes i støtte via de regionale strukturfondsmidler og de regionale erhvervsudviklingsmidler afhænger af, om der er tale om grundforskning, industriel forskning eller udviklingsaktiviteter på prækonkurrencestadiet, samt af virksomhedens størrelse og beliggenhed, samt anden offentlig medfinansiering. Afhængig heraf kan støtteprocenten udgøre mellem 35 % og 75 %.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>At projektet hjælper Vækstforum med at opfylde de mål, der er beskrevet for initiativet. Beskrivelsen findes på Vækstforums hjemmeside http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221082</p> <p>Derudover kræves det, at projektet er nyskabende, og at det støtter op om Vækstforums syv tværgående kriterier, der ligger til grund for den regionale erhvervsfremmeindsats. Se evt. http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221075</p>
Hvor længe løber virkemidlet?	Vækstforums handlingsplan gælder for 2007 og 2008.
Midler i puljen 08/09	Der er afsat 50 mio. kr. over to år til denne indsats.
Hvornår kan der søges	Der er ansøgningsfrist fire gange årligt. De næste ansøgningsfrister er den 11. juni 2008 og den 11. september 2008.
Bevilgende myndighed	Erhvervs- og Byggestyrelsen og Regionsrådet for Syddanmark, efter indstilling fra Vækstforum Syddanmark.
Hvordan ansøges der?	Ansøgningsskema og vejledninger kan hentes på http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221082
Yderligere information	Susanne Søndergaard, Region Syddanmark, tlf. 7663 1982 e-mail Susanne.Sondergaard@regionsyddanmark.dk

Virkemiddel	Syddansk Vækstforum – Intelligent og effektiv energiudnyttelse
Formål	<p>Med udgangspunkt i de syddanske erhvervsmæssige styrker på energiområdet ønskes der udviklet styrkepositioner på området "Intelligent og effektiv energiudnyttelse" via teknologi, viden og metoder. Samtidig ønskes en profilering nationalt og internationalt af Region Syddanmark og dens kommuner, virksomheder, videninstitutioner, netværk og klynger, der udnytter klimatopmødets momentum".</p> <p>Projekter skal indenfor intelligent og effektiv energiudnyttelse udvikle og forstærke de syddanske styrkepositioner på et eller flere af følgende områder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teknologi på komponentniveau • Energisystemer • Implementering, herunder praktiske miljøledelsessystemer • Forskning f.eks. indenfor skabelsen af bæredygtige teknologiske løsninger • Effektiv udnyttelse af vedvarende energi og fossile brændsler • Intelligent og effektiv energiudnyttelse i transportsektoren • Intelligent og effektiv energiudnyttelse i relation til Vækstforums klyngeindsats
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Der kan ydes støtte til udviklingsaktiviteter på prækonkurrencestadiet (f.eks. konkretisering af resultaterne af industriel forskning i en plan eller i et projekt for eller design af nye, ændrede eller forbedrede produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser).</p> <p>Der kan ydes støtte til industriel forskning (planlagt forskning eller kritiske undersøgelser med henblik på erhvervelse af ny viden) og der kan ydes støtte til grundforskning/analyser (udvidelse af videnskabelig eller teknisk viden uden erhvervsmæssigt eller kommercielt formål).</p>
Målgruppe	<p>Målgruppen er små og mellemstore virksomheder med op til 250 ansatte, primært beliggende i Region Syddanmark, idet de støttede projekt skal skabe vækst i regionen.</p>
Hvem kan ansøge?	<p>Private virksomheder skal indgå i et netværk med mindst fem ikke interesseforbundne parter – eksempelvis andre private virksomheder, viden- og uddannelsesinstitutioner, Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter, kompetencecentre, brancheorganisationer, erhvervsservicecentre, lokale erhvervsråd og kommuner for at kunne modtage tilskud.</p> <p>På Ærø, Langeland og på regionens småøer, dvs. områder, der er godkendt af EU som værende regionale statsstøtteområder, kan der dog gives tilskud til en enkelt privat virksomhed.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	<p>Virksomhederne kan få tilskud til udvikling af forretningsområder med udviklingspotentiale inden for intelligent og effektiv energiudnyttelse i den syddanske region.</p>
Finansieringskrav	<p>Ansøger skal selv komme med en medfinansiering på mindst 25 % af de samlede støtteberettigede udgifter. Hvor stor en procentdel af de samlede støtteberettigede udgifter, der kan ydes i støtte via de regionale strukturfondsmidler og de regionale erhvervsudviklingsmidler afhænger af, om der er tale om grundforskning, industriel forskning eller udviklingsaktiviteter på prækonkurrencestadiet, samt af virksomhedens størrelse og beliggenhed, samt anden offentlig medfinansiering. Afhængig heraf kan støtteprocenten udgøre mellem 35 % og 75 %.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>At projektet hjælper Vækstforum med at opfylde de mål, der er beskrevet for initiativet. Beskrivelsen findes på Vækstforums hjemmeside http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221080</p> <p>Derudover kræves det, at projektet er nyskabende, og at det støtter op om Vækstforums syv tværgående kriterier, der ligger til grund for den regionale erhvervsfremmeindsats. Se evt. http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221075</p>
Virkemidlet varighed?	<p>Vækstforums handlingsplan gælder for 2007 og 2008.</p>
Midler i puljen 08/09	<p>Der er ikke afsat en pulje specielt til dette initiativ. Vækstforum har i 2008 ca. 184 mio. kr. til rådighed for den samlede erhvervsfremmeindsats.</p>
Hvornår kan der søges	<p>Der er ansøgningsfrist fire gange årligt. De næste ansøgningsfrister er den 11. juni 2008 og den 11. september 2008.</p>
Bevilgende myndighed	<p>Erhvervs- og Byggestyrelsen og Regionsrådet for Syddanmark, efter indstilling fra Vækstforum Syddanmark.</p>
Hvordan ansøges der?	<p>Ansøgningsskema og vejledninger kan hentes på http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm221080</p>
Yderligere information	<p>Mette Christensen, Region Syddanmark, tlf. 7663 2008 e-mail Mette.Christensen@regionsyddanmark.dk</p>

Virkemiddel Vækstforum Sjællands erhvervsudviklingsstrategi 2007-2010 - herunder særligt indsatsområdet Innovation	
Formål	<p>Vækstforum Sjælland vil medvirke til at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke innovation i regionens virksomheder • Forbedre det innovative samspil mellem virksomheder, videninstitutioner og det offentlige • Sikre en øget formidling af den nyeste viden om og værktøjer til innovation i samarbejde med rådgivningssystemerne • Sikre at virksomhedernes kendskab til og anvendelse af de finansielle systemer øges
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Vækstforum vil sætte fokus på innovation, både ved at sikre bedre udvikling baseret på eksisterende viden, og ved at skabe nye kombinationer af viden, ved at udvikle nye niches på tværs af brancher, og samarbejde på nye måder mellem by og land, mellem den offentlige service og private virksomheder og mellem aktører i regionen og i naboregionerne.</p> <p>Der er særligt fokus på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anvendelse af ny teknologi, særligt informations- og kommunikationsteknologi (IKT), materialeteknologi, energiteknologi, sundhedsrelateret teknologi og bioteknologi • Forbedring af det innovative samspil mellem virksomheder indbyrdes, mellem virksomheder og videninstitutioner, samt i forhold til myndigheder og erhvervsfremmeaktører. • Virksomhedstilpasset innovationsfremme • Lettere adgang til kapital. Det gælder både adgang til egentlig venturekapital og andre finansieringsformer, som er mere velegnede til en række af de virksomhedstyper, der findes i regionen. <p>Uddybning af beskrivelsen kan findes i Vækstforum Sjællands erhvervsudviklingsstrategi 2007-2010 samt tilhørende årlige handlingsplaner, se www.vfsj.dk</p>
Målgruppe	Virksomheder i Region Sjælland.
Hvem kan ansøge?	<p>Juridiske eller fysiske personer, herunder institutioner, offentligt lignende fonde, offentlige myndigheder, herunder kommuner, viden- og uddannelsesinstitutioner, Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS), kompetencecentre, brancheorganisationer, erhvervsrådgivningscentre, lokale erhvervsråd, konsulentfirmaer eller andre private virksomheder. Virksomheder skal altid indgå i et netværk af ansøgere på mindst 5 ikke interesseforbundne partnere.</p> <p>På Lolland og regionens småøer, dvs. områder, der er godkendt af EU som værende regionale statsstøtteområder, kan der dog gives tilskud til en enkelt privat virksomhed.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Virksomhederne får støtte, samarbejdspartnere, teknologi, kompetencer og/eller viden til at videreudvikle eller igangsætte innovationsprocesser i virksomheden, og dermed mulighed for at forbedre deres indtjening.
Finansieringskrav	Ansøger skal selv komme med en del af medfinansieringen. Hvor stor en procentdel af de samlede støtteberettigede udgifter der kan ydes i støtte via de regionale strukturfondsmidler og de regionale erhvervsudviklingsmidler afhænger af, om der er tale om grundforskning, industriel forskning eller udviklingsaktiviteter på prækonkurrencestadiet, samt af virksomhedens størrelse og beliggenhed, samt anden offentlig medfinansiering.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	<p>At projektet hjælper Vækstforum med at opfylde de mål, der er beskrevet i Vækstforum Sjællands erhvervsudviklingsstrategi 2007-2010 og i de tilhørende årlige handlingsplaner.</p> <p>Derudover arbejder Vækstforum Sjælland med følgende principper, som karakteriserer det gode projekt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vækstforum Sjælland vil bidrage til at skabe „det nødvendige møde“ mellem aktører, der har forskellige kompetencer og tænker forskelligt – og som normalt ikke mødes. Vækstforum vil sætte mål op, der sikrer, at møderne skaber konkrete resultater i virksomhederne. 2. Projekter skal formuleres ud fra klare kriterier: Hvad skal det rette sig mod; hvem er målgruppen; hvornår skal det være gennemført? osv. 3. Projekter skal fremme sammenhæng. Vækstforum vil prioritere projekter, der går på tværs af geografi og på tværs af organisationer – gerne med samarbejdspartnere uden for regionen. Vækstforum ønsker, at de regionale netværk for erhvervsfremme styrkes og udvikles. 4. Projekter skal sætte „det stærkeste hold“ uden hensyntagen til snævre geografiske eller organisatoriske interesser. 5. Der gives støtte til udvikling – normalt ikke til driftsaktiviteter.

Virkemiddel	Vækstforum Sjællands erhvervsudviklingsstrategi 2007-2010 - herunder særligt indsatsområdet Innovation
Hvor længe løber virkemidlet?	Vækstforums Sjællands erhvervsudviklingsstrategi gælder i årene 2007-2010.
Midler i puljen 08/09	Der er ikke afsat en pulje specielt til dette initiativ. Vækstforum har i 2008 ca. 144,5 mio. kr. til rådighed for den samlede erhvervsfremmeindsats. Heraf er de 72 mio. kr. struktur-fondsmidler, dvs. midler fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond og ca. 72,5 mio. kr. er regionale erhvervsudviklingsmidler.
Hvornår kan der søges	Der kan som hovedregel søges i forbindelse med de tematiske ideindkaldelser, som vækstforum udmelder som led i at implementere de årlige handlingsplaner. Der udmeldes ca. 4 ideindkaldelser årligt. Se www.vfsj.dk
Bevilgende myndighed	Det er Erhvervs- og Byggestyrelsen, der bevilger strukturfondsmidler efter indstilling fra Vækstforum og det er Regionsrådet, der bevilger de regionale erhvervsudviklingsmidler efter indstilling fra Vækstforum.
Hvordan ansøges der?	Information om ideindkaldelserne samt blanket til indsendelse af ide kan findes på www.vfsj.dk
Yderligere information	Dorthe Poulsen MacKay, vækstforumsekretariatet, Region Sjælland, Tlf.: 7015 5000 Email: vækstforum@regionsjaelland.dk Url: http://www.vfsj.dk/

Virkemiddel	Erhvervsudviklingsstrategien for Region Hovedstaden
Formål	<p>Målet er at skabe vækst i økonomi og beskæftigelse og på denne vis bidrage til visionen om, at Region Hovedstaden i 2015 er Nordeuropas mest attraktive metropol at bo, uddanne sig, arbejde, drive virksomhed i og besøge.</p> <p>Strategien hviler på seks bærende principper:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi tænker internationalt – <i>Den regionale indsats skal medvirke til at fastholde fokus på den internationale konkurrenceevne.</i> • Vi satser på eksisterende og spirende klynger – <i>Den regionale indsats skal styrke klynger, der skaber synergi mellem uddannelse, forskning og erhvervsliv og giver grobund for iværksættere.</i> • Vi styrker samarbejdet over sundet og mellem regionerne – <i>Øresundsregionen handler om samarbejde og et sammenhængende marked for lokalisering, investering, afsætning, forskning og udvikling og dermed styrket konkurrencekraft.</i> • Vi ser viden som vores væsentligste vækstkilde – <i>Den regionale indsats skal fokusere på at højne, udvikle og anvende de menneskelige ressourcer.</i> • Vi ønsker markante initiativer – <i>Der skal være tale om en fælles indsats og partnerskaber, hvorved der sikres størst mulig gennemslagskraft.</i> • Vi tror på en fælles vej – <i>Den regionale erhvervsudviklingsindsats skal virke og skabe sammenhæng med de øvrige aktørers initiativer og strategier.</i>
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p>Aktiviteter hvor til der søges støtte skal overordnet set understøtte Erhvervsudviklingsstrategien for Region Hovedstaden. Det betyder blandt andet, at aktiviteterne skal leve op til de bærende principper samt til målene for strategiens syv indsatsområder, hvoraf fire af indsatsområderne i særdeleshed retter sig mod udvikling af erhvervslivets rammevilkår, virksomhedernes konkurrencekraft, og innovationsevne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stærke og perspektivrige kompetenceklynger. • Nye virksomheder – ny viden. • Metropolregionens udvikling. • Forskning og innovation. <p>Specielt i forhold til innovation mm. og aktiviteter direkte rettet mod virksomhederne kan nævnes projekter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Fashion Accelerator:</i> Projektet er målrettet små og mellemstore virksomheder i modebranchen. Fashion Accelerator tilbyder konkrete vækstforløb efter screening af kvalificerede deltagere og deltagende mentorer samt en række skræddersyede netværks – aktiviteter og kompetenceforløb. Væksthus Hovedstadsregionen står bag projektet i samarbejde med Væksthus Midtjylland, Dansk Tekstil & Beklædning, Danish Fashion Institute, TEKO og Danmarks Designskole /Modekonsortiet. • <i>IT-Vækstmiljø i Verdensklasse - CIBIT:</i> Formålet med initiativet er, at IT-klyngens andel af økonomi og beskæftigelse forsat vil kunne øges. Projektet vil derfor blandt andet sætte mere end 150 projekter og opstarts-virksomheder i stand til bedre at finde de første rigtige kunder som basis for at videreudvikle produktet, hvorved entry-tiden til markedet halveres ved at reducere udviklingsomkostningerne og ved nemmere at kunne tiltrække investorer, kunder eller partnere. Hertil er der afsat ca. 60 mio. kr. af projektets totale økonomi. Symbion står bag projektet i samarbejde med bl.a. Vækstfonden. • <i>Vækstpakke for nye vækstvirksomheder:</i> Programmets formål er at tilskynde til flere og nye vækstvirksomheder, samt fremme en stærk erhvervsmæssig væstkultur. Der udbydes primo juni 2008 en konkurrenceudsat pulje, hvor de 2-3 bedste projekter udvælges af Vækstforum i efteråret 2008. Den samlede økonomiske ramme for programmet/vækstpakke er 40 mio. kr. over 3 år (medio 2008 – medio 2011). Projekterne skal tilbyde vækstforløb for grupper af virksomheder, kompetenceløft inden for ledelse, afsætning mv. Ansøgere skal leve op til erhvervsudviklingsstrategien. Vækstforum ønsker stærke partnerskaber bag de enkelte projekter i Vækstpakken f.eks. operatørkonsortier, hvor flere forskelligartede aktører arbejder sammen – eksempelvis forskerparker, Væksthuset, forsknings- og undervisningsinstitutioner, kapitalformidlere, GTS'er mv. • <i>Copenhagen Innovation Center - CIC:</i> Formålet med Copenhagen Innovation Centre er at skabe en udviklingsplatform for udvikling af kommunale velfærdsydelse og dertil relaterede produkter og serviceydelser med udgangspunkt i brugerdreven innovation. Det offentligt-private samarbejde om udviklingsplatformen bygger på to søjler:

Virkemiddel	Erhvervsudviklingsstrategien for Region Hovedstaden
	<ul style="list-style-type: none"> • Innovation af kommunernes velfærdsydelser med henblik på øget brugertilfredshed, bedre service, højere produktivitet, øget medarbejdertilfredshed og loyalitet. • Udvikling af nye produkter og serviceydelser med henblik på kommercialisering og global succes. <p>Når projektet går fra afdækning af behov til innovation vil virksomheder, vidensinstitutioner m.m. blive inddraget i opgaveløsningen. I alt 6-8 pilotforløb forventes gennemført i projektperioden 2008-2010. Projekterne sker i samarbejde med regionens kommuner – enkeltvis eller 2-3 sammen. Copenhagen Innovation Center er forankret hos Væksthus Hovedstadsregionen. Herudover er deltager Copenhagen Living Lab.</p>
Målgruppe	Målgruppen for Erhvervsudviklingsstrategien er partnerskaber, der hviler på virksomheder, institutioner, organisationer, kommuner, regionen og staten. Den direkte målgruppe med hensyn til erhvervslivet er Hovedstadsregionens klynger og alle relevante virksomheder i regionen, såvel små, mellemstore og store, samt videninstitutioner.
Hvem kan ansøge?	Tilskud kan gives til juridiske personer i alle former, for eksempel virksomheder, selskaber, fonde, foreninger, organisationer, offentlige myndigheder, private eller offentlige selvejende institutioner, herunder uddannelses-, forsknings- og kulturinstitutioner.
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Målet er generelt at skabe bedre rammebetingelser og vækstvilkår for virksomheder og klynger i Hovedstadsregionen.
Finansieringskrav	<p>Ansøger skal selv komme med en markant medfinansiering og aktiv deltagelse i form af egne eller partnermidler til gearing af støtteberettigede midler.</p> <p>Hvor stor en procentdel af de samlede støtteberettigede udgifter der kan ydes i støtte via de regionale strukturfondsmidler og de regionale erhvervsudviklingsmidler afhænger af, om der er tale om grundforskning, industriel forskning eller udviklingsaktiviteter på prækonkurrencestadiet, samt af virksomhedens størrelse og beliggenhed, samt anden offentlig medfinansiering. Afhængig heraf kan støtteprocenten udgøre mellem 35 % og 75 %.</p>
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	At projektet hjælper Vækstforum med at opnå sine mål, der er beskrevet i Erhvervsudviklingsstrategien for Region Hovedstaden, der findes på www.regionh.dk/vaekstforum . Projektet skal endvidere støtte op om de seks bærende principper samt ligge indenfor et af de syv indsatsområder.
Hvor længe løber virkemidlet?	Rammen for den regionale strukturfond løber i perioden 2007-2013. Rammen for de regionale erhvervsudviklingsmidler er årlig.
Midler i puljen 08/09	Fra den regionale strukturfond er der i perioden 2007-2013 afsat 70 mio. kr. årligt fordelt ligeligt mellem Regionalfonden og Socialfonden. De regionale erhvervsudviklingsmidler udgør 104 mio. kr. til regional udvikling, i 2008 og flerårsbudgettet for 2009-2011.
Hvornår kan der søges	<p>Støtte fra den regionale strukturfond kan ansøges årligt 6 gange. Fristerne kan ses på www.regionh.dk/vaekstforum</p> <p>De regionale erhvervsudviklingsmidler kan ikke søges direkte. Midlerne anvendes primært som Vækstforums regionale medfinansiering og støtte til realisering af projekter og initiativer, der ligger inden for rammen af Erhvervsudviklingsstrategien.</p>
Bevilgende myndighed	Hvad angår den regionale strukturfond er Erhvervs- og Byggestyrelsen den bevilgende myndighed efter indstilling fra Vækstforum. Hvad angår de regionale erhvervsudviklingsmidler, bevilger Regionsrådet efter indstilling fra Vækstforum.
Hvordan ansøges der?	Ansøgningsskema til den regional strukturfond kan hentes på www.regionh.dk/vaekstforum
Yderligere information	Udviklingschef Henrik Madsen, Koncern Regional Udvikling, Region Hovedstaden, Kongens Vænge 2, 3400 Hillerød, Tlf.: + 45 4820 5515, Email: henrik.madsen@regionh.dk

Virkemiddel	Bornholms Vækstforum - initiativer inden for innovationsområdet på Bornholm
Formål	<p>Bornholms Vækstforum har sat fokus på ”Innovation, videndeling og videnopbygning” med det formål at skabe øget innovation i det bornholmske erhvervsliv og søge at opveje det begrænsede udbud af lokale videnproducerende institutioner.</p> <p>Vækstforum er således særlig opmærksom på mulighederne for både at få udenøvs vidensinstitutioner til at overføre viden til øens virksomheder og at få virksomheder til i højere grad selv aktivt at opsøge og hjemtage relevant viden.</p> <p>Det overordnede formål er at sikre, at især de eksporterende virksomheder arbejder effektivt og lønsomt med fornyelse og udvikling for løbende at kunne matche skiftende behov for unikke varer og tjenesteydelser.</p>
Hvilke typer af aktiviteter støttes?	<p><i>EU's strukturfonde</i></p> <p>Innovations- og vidensoverførselsprojekter der er omfattet af målsætningerne i EU's strukturfonde, som f.eks.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fremme af især SMV'ers netværk med viden- og uddannelsesinstitutioner, f.eks. med henblik på nedbrydning af kulturbarrierer mellem faglærte virksomhedsejere og videnarbejdere/højere læreanstalter, f.eks. gennem tilskud til projektrelaterede lønudgifter og drift af netværk. • Fremme af netværk med henblik på innovation mellem virksomheder i hele værdikæden, herunder udenlandske virksomheder, f.eks. gennem tilskud til drift af netværk. • Etablering af kompetencecentre, der styrker den regionale innovationskapacitet inden for bestemte brancher eller teknologier. • Samarbejde mellem virksomheder og viden- og uddannelsesinstitutioner om innovation, forskning og udvikling. • Formidling af ny viden fra videninstitutioner til virksomheder i yderområderne. • Ansættelse af personer hos teknologiske serviceinstitutioner der – via lokale erhvervsrådene – skal være opsøgende (bindeled) til virksomheder i yderområder. • Lokale innovationsklubber på praksisnære uddannelsesinstitutioner, som også findes i yderområderne. • Øget anvendelse af ny teknologi i turismebranchen, f.eks. GPS-/Galileosystemer til guidning. • Innovative kampagner til profilering af naturværdier, herunder især natur af fællesskabsbetydning, med henblik på udvikling af bæredygtig turisme. • Udvikling - f.eks. i et samspil mellem turisterhvervet og andre sektorer – af nye oplevelseskoncepter og -produkter. • Etablering af faciliteter for oplevelse af naturværdier som led i udvikling af lokalområdernes turisme, herunder især natur af fællesskabsbetydning, underhensyntagen til adgangsforhold for handicappede. • Profilering af fødevarers historie i turismeøjemed, f.eks. fisk eller andre fødevarer, hvor yderområdet kan "brandes" på en bæredygtig måde, med henblik på at forbedre afsætningsmulighederne for en bred kreds af SMV'er. • Profilering af mangfoldigheden (kulinarisk, kulturelt etc.) som brand, f.eks. i relation til oplevelsesturisme, med henblik på at forbedre afsætningsmulighederne for en bred kreds af SMV'er. • Dannelse og videreudvikling af især SMV'ers klynger og partnerskaber indenfor vedvarende energi, vand, industriel bioteknologi, mega-vindmøller, biobrændstof, brint/brændselsceller, bølge- og solenergi og andre miljømæssige styrkeområder. • Forsknings- udviklings- og demonstrationsprojekter vedrørende miljø- og energieffektive teknologier og spredning af viden herom til gavn for SMV'er. • Rådgivning til især SMV'er der ønsker at højne deres miljøprofil ved at indføre højere miljøstandarder end påkrævet af lovgivningen. • Videreudvikling af offentlige/private netværkssamarbejder på miljøområdet, • Understøttelse af offentligt/privat samarbejde med henblik på innovation på handicapområdet. • Styrkelse af danske virksomheders, videninstitutioners, kommuners og regioners deltagelse EU's 7. forskningsrammeprogram, herunder deltagelse i ERAnet og teknologiplatforme. • Fremme af teknologier, der kan mindske næringsstofafgivelsen fra gylle, mindske lugtgener og ammoniakfordampning og bidrage til effektiv udnyttelse af husdyrgødningens potentiale som gødningsmiddel og energikilder – herunder gennem gylleseparation og bio-forgasning og forbedre metoderne til udbringning af gylle. • Fremme af initiativer vedrørende den praktiske anvendelse af miljøeffektive projekter i husdyrproduktionen gennem demonstrationsprojekter.

Virkemiddel	Bornholms Vækstforum - initiativer inden for innovationsområdet på Bornholm
Målgruppe	Programmet er rettet mod de små og mellemstore bornholmske virksomheder.
Hvem kan ansøge?	<p>Ansøgere om tilskud fra EU-strukturfonde eller de regionale udviklingsmidler skal være juridiske eller fysiske personer.</p> <p>Med afsæt i programmets fokusering på regionale vækstvilkår vil ansøgere typisk være offentlige myndigheder, institutioner, herunder offentligt lignende fonde og deltagere i netværk. Dertil kommer visse offentlige myndigheder, især kommuner. Et netværk kan bestå af forskellige parter med relevante kompetencer og/eller behov. I netværk kan f.eks. indgå viden- eller uddannelsesinstitutioner, Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS), kompetencecentre, brancheorganisationer, erhvervsservicecentre, lokale erhvervsråd, kommuner, konsulentfirmaer eller andre private virksomheder.</p> <p>Et netværk skal for at modtage støtte bestå af mindst fem ”ikke-interesseforbundne” parter.</p>
Hvad er virksomhedernes udbytte ved at deltage?	Målet er generelt at skabe bedre vækstvilkår for bornholmske virksomheder.
Finansieringskrav	Der kan maksimalt ydes tilskud på 50 pct. af de samlede afholdte og betalte udgifter. Der vil altid være krav om national medfinansiering i form af private, statslige, lokale eller regionale midler.
Væsentligste kriterier for at få tildelt midler	Projekterne skal bidrage til at forbedre de generelle vækstvilkår for erhvervslivet og skabe vækst i de enkelte virksomheder via styrket <i>innovationskapacitet, samspil om innovation og klyngerelationer</i> .
	Projekterne skal endvidere understøtte målene i den regionale erhvervsudviklingsstrategi, partnerskabsaftalen mellem vækstforum og regeringen samt den regionale udviklingsplan for Bornholm.
Hvor længe løber virkemidlet?	Regionalfondsperioden løber 2007-2013
Midler i puljen 08/09	Der er i alt ca. 7,5 mio. kr. årligt til rådighed under EU's regionalfond i perioden 2007-2013. Heraf skal minimum 30 pct. anvendes til at understøtte innovationsindsatsen. Derudover er op til 5,5 mio. kr. til rådighed årligt under EU's socialfond til innovationsprojekter på Bornholm.
Hvornår kan der søges	Der er 5 årlige ansøgningsfrister til regionalfondens. Se www.brk.dk/vaekstforum
Bevilgende myndighed	Erhvervs- og Byggestyrelsen
Hvordan ansøges der?	Der skal udfyldes et ansøgningsskema, der kan hentes på www.regionalt.dk . Der findes også en ansøgningsvejledning, regelsæt m.v. Ansøgningsskemaet indsendes til et regionalt vækstforum, der indstiller til Erhvervs- og Byggestyrelsen om anvendelsen af midlerne.
Yderligere information	Regionalfondskoordinator Lisbeth Fuglsang, tlf. 5692 1309 / Lisbeth.Fuglsang@brk.dk Konsulent Niklas Dalsjø, tlf. 5692 1319 / Niklas.Dalsjo@brk.dk

Denne guide giver en oversigt over de tilbud og puljer, som staten og regionerne stiller til rådighed for virksomheder, der ønsker at styrke deres innovation.

Guiden henvender sig først og fremmest til de rådgivere, videninstitutioner og organisationer, der har en tæt kontaktflade til virksomhederne. Men også virksomheder, der er interesseret i at vide mere om de offentlige tilbud, kan med fordel bruge guiden til at finde information om de tilbud, som kan være relevante i forhold til virksomhedens behov.

Håndbogen er udarbejdet af en tværgående arbejdsgruppe nedsat af Rådet for Teknologi og Innovation under Videnskabsministeriet.

Følgende ministerier har deltaget i arbejdsgruppen: Videnskabsministeriet (formand), Fødevarerministeriet, Klima- og Energiministeriet, Miljøministeriet, Udenrigsministeriet samt Økonomi- og Erhvervsministeriet. Endvidere har følgende organisationer deltaget i arbejdsgruppen: DI, Dansk Erhverv, Håndværksrådet, Finansrådet, Landbrugsraadet, DEA, ATV, DJØF og Danske Regioner.